

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсандағы № 1118 Жарлығы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 1 наурыздағы № 205 Жарлығымен

- [Мәтін](#)
- [Ресми жарияланым](#)
- [Ақпарат](#)
- [Өзгерістер тарихы](#)
- [Сілтемелер](#)
- [Көшіру](#)
- [Басқа](#)

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Президентінің 01.03.2016 № 205 Жарлығымен.

«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 [Жарлығын](#) іске асыру мақсатында қаулы етемін:

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 - 2020 жылдарға арналған [мемлекеттік бағдарламасы](#) (бұдан әрі - Бағдарлама) бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі:

1) бір ай мерзімде Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлесін және Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігімен келісім бойынша бекітсін;

2) Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жоспарлау жүйесінің одан әрі жұмыс істеуінің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 4 наурыздағы № 931 [Жарлығында](#) айқындалған мерзімде және тәртіпте Бағдарламаны іске асыру мониторингі нәтижелерін Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне ұсынады.

Ескерту. 2-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 2012.08.27 № 371 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Жарлығымен.

3. Орталық және жергілікті атқарушы органдар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар Бағдарламаны іске асыру жөнінде шаралар қабылдасын.

4. «Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 - 2012 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 1 шілдедегі № 626 [Жарлығының](#) (Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы, 2008 ж., № 32, 333-құжат) күші жойылды деп танылсын.

5. Осы Жарлықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне жүктелсін.

6. Осы Жарлық 2011 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының

Президенті

Н. Назарбаев

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 – 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы

1. Бағдарламаның Паспорты

Ескерту. 1-бөлімге өзгерістер енгізілді - ҚР Президентінің
02.11.2012 № 423; 12.08.2014 N 893 Жарлықтарымен.

Бағдарламаның атауы	Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 – 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы
Өзірлеу үшін негіз	«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығы; «Мемлекеттік бағдарламалар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы № 957 Жарлығы
Бағдарламаны өзірлеуші	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Мақсаты	Экономиканың орнықты дамуы үшін сапалы білімнің қолжетімділігін қамтамасыз ету арқылы адами капиталды дамыту, білімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыру
Бағдарламалық мақсаттар	білім беру қызметіне тең қол жеткізуді қамтамасыз етуге бағдарланған қаржыландыру жүйесін жетілдіру; педагог мамандығының беделін көтеру; білім беруді басқарудың мемлекеттік-қоғамдық жүйесін қалыптастыру; білім беру процесінің барлық қатысушыларының үздік білім беру ресурстары мен технологияларына тең қол жеткізуін қамтамасыз ету; халықтың мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарының сапалы көрсетілетін қызметтеріне қажеттілігін қанағаттандыру; жалпы білім беретін мектептерде Қазақстан Республикасының зияткерлік, дене бітімі және рухани дамыған азаматын қалыптастыру, тез өзгертін әлемде оның табысты болуын қамтамасыз ететін білім алудағы қажеттілігін қанағаттандыру, еліміздің экономикалық әл-ауқаты үшін бәсекеге қабілетті адами капиталды дамыту. 12 жылдық оқыту моделіне көшу; қоғамның және экономиканың индустриялық-инновациялық даму сұраныстарына сәйкес техникалық және кәсіптік білім (бұдан әрі -

ТЖКБ) жүйесін жаңғырту, әлемдік білім беру кеңістігіне бірігу;

еңбек нарығының, еліміздің индустриялық-инновациялық даму міндеттері мен жеке тұлғаның қажеттіліктерін қанағаттандыратын және білім беру саласындағы үздік әлемдік тәжірибелерге сай келетін жоғары білім сапасының жоғары деңгейіне қол жеткізу;

өмір бойы білім алу жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету;

жастардың бойында белсенді азаматтық ұстанымды, әлеуметтік жауапкершілікті, отансүйгіштік сезімді, жоғары адамгершілік және көшбасшылық қасиеттерді қалыптастыру

Міндеттері

сапалы білімге қолжетімділікті арттыруға бағытталған білім беруді қаржыландырудың жаңа тетіктерін әзірлеу;

білім беру жүйесін жоғары білікті кадрлармен қамтамасыз ету;

педагог қызметкерлердің еңбегін мемлекеттік қолдау мен ынталандыруды күшейту;

білім берудегі менеджментті жетілдіру, оның ішінде корпоративтік басқару принциптерін енгізу, білім беруде мемлекеттік-жеке әріптестік жүйесін қалыптастыру;

білім беруді дамытудың мониторинг жүйесін жетілдіру, оның ішінде халықаралық талаптарды ескере отырып, ұлттық білім статистикасын құру;

2015 жылға дейін 5-6 жастағы балаларды мектепалды даярлықпен толық қамтуды қамтамасыз ету;

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнын жаңарту;

мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарын кадрлармен қамтамасыз ету;

12 жылдық оқыту моделіне көшуді білім беру мазмұнын жаңғыртумен қоса жүзеге асыру;

шағын жинақталған мектептердің (бұдан әрі – ШЖМ) проблемаларын шешу;

мектептегі инклюзивті білім беру жүйесін жетілдіру;

экономиканың индустриялық-инновациялық даму сұраныстарын ескере отырып, ТЖКБ мазмұнының құрылымын жаңарту;

экономика салалары үшін кадрлар даярлаудың инфрақұрылымын дамыту;

ТЖКБ-да оқудың беделін арттыру;

еліміздің индустриялық-инновациялық даму жобаларына сай келетін жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрлармен қамтамасыз

ету;

жоғары білімнің еуропалық аймағына бірігуді қамтамасыз ету;

білімнің, ғылымның және өндірістің бірігуін қамтамасыз ету, зияткерлік меншік пен технологиялардың өнімдерін коммерцияландыру үшін жағдай жасау. Жоғары білікті ғылыми және ғылыми-педагог кадрларды даярлау;

өмір бойы оқыту, баршаға білім алу үшін жағдай жасау;

жастарды отан сүйгіштікке тәрбиелеу және олардың азаматтық белсенділігін, әлеуметтік жауапкершілігін және әлеуетін ашу тетіктерін қалыптастыру жөніндегі шаралар кешенін іске асыру;

балаларды мектепке даярлау үшін олардың мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың әртүрлі бағдарламаларына тең қолжетімділігін қамтамасыз ету;

республикадағы демографиялық жағдайды және халықтың білім алуға деген қажеттіліктерін ескере отырып, мектепке дейінгі ұйымдардың вариативті желісін ұлғайту;

мектепке дейінгі ұйымдардың тапшылығы проблемаларын шешу үшін қажетті қаржылық-экономикалық жағдайлар жасау;

мектепке дейінгі ұйымдарды білікті кадрлармен толық қамтамасыз етуді жүзеге асыру және олардың біліктілігін тұрақты түрде арттыру;

инклюзивті білім беруді дамыту (мектепке дейінгі ұйымдарды пандустармен, кіреберістермен, көтергіштермен, лифтілермен және т.б. жарақтандыру);

оқытудың жаңа әдістемелері мен технологияларын енгізу есебінен тәрбиелеу мен оқыту мазмұнын жаңарту;

Іске асыру мерзімдері (кезеңдері)

2011 – 2020 жылдар
Бағдарлама екі кезеңде іске асырылатын болады:
бірінші кезең: 2011 – 2015 жылдар;
екінші кезең: 2016 – 2020 жылдар.

Нысаналы индикаторлар

ШЖМ-нан басқа, барлық білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыру тетіктері енгізілген;

педагогтердің жалпы санына шаққанда жоғары және бірінші санаты бар жоғары білікті педагог қызметкерлердің үлесі – 54%;

білім беру ұйымдарының 60 %-ында қамқоршылық кеңестер құрылған;

білім беру ұйымдары басшыларының 100 %-ы

менеджмент саласында біліктілігін арттырған және қайта даярлаудан өткен;

орта білім беру ұйымдарының 90 %-ында электрондық оқыту жүйесі пайдаланылады;

2020 жылы 3 жастан 6 жасқа дейінгі балалар мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен 100% қамтамасыз етілетін болады;

12 жылдық оқыту моделіне толық көшу жүзеге асырылған;

Қазақстанның барлық өңірлеріндегі «Назарбаев Зияткерлік мектептері» жобасының шеңберіндегі мектептердің саны - 20;

жаратылыстану-математика пәндері бойынша білім беру оқу бағдарламаларын жетік меңгерген оқушылардың үлесі - 70 %;

қазақстандық жалпы білім беретін мектептер оқушыларының халықаралық салыстырмалы зерттеулердегі нәтижелері:

оқушылардың білім жетістіктерін бағалау жөніндегі халықаралық бағдарлама (PISA) - 40-45 орын, 4 және 8-сынып оқушыларының математика және жаратылыстану саласындағы сауаттылығын бағалау (TIMSS) - 10-12 орын, «Оқу және мәтінді түсіну сапасын зерделеу» (PIRLS) - 10-15 орын;

мектептердің жалпы санына шаққанда инклюзивті білім беру үшін жағдайлар жасаған мектептердің үлесі - 70 %;

қатысушылардың жалпы санына шаққанда кәсіби даярлық деңгейін бағалаудан және біліктілікті беруден алғашқы реттен өткен ТЖКБ бітірушілерінің үлесі - 80%;

ТЖКБ оқу орындарында мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша білім алған түлектердің оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмыспен қамтылғандардың және жұмысқа орналасқандардың үлесі - 80 %;

ұлттық институционалды аккредиттеу рәсімінен өткен колледждердің үлесі - 30 %;

жұмыс берушілер қоғамдастығында біліктілікті тәуелсіз бағалаудан алғашқы реттен өткен жоғары оқу орындарын (бұдан әрі - ЖОО) бітірушілердің оған қатысқандардың жалпы санынан үлесі - 80 %;

жоғары оқу орындарында мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша білім алған бітірушілердің 80 %-ы жоғары оқу орнын бітіргеннен кейін бір жыл ішінде мамандығы бойынша жұмысқа орналасқан;

әлемнің үздік университеттері рейтингінде көрсетілген Қазақстанның жоғары оқу орындарының саны - 2;

халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз ұлттық институционалды аккредиттеуден өткен жоғары оқу

орындарының үлесі - 65 %;

халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз ұлттық мамандандырылған аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының үлесі - 30 %;

отандық ғылыми зерттеулердің нәтижелерін өндіріске енгізудің негізінде білім мен ғылымды біріктіру жолымен инновациялық қызметті жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының үлесі - 13%;

соңғы 5 жылда импакт-факторлы ғылыми журналдарда жарияланымдары жарық көрген профессор-оқытушы құрамының және ғылыми қызметкерлердің үлесі - 5 %;

барлық жастағы адамдар үшін білім берудің әртүрлі нысандары мен типтері енгізіледі;

жастардың жалпы санынан 55 %-ы жастар саясаты мен патриоттық тәрбие саласындағы іс-шараларды іске асыруға белсенді түрде қатысатын болады.

Қаржыландыру көздері мен көлемі

Бағдарламаның бірінші кезеңін республикалық бюджеттен қаржыландыру көлемі 509,7 млрд. теңгені құрайды.

Жергілікті бюджеттен қаржыландыру жыл сайын тиісті жергілікті бюджеттерден білім беру жүйесін дамытуға бөлінетін қаражат шеңберінде жүзеге асырылатын болады.

2. Кіріспе

Білім беру «Қазақстан - 2030» ұзақ мерзімді Стратегиясының маңызды басымдықтарының бірі болып танылды. Қазақстандағы білім беру реформаларының жалпы мақсаты білім беру жүйесін жаңа әлеуметтік-экономикалық ортаға бейімдеу болып табылады. Қазақстан Президенті республиканы әлемдегі бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына енгізу туралы міндет қойған болатын. Білім беру жүйесін жетілдіру осы мақсатқа қол жеткізуде маңызды рөл атқарады.

Халықаралық тәжірибе ерте балалық шақтан ересек жасқа дейін адами капиталға, атап айтқанда, білім беруге бөлінетін инвестицияның экономика мен қоғамға елеулі қайтарымы болатынын дәлелдеп отыр.

Адами капиталға бөлінетін инвестициялар жылдам өзгертін әлемде бейімделе алатын техникалық прогрессивті, өнімді жұмыс күшін құру үшін аса қажет. Болашақтың табысты экономикасы білім беруіне, халықтың дағдылары мен қабілетіне инвестициялайтындар болмақ. Білім беруді әлеуметтік қажеттіліктерге жұмсалатын шығындар ретінде ғана емес, экономикалық инвестициялар ретінде түсіну қажет.

Білім беру мен экономикалық өсуді байланыстыратын көптеген дәлелдер бар:

макро- және микроэкономикадағы халықаралық зерттеулерді шолу білім берудің, табыстың және өнімділіктің арасында тығыз байланыстың бар екенін дәлелдеп отыр. Бұл ретте оқytудың бастапқы кезеңіне инвестициялаудың зор қайтарымы болатыны байқалады;

зерттеулер білім беруді дамытуға жұмсалған инвестицияның маңызды жақтарын растайды.

Экономикалық пайдадан бөлек білім беру басқа да әлеуметтік пайдаларды келтіреді, әлеуметтік капиталдың – азаматтардың көп үлесінің қатысуымен құралған, әлеуметтік бірлігі мен интеграциясы жоғары, құқық бұзушылық деңгейі төмен қоғамның қалыптасуына ықпал етеді. Жастайынан білім алу әлеуметтік, эмоционалдық және басқа да өмірге қажетті дағдыларды қалыптастыруда маңызды рөлге ие. Білім беру қызметінің барлық спектрларын одан әрі дамытудың сенімді дәлелдері осында. Қазақстанның білім беруді түбегейлі жаңғыртуы: білім беруге салынатын инвестицияны айтарлықтай және тұрақты ұлғайтуы, оның сапасын жақсартуы қажет.

Сондықтан жаңа ұлттық пайымдау ұсынылады: 2020 жылға қарай Қазақстан – білімді мемлекет, ақылмен құрылған экономика және біліктілігі жоғары жұмыс күші. Білім берудің дамуы еліміздің болашақ экономикалық, саяси және әлеуметтік-мәдени өркендеуі сүйенетін тұғырнамасы болуы тиіс.

Білім беру саласындағы Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясатын іске асырудың ұйымдастырушылық негізі – қазақстандық білімді жаңғыртудың жалғастырылуын қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 – 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) болуы тиіс.

Бағдарлама білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың ұйымдастырушылық негізі ретінде білім беру мен тәрбиенің, басқару жүйесінің, білім беру қызметі субъектілерінің құқықтық-ұйымдастырушылық нысандарының және қаржы-экономикалық тетіктерінің құрылымындағы, мазмұны мен технологияларындағы өзгерістерді қамтитын ресурстары мен мерзімі бойынша бір-бірімен өзара байланыстағы іс-шаралар кешені болып табылады.

3. Ағымдағы жай-күйді талдау

Ескерту. 3-бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 12.08.2014 № 893 Жарлығымен.

Қазақстан Республикасында ел басшылығының адами капиталды дамытудың қажеттілігі мен маңыздылығын түсініп, білім беру жүйесін реформалауды бастауға және жүргізуге жан-жақты қолдау көрсетуінің нәтижесінде білім беруді қарқынды дамыту мен жаңғырту мүмкін болып отыр.

2005 жылдан бастап Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2005 – 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы, Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 – 2012 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы, 2007 – 2011 жылдарға арналған «Қазақстан балалары» бағдарламасы, Балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтамасыз ету жөніндегі 2010 – 2014 жылдарға арналған «Балапан» бағдарламасы қабылданды.

Дарынды жас қазақстандықтарға әлемнің үздік университеттерінде білім алуға мүмкіндік беретін Қазақстан Республикасы Президентінің «Болашақ» халықаралық стипендиясын іске асыру еліміздегі адами капиталдың дамуына қосылған елеулі үлес болды.

Қазақстан қазіргі уақытта білім беру, адам мен бала құқығын қорғау саласындағы негізгі халықаралық құжаттарға қатысушы болып табылады. Бұл – Жалпыға бірдей адам құқықтары декларациясы, Бала құқықтары туралы конвенция, Адамның экономикалық, әлеуметтік және мәдени құқықтарының Халықаралық декларациясы, Еуропа өңірінде жоғары білім беруге жататын біліктілікті тану туралы Лиссабон конвенциясы, Болон декларациясы және т.б.

Адами ресурстарды дамыту еліміздің 2020 жылға дейінгі Стратегиялық

даму жоспарындағы басымдықтардың бірі ретінде айқындалған.

Білім беруге инвестиция салу арқылы адами капиталды сапалы дамытуда нақты қол жеткен мақсаттар бар.

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2005 – 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасыніске асыру нәтижесінде 2010 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша білім берудің барлық деңгейі тиісті ұйымдар желісімен институционалды қамтамасыз етілген. Білім берудің құрылымы Халықаралық білім берудің стандартты жіктеуішіне сәйкес келтірілді. Оқытудың 12 жылдық моделін енгізу үшін жағдайлар жасалуда. Техникалық және кәсіптік білім қайта құрылымдалды. Мамандарды үш деңгейлі даярлау енгізілді: бакалавр – магистр – Ph.D докторы. Мамандықтардың ірілендірілген топтарынан тұратын Қазақстан Республикасы жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім мамандықтарының жіктеуіші бекітілді.

Тәуелсіз сыртқы бағалау элементтерін қамтитын (лицензиялау, аттестаттау, аккредиттеу, рейтинг, ұлттық бірыңғай тестілеу (бұдан әрі – ҰБТ), мемлекеттік аралық бақылау (бұдан әрі – МАБ), талапкерлерді кешенді тестілеу және т.б.) Ұлттық білім беру сапасын бағалау жүйесі құрылды.

Республиканың барлық өңірлерінде білім беру сапасын бағалаудың облыстық жүйесін енгізу басталды.

Білім беру ұйымдарының материалдық базасы нығайтылуда.

2009 жылдың өзінде мектептерде 640 биология кабинеті, 536 – лингафондық мультимедиалық кабинет (бұдан әрі – ЛМК), 10 физика кабинеті, 78 химия кабинеті жарақтандырылды, 721 мектеп интерактивті тақталармен толықтырылды. Қазіргі уақытта 3450 мектептің лингафондық мультимедиалық кабинеттері бар, 2005 жылмен салыстырғанда олардың саны 2661-ге көбейіп отыр.

Білім беру сапасы арттырылуда.

Инклюзивті білім дамуда.

Орта мектептің балаларын тегін тамақтандыру және жеткізу мәселелері баяу шешілуде.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға арналған мемлекеттік білім беру тапсырысы 2005 жылғы 25710-нан 2010 жылы 35425-ке артты.

Білім саласын ақпараттандыруды дамыту жұмыстары жүргізілуде. Қазіргі уақытта 18 оқушыға бір компьютерден келеді. 2005 жылы аталған көрсеткіш 41-ді құраған, оның ішінде 36-сы – ауылдық жерлерде.

Интернет желісіне мектептердің 98 %-ы қосылған, ауылдық жерлерде – 97 % (2005 жылы – тиісінше 75 % және 70 %). Мектептердің 34 %-ның кең жолақты интернетке шығуға мүмкіндігі бар.

Қазақстандық мектеп оқушылары TIMSS – 2007 халықаралық салыстырмалы зерттеуіне қатысып, 36 елдің 4 сынып оқушылары арасында математика бойынша 5-орынды және жаратылыстану бойынша 11-орынды иеленді.

Қазіргі уақытта Қазақстанда мемлекеттік тілдің дамуына зор көңіл бөлінуде. Орталық және жергілікті атқарушы органдарда, республика өңірлеріндегі жоғары оқу орындары жанынан қазақ тілін оқыту орталықтары құрылды, міндетті оқыту курстары енгізілді, қазақ тілінде іс жүргізу, негізгі және орта жалпы білім беретін мектептерде мемлекеттік тілді деңгейлеп оқыту енгізілді.

Дарынды балаларға арналған үш тілде оқытатын мамандандырылған мектептердің желісі құрылды. Қазіргі уақытта республикада үш тілде оқытатын 33 мектеп жұмыс істейді.

6 Назарбаев Зияткерлік мектебі құрылды.

Ұлттық жоғары мектепте білім берудің әлемдік деңгейіне жету жөнінде шаралар қабылданды: Қазақстан Еуропалық білім кеңістігіне енді, Болон Декларациясына қосылды, Астана қаласында әлемдік деңгейдегі беделді жоғары оқу орны – «Назарбаев Университеті» құрылды.

Оқу бағдарламаларының мазмұнын айқындауда жоғары оқу орындарының академиялық еркіндігі кеңейтілді: таңдау бойынша компонент бакалавриатта 40 %-дан 50 %-ға, магистратурада 50 %-дан 60 %-ға және докторантурада 70 %-дан 80 %-ға дейін ұлғайтылды.

Сапалы жоғары білім алуға ынталы студенттердің саны өсіп келеді. Шет елдерде 20 мыңнан астам қазақстандық білім алады. 3 мыңға жуық «Болашақ» халықаралық стипендиясының стипендиаты әлемнің 27 елінде оқиды.

Шетелдіктер үшін еліміздің жоғары оқу орындарында білім алудың тартымдылығын арттыру үшін жағдайлар жасау жөнінде шаралар қабылдануда. Республиканың жоғары оқу орындарында 10 мыңнан астам шетел азаматтары білім алуда.

Дегенмен қазақстандық білім беру сапасы бәсекеге түсе алмайтындай күйінде қалып отыр.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту

Тәуелсіздік алғанға дейін Қазақстанда 7 жасқа дейінгі балалардың 70%-ын қамтитын Орталық Азиядағы ең үздік білім беру жүйесі болды.

1991 жылы 8743 балабақша болды, олардың жартысынан астамы (4868) "оңтайландыру" кезеңінде жекешелендірілді, балабақша ғимараттарының бір бөлігі қараусыз қалып, бұзылды. Тұтастай алғанда, 2000 жылға дейін республикадағы балабақшалардың саны 1144-ке дейін азайды.

2013 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша республикада 8590 мектепке дейінгі ұйым жұмыс істейді, оларға 644,3 мың бала барады.

Халықаралық (Германиядағы, Жапониядағы және т.б.) тәжірибені ескере отырып, сондай-ақ балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен көбірек қамту мақсатында белсенді түрде шағын орталықтар ашылуда (шағын орталықтар – 63,5%, балабақшалар – 36,4%).

Білім беру саласындағы негізгі халықаралық құжаттарға сәйкес Қазақстан Республикасының заңнамасында даму мүмкіндіктері шектеулі балалар үшін білім алуға тең құқықтар қағидаты көзделген.

Республикада 2375 бала үшін 166 балабақшада инклюзивті білім беру жүзеге асырылуда, бұл анықталған даму мүмкіндіктері шектеулі балалардың жалпы санының 14%-ын құрайды.

Бұдан басқа, даму мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған 39 арнайы балабақша мен жалпы мақсаттағы балабақшаларда 315 арнайы топ жұмыс істейді. Олардың контингенті балабақшаларда 4945 баланы, арнайы топтарда 5879 баланы құрайды.

Арнайы мектепке дейінгі ұйымдарға баруға мүмкіндігі жоқ мүмкіндігі шектеулі балалар үшін оңалту орталықтарында, психологиялық-педагогикалық түзету кабинеттерінде (бұдан әрі – ППТК) түзету-педагогикалық қолдау көрсету көзделген.

Республиканың жұмыс істеп тұрған 129 ППТК-де негізінен мектепке дейінгі жастағы балаларға қызмет көрсетіледі. Даму мүмкіндіктері шектеулі 43811 баланың 15244-і мектепке дейінгі тәрбиемен қамтылған.

2010–2014 жылдар аралығындағы үш жыл ішінде мектепке дейінгі ұйымдардың саны құрылыс, жекеменшік балабақшалар ашу және бұрын жекешелендірілген балабақшалардың ғимараттарын қайтару, бос тұрғандарын

ыңғайластыру, тұрғын үй кешендерінің 1-кабатында ашу сияқты өзге де енгізу тәсілдері есебінен 288,3 мың орындық 4 мыңнан астам бірлікке (1211 балабақша және 2811 шағын орталық) өсті.

Балаларды мектепке дейінгі ұйымдармен қамту 2010 жылдан бастап 16,5%-ға өсіп, 71,5%-ды құрады.

Сонымен бірге елде мектепке дейінгі ұйымдардың жетіспеушілігі өзекті проблема күйінде қалып отыр. Ұйымдастырылған мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға деген қажеттілік барлық өңірлерде байқалды.

2010 жылдан бастап балабақшаларда орын күтушілердің саны 34,9 мың балаға өсті және қазіргі уақытта 406,6 мың баланы құрады, олардың 3-6 жастағы 196,6 мыңы мектепке дейінгі ұйымда орын алуға тіркелген.

Елдегі демографиялық процестер - республиканың мектепке дейінгі ұйымдарында орын алуға кезектің өсуінің айқындаушы факторларының бірі.

Қазақстанда соңғы 20 жылдағы бала тууды талдау: 1990 және 1999 жылдар аралығында туу деңгейінің төмендегенін, ал 2000 жылдан 2013 жылға дейін туу деңгейінің орташа есеппен 13 мың адамға өскенін көрсетті, бұл кейін мектепке дейінгі ұйымдардағы орынға кезектің жылына 5-7%-ға өсуіне әкеледі.

2013 жылы ең көп бала саны Астана қаласында (4978), Алматы (11254) және Оңтүстік Қазақстан облыстарында (20448) туылған. Жалпы республика бойынша халықтың табиғи өсімі осы кезеңде 2716 адамды құрады.

Осыған байланысты мақсатқа қол жеткізуге кедергі келтіретін демографиялық процестерге байланысты тәуекелдер туындауы мүмкін.

Демографиялық процестердің оң серпіні орын алған жағдайда, мектепке дейінгі ұйымдардағы қажеттілік туындайтын немесе өсетін елді мекендердің саны артады.

Тәуекел деңгейін төмендету үшін балаларды қамтудың артуы және мектепке дейінгі ұйымдарды ашуды қаржыландыру көрсеткіштерін жыл сайынғы нақтылау кезінде мектепке дейінгі ұйымдарда мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру және мемлекеттік-жекешелік әріптестік тетіктерін (бұдан әрі - МЖӘ) жандандыру қажет.

Мектепке дейінгі білім беру мазмұнын жаңарту мақсатында мектепке дейінгі білім берудің халықаралық және үздік отандық тәжірибесіне талдау жүргізілді.

Бұл мынадай проблемаларды айқындауға мүмкіндік берді: балалармен жұмыста қолданылатын әдістер мен жұмыс нысандарының қазіргі заман талаптарына сәйкес келмеуі, мұнда балалардың танымдық қызығушылықтары, олардың білуге құмарлығы мен дербестігі ескерілмейді. Бұдан басқа, мектепке дейінгі білім беруде технологияларды енгізуде жүйеліліктің жоқтығы анықталды. Осыған байланысты қолданыстағы бағдарламалар мен оқу-әдістемелік кешендердің мазмұнын Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты (бұдан әрі - МЖБС) талаптарына сәйкес қайта жаңарту талап етіледі.

Мектепке дейінгі деңгейді дамытудың маңыздылығы мен өзектілігін ескере отырып, Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы (бұдан әрі - ЭЫДҰ) жобасының шеңберінде балаларды ерте дамыту бойынша зерттеулер жүргізілуде.

Қазіргі уақытта Министрлік жергілікті атқарушы органдармен бірлесіп, балаларды, оның ішінде ерте жастағы балаларды дамытудың әртүрлі нысандарын дамыту бойынша іс-шаралар жүргізуде:

- 1) мектепке дейінгі ұйымдардың барлық түрлері мен типтерінің желісін кеңейту;

- 2) консультативтік пункттер желісін кеңейту, ата-аналарға арналған телехабарлар тарату бағдарламаларын, оқыту сайттарын жасау, отбасылардың

интернет-ресурстарға қолжетімділігін қамтамасыз ету арқылы ата-аналарды білім беру қызметтерімен қамтамасыз ету;

3) мектепке дейінгі білім беру жүйесінің, оның ішінде балаларды ерте жастан дамыту бойынша мазмұнын бағдарламалық-әдістемелік жаңарту;

4) балаларды ерте жастан дамыту бойынша іргелі және қолданбалы ғылыми-зерттеу жұмыстарын ұйымдастыру.

Қазіргі таңда Қазақстанда 12 жылдық білім беруге көшу кезінде мектепке дейінгі білім берудің негізгі рөлі мектеп жасына дейінгі баланың балабақшадан бастауыш мектепке қиналмай ауысуына жағдай жасау, яғни мектеп жасына дейінгі балалардың білім алуының сабақтастығы мен үздіксіздігі болып табылады.

Әлемдік тәжірибе баланың 3-тен 6 жасқа дейінгі даму кезеңі мектепте оқуға дайындау үшін ең қолайлы жас екенін көрсетіп отыр. Осылайша, Францияда мектепке дейінгі білім беру міндетті болып табылмайды, бірақ 3-6 жасқа дейінгі балалардың барлығы дерлік балабақшаға барады. Мұндай жағдай Германияда, Канадада, Венгрияда, Англияда орын алған. Данияда мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың құрылымы қазақстандық құрылымға ұқсас: бөбекжай - бір жарым жастан 3 жасқа дейінгі балалар үшін, балабақшалар - 3-тен 6-7 жасқа дейін.

Әлемдік үрдістерді және білім беру жүйесінің 12 жылдық оқытуға көшуін ескере отырып, балаларды мектепте оқытуға 3 жастан 6 жасқа дейін дайындауды қамтамасыз ету қажет.

Отбасылық және қоғамдық тәрбиенің сабақтастығын қамтамасыз ету үшін республикада ата-аналарға арналған 1046 консультативтік пункт жұмыс істейді.

Ел Президентінің халыққа жолдауы жаңа мәдениет пен миссияға ие, үш тілді (мемлекеттік, ұлтаралық келісім мен қатынас тілі ретінде орыс және шет тілі) меңгерген жаңа форматтағы адам тәрбиелеуді көздейді.

1867 (59,6%) балабақша және жалпы контингенті 340,4 мың баланы құрайтын 3780 (69,2%) шағын орталықта тәрбиелеу-білім беру процесі қазақ тілінде жүзеге асырылады.

310 балабақшада (9,9%) және 1682 шағын орталықта (29,8%) 92,1 мың бала орыс тілінде, 948 балабақшада (30,3%) 211,5 мың бала орыс және қазақ тілдерінде және 3 балабақшада (0,1%) 267 бала өзбек тілінде тәрбиеленуде.

Мемлекеттік тіл мәртебесінің артуы қазақ тілінде тәрбиелейтін және оқытатын мектепке дейінгі ұйымдарда жергілікті емес ұлт балалары санының есуіне ықпал етеді. Қазіргі таңда оларда орыс және басқа ұлттардың 93 мыңнан астам баласы тәрбиеленуде.

Қазіргі жағдайда мектепке дейінгі білім беру жүйесінің дамуы педагог кадрларды даярлау мен қайта даярлау мәселесі қаншалықты тиімді жүзеге асырылып жатқанына негізделген.

2013 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша республиканың мектепке дейінгі ұйымдарында 60422 адам (12957 - шағын орталықтардың педагогтері) еңбек етеді, оның ішінде жас педагогтер саны - 18387 адам.

Білім деңгейі: 58%-ы жоғары білімді, бұл ретте арнайы мектепке дейінгі - 21,2%, орта арнаулы - 37,9%, оның ішінде мектепке дейінгі жоғары білімі барлар - 53%.

Қайта даярлау курстарынан өткен педагогтердің үлесі, оның ішінде мектепке дейінгі ұйымдардың меңгерушілері, әдіскерлер, дефектологтер, логопедтер, психологтер және басқалары 26,1%-ды құрады.

Мектепке дейінгі ұйымдарды ашудың және енгізудің 2014-2020 жылдарға арналған қадамдық жоспарына сәйкес 2020 жылға дейін кадрларға қажеттілік -

25607 адамды (тәрбиешілер - 14952, психологтер - 2724, басқа мамандар - 4894, басшылар - 3037) құрайды, ол колледждер (8097 адам) мен ЖОО (37200 адам) тұлөктері есебінен қамтамасыз етілетін болады.

Жұмыс істеп тұрған мектепке дейінгі ұйымдардың (мектепке дейінгі жоғары білімі бар) педагогтермен қамтамасыз етілуін талдау негізінен педагогтердің жоғары педагогикалық білімі бейіні бойынша емес екендігін көрсетіліп отыр. Бұл ретте аталған педагогтердің 5 жыл және одан көп жұмыс етілі бар.

Мектепке дейінгі ұйымдардың 56795 педагогі "Өрлеу" біліктілікті арттыру ұлттық орталығы" акционерлік қоғамында (бұдан әрі - "Өрлеу" БАҰО" АҚ) 2020 жылға дейін қысқа мерзімді біліктілігін арттыру курстарымен жоспарлы түрде қамтамасыз етіледі.

Мектепке дейінгі ұйымдарда 8-9 және одан да көп топтарға медициналық бикеге 1,5 мөлшерлеме және диеталық бикеге 0,5 мөлшерлеме қарастырылған. Ұйымдарда физиотерапия кабинеттері бар, балаларды дене және психикалық денсаулығын қорғау және нығайту бойынша міндеттерді орындайтын дәрігер қызметіне бір штаттық бірлік қарастырылады.

Шағын орталықтарда, қысқа мерзімде болатын топтардағы мектепке дейінгі жастағы балаларға медициналық қызмет көрсету аумақтық ұйымдарда бастапқы медициналық-санитарлық көмек (бұдан әрі - БМСК) арқылы жүзеге асады.

Баяндалғанды ескере отырып, мынадай күшті және әлсіз жақтарын атап көрсетуге болады.

Күшті жақтары: мемлекеттік бағдарламаны іске асыру 3-6 жастағы балаларды мектепке дейінгі білім берумен толық қамтуды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Мемлекеттік білім беру тапсырысын мектепке дейінгі ұйымдарда меншік нысанына қарамастан орналастыру жекеше секторды білім беру саласына тартуды жалғастырады. Мектепке дейінгі ұйымдарда инклюзивтік білім беру айтарлықтай өседі (5%-дан 15%-ға дейін). Бұдан басқа, мектепке дейінгі білім беру мазмұнының сапасы, оның ішінде кадр құрамы жақсарады. Бағдарлама 120 мыңнан астам адамның жұмысқа орналасуына жәрдемдеседі (2014 ж. - 17,8 мың адам, 2015 ж. - 14,8 мың адам, 2016 ж. - 15,2 мың адам, 2017 ж. - 11,8 мың адам, 2018 ж. - 13 мың адам, 2019 ж. - 18,2 мың адам, 2020 ж. - 37,9 мың адам).

Әлсіз жақтары: мектепке дейінгі ұйымдардың желісі, негізінен, үлгілік балабақшалардың құрылысын салу есебінен емес, баламалы желі (шағын орталықтар, мектепке дейінгі ұйым ашуға болатын бос тұрған ғимаратты ыңғайластыру, тұрғын үйлердің 1-қабаттарында мектепке дейінгі ұйымдарды ашу және т.б.) есебінен өседі.

Орта білім

Білім беру жүйесінің базалық деңгейі орта білім болып табылады. Оны тегін алу құқығына ел Конституциясы кепілдік береді.

Орта білім беру жүйесінде материалдық-техникалық, оқу-әдістемелік базаның нашарлығына, сондай-ақ оқытудың мазмұны мен әдістерін жаңарту қажеттілігіне байланысты проблемалар орын алған.

2010 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша республикада жергілікті атқарушы органдар (бұдан әрі - ЖАО) мен Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігіне (бұдан әрі - БҒМ) ведомстволық бағынысты 7576 мемлекеттік күндізгі жалпы білім беретін мектеп жұмыс істейді, онда 2,5 млн.-ға жуық оқушы білім алады. Мектептердің жалпы санының 64,6 %-ы үлгілік, 35,4 %-ы - ыңғайластырылған ғимараттарда орналасқан, 201 мектеп апатты жағдайда. Мектептердің 37,4 %-ы тасымалданатын суды пайдаланады. 70 мектеп 3 ауысымда,

1 мектеп 4 ауысымда жұмыс істейді. Мектептердің 25,1 %-ы күрделі жөндеуді қажет етеді.

Республиканың негізгі және орта мектептерінің 47,4 %-ы жаңа үлгідегі физика кабинеттерімен, 13,2 %-ы химия, 16,3 %-ы биология, 46,7 %-ы лингафондық мультимедиялық кабинеттерімен жабдықталған.

Әрбір бесінші мектепте асхана мен буфет жоқ. Мектеп асханаларының жабдықтары мен мүкәммалының ескіруі 80 %-ды құрайды. Мектептердің 26,4 %-нда спорт залдары жоқ. Мемлекет қаржыландыратын арнайы автобустармен балаларды мектепке тасымалдау бағдарламасы жоқ.

Осылардың барлығы 12 жылдық білім беру моделін енгізу мерзімін кейінге қалдыруға себеп болды.

Қазақстандық білім беру жүйесінің ерекшелігі – мектептердің жалпы санының 56,5 %-ын құрайтын (2005 жылы – 52 %) ШЖМ болуы. Оның ішінде, ауылдық жерлерде – 68,6 %.

Іс жүзінде әрбір төртінші мұғалім ШЖМ-да жұмыс істеп, әрбір алтыншы қазақстандық оқушы ШЖМ-да оқиды.

Мүмкіндіктері шектеулі балалар саны өсуде. Егер 2005 жылы олардың саны 124 мыңды құраса, 2010 жылы 149 мыңнан асты. Олардың 41,4 %-ы ғана арнайы білім беру бағдарламаларымен қамтылған.

Қазіргі заманғы білім беру жүйесі, оқытудың инновациялық нысандары мен әдістерін енгізу педагог қызметкерлердің тұлғасына және кәсіби құзыреттілігіне жоғары талаптар қоюда.

Бүгінгі таңда педагог еңбегін материалдық және моральдық жағынан ынталандыратын және оның элеуметтік мәртебесін көтеретін барабар заңнамалық база мен жүйе құрылмаған.

Жұмыс істейтін әрбір бесінші мұғалімнің жасы 50-де және одан да үлкен. Педагогтердің жалпы санынан 3 жылға дейінгі өтілі барлар – 13 %. Жыл сайынғы жас кадрлар есебінен толығы тек 2,6 %-ды құрап отыр.

Гендерлік сәйкессіздік, кәсіп феминизациясы (81,3 % әйел мұғалімдер) байқалып отыр. Төмен жалақы (еліміздегі орташа жалақының 60 %-ға жуығы), педагог кәсібінің беделінің болмауы жоғары білікті кадрлардың бұл саладан кетуіне ықпал етеді. 2000 жылдан бастап қызметкерлер жалақысының 400 %-ға өскеніне қарамастан, оның деңгейі еліміздегі төмен деңгейлердің бірі болып қалып отыр.

Білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың басым бағыты өскелең ұрпақты тәрбиелеу жүйесін дамыту болып табылады.

Алайда, білім беру ұйымдары мен балалардың қоғамдық ұйымдарының тәрбие беру әлеуетінің тиімділігі төмен болып отыр. Мектептерде еңбекпен тәрбиелеу және кәсіптік бағдарлау жүйесі жойылған, мектептердегі және мектептен тыс ұйымдардағы көркем және музыкалық шығармашылық үйірмелерінің, спорт секцияларының саны жеткіліксіз. Балалар мен мектептің қоғамдық ұйымдарының қызметі дұрыс жолға қойылмаған. Балаларды қосымша білім берумен қамту басқа елдермен (30–50 %) салыстырғанда 21,5 %-ды ғана құрайды. Білім алушыларды спорт секцияларымен қамту бүгінде 20 %-ды құрайды.

Орта білімге кері әсер ететін факторлар – ескірген әдіснамалар мен білім беру мазмұнын іріктеу қағидаттары. Ақпараттың шамадан тыс болуы оқуға деген ынтаның төмендеуіне және оқушылар денсаулығының нашарлауына әкеледі. Оқыту тұлғаны дамытуға емес, жалаң нәтижелер алуға бағытталған.

Осылайша, қазіргі бар проблемалар орта білім жүйесін қазақстандық қоғам дамуының қазіргі заманғы талаптарына және әлемдік білім беру кеңістігіне кірігу шарттарына сәйкес жаңғыртуды талап етеді.

Техникалық және кәсіптік білім

ТЖКБ жүйесі тұлға мүдделерін, еңбек нарығының сұраныстарын және экономика мен әлеуметтік саланы дамытудың перспективаларын қанағаттандыруда маңызды рөл атқарады.

2010 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша жалпы мемлекеттік статистика деректері бойынша 786 ТЖКБ оқу орны жұмыс істейді, 2005 жылмен салыстырғанда олардың саны 64-ке өсті, оның ішінде 306 кәсіптік лицей, 480 колледж. Олардың 22,8 %-ы ауылдық жерлерде орналасқан.

Жалпы білім беретін мектептерді бітірушілердің 32,7 %-ы кәсіптік лицейлер мен колледждерде оқуын жалғастыруда, оның ішінде 9-сыныптан кейін - 24,8 %, 11-сыныптан кейін - 7,9 %.

ТЖКБ оқу орындарында 609 мың адам, оның ішінде 36,3 %-ы ғана мемлекеттік тапсырыс бойынша білім алууда.

Техникалық және қызмет көрсету еңбегінің білікті мамандарын даярлау 177 мамандық және 416 біліктілік бойынша жүзеге асырылады.

Сонымен қатар еңбек нарығында кәсіби стандарттардың, мамандарға қойылатын қазіргі заманғы біліктілік талаптарының болмауы индустрия және жұмыс берушілер сұраныстарына кадрларды даярлау мазмұнының барабарлығына қол жеткізуге мүмкіндік бермейді.

ТЖКБ жүйесінің қолданыстағы инфрақұрылымы мен материалдық-техникалық жарақтандыруы кадрлар даярлаудың сапасы мен жастар үшін оқытудың тартымдылығын қамтамасыз ете алмайды.

Жоғары деңгейде білім беру үшін инженер-педагог қызметкерлерді қолдаудың төмен болуы біліктілігі жоғары кадрлардың экономиканың басқа салаларына ауысуына себеп болуда.

Тиімсіз басқару нарықтық жағдайда оқу орындарының бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етпейді.

Аз қаржыландыру және мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша бір маманды оқытуға кететін шығыстар құны оқушының қазіргі заманға сай біліктілік алуына мүмкіндік бермейді.

Бұдан басқа үздіксіз білім алу және біліктілігін өмір бойы арттыру мәселелерін шешу қажет.

Білімге негізделген экономика және қоғам, өмір бойы оқыту - бәсекеге қабілеттілік пен жаңа технологияларды қолдану проблемаларын шешудің, әлеуметтік бірлікті, тең мүмкіндіктер мен өмір сапасын жақсарту тәсілдері болуы тиіс.

Жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білім және ғылым

Жоғары білім республика экономикасының барлық салалары үшін құзыретті және бәсекеге қабілетті мамандарды кәсіби даярлауды қамтамасыз етуде, ғылым мен өндірісті біріктіруде маңызды рөл атқарады.

Қазіргі уақытта 148 жоғары оқу орны (9 ұлттық, 2 халықаралық, 32 мемлекеттік, 12 азаматтық емес, 90 жеке меншік жұмыс істейді, оның ішінде 16-ы акционерленген), онда 595 мыңнан астам адам оқиды.

Көптеген жұмыс берушілер жоғары оқу орындары оқытып шығаратын мамандар сапасына қанағаттанбайды. Білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің күткен нәтижелеріне жауап бермейді және экономика талаптарына сәйкес келмейді.

Қазақстанда барлық жоғары білім жүйесін қамтитын маңызды жасырын фактор жемқорлық болып табылады. Оны жоюдың нақты шаралары қабылданбайынша жоғары білім саясаты тиімді болмайды.

Жоғары оқу орындарын кадрлармен қамтамасыз етуде кері үрдіс орын

алған: профессор-оқытушы құрамын жүйелі даярлау жоқ, қоса жұмыс атқару кеңінен таралған.

Қазақстанның жоғары оқу орындарының материалдық-техникалық ресурстары жеткілікті қарқынмен жаңартылмайды. Жоғары оқу орындарында гуманитарлық мамандықтар сияқты техникалық мамандықтар бойынша да кітапхана қорын жаңартудың бекітілген нормалары сақталмайды. Көптеген пәндер бойынша оқулықтар әзірленбейді немесе аз тиражбен басылады. Жоғары оқу орындарының ақпараттық ресурстары біріктірілмеген, кітапхана қоры бытыраңқы сипатқа ие.

Қазіргі уақытта білім беру қызметін қаржыландыруды мемлекеттік қолдаудың қазіргі тетіктері жеткіліксіз.

Білімді, ғылымды және өндірісті біріктіру, жоғары оқу орнынан кейінгі білімді ғылым мен техниканың қазіргі кезеңдегі жетістіктері негізінде дамыту бүгінгі күнде экономиканы дамытудың басым бағыттарының бірі болып табылады.

Ғылым саласында бірқатар шешілмеген проблемалар бар.

Ескірген материалдық-техникалық база және зертхана жабдықтары сапалы ғылыми зерттеулерді жүргізуге мүмкіндік бермейді.

Жобалау институттары мен конструкторлық бюролар санының жеткіліксіздігі өндірістегі технология трансфертін бәсеңдетеді. Жобалау институттарының, конструкторлық бюролардың және өндірістің жоғары оқу орындарымен өзара қарым-қатынас тетігі жоқ.

Жастарды ғылымға тарту үшін жағдайлар жасалмаған. Кадрлардың қартаюы байқалады.

Ғылыми қызметкерлердің орташа жасы - 55-те.

Қазақстанның жоғары оқу орындарының ғылыми әлеуеті аса тиімсіз пайдаланылады.

Білімнің, ғылымның және өндірістің арасындағы байланыстың нашарлығы мына себептерге негізделген:

жоғары оқу орындары мен ғылыми ұйымдар арасындағы ведомствоаралық кедергілер;

жоғары оқу орындарының ғылымын жеткіліксіз қаржыландыру;

ғылым мен техниканың жетістіктеріне орай әрекет етуге, өндірістің өзгерген сұранысын есепке алуға мүмкіндік бермейтін білім беру процесін шамадан тыс әкімшілендіру;

жеке меншік сектордың білімді, ғылымды және инновациялық қызметті қаржыландыруды жүзеге асыруға экономикалық ынталандыру шараларының болмауы.

Қазақстанда әзірлемелерді орындайтын және ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды нәтижесіне жеткізуді қамтамасыз ететін, оларды тәжірибе жүзінде іске асыратын инновациялық құрылымды қолдаудың институционалды нысандары дамымаған.

Қазақстандағы ғылыми әзірлемелердің үлес салмағы дамыған елдерде қабылданған деңгейден он есе төмен қалып отыр.

Тәрбие жұмысы және жастар саясаты

Білім беру жүйесін жаңғыртудың маңызды міндеттерінің бірі - өкілдері бәсекеге қабілетті білімді меңгерген, ой-өрісі дамыған ғана емес, жоғары азаматтық және адамгершілік ұстанымы, отансүйгіштік сезімі мен әлеуметтік жауапкершілігі қалыптасқан зияткер ұлтты қалыптастыру болып табылады.

2010 жылдың басында 14-29 жас аралығындағы халықтың саны жалпы халықтың 28,7 %-ын құрайды. Ауылдық жерлерде тұратын жастардың үлесі - 49,1 %.

2010 жылдың басында туылғаннан бастап 18 жасқа дейінгі жас еспірімдердің саны 5 млн. адамға жуық. Балалардың құқығы мен мүдделерін

қорғауды жергілікті атқарушы органдардағы мамандар қамтамасыз етеді.

Мемлекеттік жастар саясаты саласында мынадай проблемалар орын алып отыр.

Жастар арасындағы тәрбие жұмысын үйлестірудің орталықтандырылған жүйесі жоқ.

2008 – 2009 жылдардағы әлеуметтік сауалдың деректері бойынша жастар ұйымдарының қызметіне қатысатын жастардың үлесі жастардың жалпы санының 22 %-ын құрайды.

Өкілді органдардағы жастар саясатының мәселелері бойынша шешімдерді қабылдауға қатысатын жастардың үлесі 1 %-ға жетпейді.

Әлеуметтік сауалдың нәтижелері респонденттердің 64 %-ы мемлекеттік жоғары оқу орындарын жемқорлыққа аса бейім деп санайды, 54 %-ы жоғары оқу орындарында жемқорлықтың деңгейін жоғары деп бағалайды, 28 %-ы дипломдарды «сатып алу» фактілерін көрсетеді.

Барлық балалар үшін өз құқықтарын толығымен пайдалану қамтамасыз етілмеген.

Одан басқа, білім саласында білім беру статистикасы мәліметінің біртұтас базасы жоқ. Білім берудің мемлекеттік статистика нысандарында кең жарияланымдар жоқ, біріктірілмеген, олар бойынша терең талдау жоқ әрі қоғамның көпшілігіне қолжетімсіз. Білім берудің ұлттық статистикасының көрсеткіштері халықаралық статистиканың талаптарына сай емес.

Осылайша, білім берудегі ахуалды талдау мыналарды көрсетеді.

Күшті жақтары:

білімді дамытудың нақты айқындалған басым бағыттары;
мектепке дейінгі және орта білім объектілері желісінің ұлғаюы;
білім берудің әрбір деңгейі бойынша ұлттық және республикалық орталықтардың болуы;

қазақстандық білім беру құрылымының Білім берудің халықаралық стандарты жіктеуішімен сәйкестігі;

техникалық және кәсіптік білімді қайта құрылымдау;
Ұлттық білім беру сапасын бағалау жүйесінің қызмет етуі;
TIMSS – 2007 халықаралық зерттеуіндегі жоғары көрсеткіштер;
Еуропалық білім беру кеңістігіне кіру.

Әлсіз жақтары:

білім беруді қаржыландырудың жеткіліксіздігі;
педагог кәсібі мәртебесінің төмендігі;
педагог кадрларды даярлау сапасының жеткіліксіздігі;
жоғары білікті педагог кадрлардың тапшылығы;
балалар құқықтарын қорғау мамандарының саны жеткіліксіз;
білім берудегі менеджменттің нашар дамуы;
білім беру саласында мемлекеттік – жеке-әріптестік (бұдан әрі – МЖӘ) жүйесі толық дамымаған;

білім беруді ақпараттандырудың нашар дамуы;
білім беру статистикасы халықаралық стандарттарға сәйкес емес және білім алушыларға қолжетімсіз;

мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен төмен қамтылуы;
жалпы орта және жоғары білім мазмұнының бірігуінің жоқтығы;
білім беру ұйымдарының материалдық-техникалық базасының нашарлығы;
ШЖМ ұсынатын білім беру қызметтері сапасының нашарлығы;
инклюзивті білімнің нашар дамуы;
ұлттық біліктілік жүйесінің жоқтығы;

колледждер мен ЖОО бітірушілерінің біліктілігіне білім беру жүйесінің ұсынысы мен жұмыс берушілердің сұранысының арасындағы теңдіктің жоқтығы; жоғары білім мен ғылымның ықпалдасуының жоқтығы.

Мүмкіндіктер:

Мемлекет үшін:

қазақстандық білімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыру;
адами капиталдың сапасын арттыру;
балалардың өмір сапасының әлеуметтік құқықтық кепілдіктерін қамтамасыз ету;

еңбек ресурстарын пайдалану тиімділігін арттыру;
ұлттық экономиканы тұрақтандыру;
халықаралық ұйымдар мен жұмыс берушілер тарапынан білімді инвестициялық қолдау;

білім беру саласында басқарудың жаңа тиімді әдістерінің пайда болуы;
оқушылар арасында спортты өрістету;
бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділігін арттыру;
білім беру саласының қолжетімділігін, тартымдылығын, сапасын, ашықтығын арттыру;

ел экономикасының орнықты өсуін қамтамасыз ету;
халықаралық рейтингтердің көрсеткіштерін жақсарту;
ата-аналардың бала тәрбиелеудегі жауапкершілігін арттыру;
мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға қолжетімділікті қамтамасыз ету;
педагог кәсібіне қызығушылық тудыру;
бүкіл қызмет уақытында оқыту, оның ішінде шетелде оқыту және кәсіби құзыреттілігін дамыту.

Ата-аналар үшін:

білім беру ұйымдарын таңдау мүмкіндігі;
білім беруді басқаруға қатысу;
мектепке дейінгі тәрбиенің және оқытудың еркін қолжетімділігін қамтамасыз ету;

баланың жетістіктері туралы қашықтықтан ақпараттық хабарландыру арқылы ата-ана – білім беру ұйымы – бала байланысын жүзеге асыру.

Педагог үшін:

педагог кәсібінің тартымдылығы;
мансаптық өсу жүйесін қамтамасыз ету;
барлық қызмет аясында білім алу, оның ішінде шетелде және кәсіптік құзыреттілікті дамыту.

Білім алушылар үшін:

баршаға бірдей сапалы білімге қол жеткізу;
үздік білім беру ресурстары мен технологияларына қол жеткізу;
коммуникативтік және кәсіптік құзыреттілікті дамыту.

Қауіп-қатер:

білім берудің жеткіліксіз қаржыландырылуына байланысты алға қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізбеу;

педагог еңбегінің төмен уәждемесі, мұғалім кәсібінің беделсіздігі;
педагогтердің басым бөлігі даярлығының төмен деңгейі;
педагог кадрлардың өздігінен білім алуға және кәсіби өсуіне ұмтылысының жеткіліксіздігі;

электрондық оқыту жүйесін қолданудағы пайдаланушылардың төмен уәждемесі;

демографиялық процестерге (туудың өсуі) және көші-қон жағдайларына

байланысты мектепке дейінгі ұйымдардан орын алуға кезек пен оқушы орны тапшылығының өсуі;

білім сапасының нашарлауы;

білім беру ұйымдарын пайдалануға беру мерзімдерінің бұзылуы;

апаттық деп танылған мектептер санының ұлғаюы;

мүмкіндігі шектеулі балалардың және мүгедек балалардың көбеюі;

еңбек нарығында мамандарға деген болжамның жоқтығы;

саладағы еңбекақы деңгейі мен елдегі жалақының орташа деңгейінің арасындағы сәйкессіздіктен туындаған техникалық және кәсіптік білім жүйесінен кадрлардың кетуі;

Қазақстанның ЖОО-да білім алуды қалайтын шетел азаматтары санының қысқаруы;

өзінің ғылыми әлеуетін іске асырудың анағұрлым қолайлы перспективаларын іздеумен ғалымдардың басқа мемлекеттерге кетуі;

ғылымға жастардың аз келуі;

бағдарламаны іске асыру барысында қоса орындаушылардың үйлессіздігі.

еңбек уәждемесінің төмендігі және педагог кәсібінің беделсіздігі;

демографиялық процестерге (туудың өсуі) және көші-қон жағдайына

байланысты мектепке дейінгі ұйымдарда орын алу кезектілігі мен орын тапшылығының өсуі.

Осылайша, аталған бағдарлама білім беру жүйесін одан әрі жаңғыртуды және оның еуропалық деңгейге шығу перспективаларын болжайды.

4. Бағдарламаның мақсаттары, міндеттері, нысаналы индикаторлары және іске асыру нәтижелерінің көрсеткіштері

Ескерту. 4-бөлімге өзгерістер енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423; 12.08.2014 N 893Жарлықтарымен.

Басты мақсаты:

Экономиканың орнықты дамуы үшін сапалы білімнің қолжетімділігін қамтамасыз ету арқылы адами капиталды дамыту, білімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыру

Бағдарламалық мақсаттар:

білім беру қызметіне тең қол жеткізуді қамтамасыз етуге бағдарланған қаржыландыру жүйесін жетілдіру;

педагог мамандығының беделін көтеру;

білім беруді басқарудың мемлекеттік-қоғамдық жүйесін қалыптастыру;

білім беру процесінің барлық қатысушыларының үздік білім беру ресурстары мен технологияларына тең қол жеткізуін қамтамасыз ету;

балаларды мектепке дейінгі сапалы тәрбиемен және оқытумен толық қамтудың, оларды мектепке даярлау үшін мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың әр түрлі бағдарламаларына тең қол жеткізуді қамтамасыз ету;

жалпы білім беретін мектептерде Қазақстан Республикасының зияткерлік, дене бітімі және рухани дамыған азаматын қалыптастыру, тез өзгертін әлемде оның табысты болуын қамтамасыз ететін білім алудағы қажеттілігін қанағаттандыру, еліміздің экономикалық әл-ауқаты үшін бәсекеге қабілетті адами капиталды дамыту, 12 жылдық оқыту моделіне көшу;

қоғамның және экономиканың индустриялық-инновациялық даму сұраныстарына сәйкес ТЖКБ жүйесін жаңғырту, әлемдік білім беру кеңістігіне

кірігу;

еңбек нарығының, еліміздің индустриялық-инновациялық даму міндеттері мен жеке тұлғаның қажеттіліктерін қанағаттандыратын және білім беру саласындағы үздік әлемдік тәжірибелерге сай келетін жоғары білім сапасының жоғары деңгейіне қол жеткізу;

өмір бойы білім алу жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету;

жастардың бойында белсенді азаматтық ұстанымды, әлеуметтік жауапкершілікті, отансүйгіштік сезімді, жоғары адамгершілік және көшбасшылық қасиеттерді қалыптастыру.

Нысаналы индикаторлар:

Индикатор	2010	2015	2020
2015 жылдан бастап ШЖМ-нан басқа, барлық білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыру тетіктері енгізіледі	0%	60%	60%
педагогтердің жалпы санынан жоғары және бірінші санаттағы біліктілігі жоғары педагог қызметкерлердің үлесі	42%	49%	54%
білім беру ұйымдарында қамқоршылық кеңестер құрылған	40%	45%	60%
білім беру ұйымдарының басшылары менеджмент саласында біліктілігін арттырған және қайта даярлаудан өткен	29%	50%	100%
орта білім беру ұйымдарында электрондық	0	50%	90%
3 жастан 6 жасқа дейінгі балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамту	1 шілдеде 40%	77,7%	100%
2020 жылға қарай 12 жылдық оқыту моделіне толық көшу жүзеге асырылған	0	1, 5, 11 сыныптар	1-10, 12 сыныптар
Қазақстанның барлық өңірлеріндегі «Назарбаев Зияткерлік мектептері» жобасының шеңберіндегі мектептердің саны	6	20	20
жаратылыстану-математика пәндері бойынша білім беру оқу бағдарламаларын жетік меңгерген	50%	60%	70%

оқушылардың үлесі			
PISA, TIMSS, PIRLS халықаралық салыстырмалы зерттеулердегі қазақстандық жалпы білім беретін мектептер оқушыларының нәтижелері	TIMSS: 7-11 орын	PISA: 50-55 орын, TIMSS: 10-15 орын	PISA: 40-45 орын, TIMSS: 10-12 орын, PIRLS: 10-15 орын
мектептердің жалпы санынан инклюзивті білім беру үшін жағдайлар жасалған мектептердің үлесі	10%	30%	70%
қатысушылардың жалпы санына шаққанда кәсіби даярлық деңгейін бағалаудан және біліктілікті беруден алғашқы реттен өткен ТЖКБ бітірушілерінің үлесі	40%	75%	80%
ТЖКБ оқу орындарында мемлекеттік тапсырыс бойынша оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмыспен қамтылған және жұмысқа орналасқан түлектердің үлесі	68,5%	78%	80%
ұлттық институционалды аккредиттеу рәсімінен өткен колледждердің үлесі	0%	10%	30%
жұмыс берушілер қоғамдастығында біліктілікті тәуелсіз бағалаудан алғашқы реттен өткен ЖОО түлектерінің оған қатысқандардың жалпы санынан үлесі	0%	35%	80%
жоғары оқу орындарында мемлекеттік тапсырыс бойынша білім алған түлектердің ЖОО бітіргеннен кейін бір жыл ішінде мамандығы бойынша жұмысқа орналасқандардың үлесі	50%	78%	80%
әлемнің үздік университеттері рейтингінде көрсетілген Қазақстанның жоғары оқу орындарының саны	0	1	2
халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз ұлттық институционалды аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының үлесі	16%	50%	65%

халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз ұлттық мамандандырылған аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының үлесі	0%	20%	30%
отандық ғылыми зерттеулердің нәтижелерін өндіріске енгізудің негізінде білім мен ғылымды кіріктіру жолымен инновациялық қызметті жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының үлесі	0%	10%	13%
соңғы 5 жылда импакт-факторлы ғылыми журналдарда жарияланымдары жарық көрген ЖОО-ның профессор-оқытушы құрамының және ғылыми қызметкерлердің үлесі	0%	2%	5%
барлық жастағы адамдар үшін әртүрлі білім беру нысандары мен типтері енгізіледі			
жастардың жалпы санынан жастар саясаты мен патриоттық тәрбие саласындағы іс-шараларды іске асыруға белсенді түрде қатысатын жастардың үлесі	25%	31%	55%

Алға қойылған мақсаттарға жету үшін мынадай міндеттерді шешу қажет:

сапалы білімге қолжетімділікті арттыруға бағытталған білім беруді қаржыландырудың жаңа тетіктерін әзірлеу;

білім беру жүйесін жоғары білікті кадрлармен қамтамасыз ету;

педагог қызметкерлердің еңбегін мемлекеттік қолдау мен ынталандыруды күшейту;

білім берудегі менеджментті жетілдіру, оның ішінде корпоративтік басқару принциптерін енгізу, білім беруде мемлекеттік-жеке әріптестік жүйесін қалыптастыру;

білім беруді дамытудың мониторинг жүйесін жетілдіру, оның ішінде халықаралық талаптарды ескере отырып, ұлттық білім статистикасын құру;

оқу процесін автоматтандыруды енгізу үшін жағдай жасау;

мектепке дейінгі ұйымдардың желісін ұлғайту;

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнын жаңарту;

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың ұйымдарын кадрлармен қамтамасыз ету;

12 жылдық оқыту моделіне көшуді білім беру мазмұнын жаңғыртумен жүзеге асыру;

шағын жинақталған мектептердің проблемаларын шешу;

мектептегі инклюзивті білім жүйесін жетілдіру;

экономиканың индустриялық-инновациялық даму сұраныстарын ескере отырып, ТжКБ мазмұнының құрылымын жаңарту;

экономика салалары үшін кадрлар даярлаудың инфрақұрылымын дамыту;

ТЖКБ-да білім алудың беделін арттыру;
 еліміздің индустриялық-инновациялық даму жобаларына сай келетін жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрлармен қамтамасыз ету;
 жоғары білімнің еуропалық аймағына кірігуді қамтамасыз ету;
 білімнің, ғылымның және өндірістің бірігуін қамтамасыз ету, зияткерлік меншік пен технологиялардың өнімдерін коммерцияландыру үшін жағдай жасау.
 Жоғары білікті ғылыми және ғылыми-педагог кадрларды даярлау;
 өмір бойы оқыту, баршаға білім алу үшін жағдай жасау;
 жастарды отансүйгіштікке тәрбиелеу және олардың азаматтық белсенділігін, әлеуметтік жауапкершілігін және әлеуетін ашу тетіктерін қалыптастыру жөніндегі шаралар кешенін іске асыру.

Міндеттерге қол жеткізу мынадай көрсеткіштермен өлшенетін болады:

Көрсеткіш	2010	2015	2020	Орындаушылар
педагогтердің жалпы санына шаққанда біліктілікті арттырудың жаңа жүйесі бойынша біліктілікті арттырудан өткен педагогтердің үлесі	0%	30%	60%	БҒМ, ЖАО
магистр дәрежесі бар бейіндік мектеп педагогтерінің үлесі	0%	кемінде 10%	кемінде 20%	БҒМ
педагогтердің жалпы санынан ағымдағы жылы білім беру ұйымдарына жаңадан жұмысқа келген жас мамандардың үлесі	2,6%	4,5%	6%	ЖАО, БҒМ
жаратылыстану-математика циклі пәндерін ағылшын тілінде оқытатын педагогтердің үлесі	0,6%	10%	15%	БҒМ
академиялық және ғылыми дәрежесі бар біліктілікті арттыру жүйесі мамандарының үлесі	3,4%	5%	15%	ЖАО, БҒМ
біліктілігін арттыру мен тағылымдамадан өткен, оның ішінде өндірістік кәсіпорындар базасында, ТЖКБ ұйымдарының инженер-педагог кадрларының үлесі	20%	20%	20%	ЖАО, БҒМ, жұмыс берушілер қауымдастығы, салалық министрліктер
елімізде біліктілігін арттырудан және қайта даярлаудан өткен жоғары оқу орындарының профессор-педагог кадрларының үлесі, жыл сайын	6%	20%	20%	БҒМ
азаматтық жоғары оқу орындарына корпоративті басқару принциптерін	44%	65%	90%	БҒМ

енгізу				
оқытуда АКТ-ны пайдалану бойынша біліктілігін арттырудан өткен педагогтердің үлесі	0%	90%	90%	ЖАО, БҒМ
олардың жалпы санына шаққанда 1 компьютерге келетін оқушылардың саны	18	10	1	ЖАО, БҒМ
мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санынан мектепке дейінгі шағын орталықтардың үлесі	59,7%	60%	52,7%	ЖАО, БҒМ
мектепалды даярлықпен қамтылған 5-6 жастағы балалардың үлесі	83%	100%	100%	ЖАО, БҒМ
балабақшалардың жалпы санынан жекеменшік балабақшалардың үлесі	10%	27,9%-дан кем емес	30%-дан кем емес	ЖАО, БҒМ
бейіндік мектептердің жалпы санынан жаратылыстану-математика бағытындағы бейіндік мектептердің үлесі	0%	15% кем емес	35% кем емес	ЖАО, БҒМ
мектептердің жалпы санынан сервистік қызмет көрсететін жаңа модификациялы кабинеттері (химия, биология, физика, лингафондық және мультимедиялық кабинеттер) бар мектептердің үлесі	31,7%	40%	80%	ЖАО, БҒМ
мектептердің жалпы санынан апатты жағдайдағы мектептердің үлесі	2,6%	2%	1%	ЖАО, БҒМ
оқушы орнының тапшылығы	74,3 мың	45 мың	30 мың	ЖАО, БҒМ
үш ауысымда сабақ жүргізетін мектептер үлесі	0,9%	0,2%	0	ЖАО, БҒМ
көлікпен жеткізуге мұқтаж балалардың жалпы санынан мектепке және мектептен үйлеріне сапалы әрі ыңғайлы тасымалдаумен қамтылған мектеп оқушыларының үлесі	63%	80%	100%	ЖАО, БҒМ
«тірек мектептер» – ШЖМ-ға арналған ресурстық орталықтар	0	160	160	ЖАО, БҒМ

саны				
оқушылардың жалпы санынан білім беру ұйымдарындағы спорт секциялары қызметімен қамтылған орта білім беру ұйымдарындағы оқушылардың үлесі	20%	25%	30%	ЖАО, БҒМ
оқушылардың жалпы санынан балалар-жасөспірімдер спорт мектебімен қамтылған оқушылар үлесі	8%	12%	14,5%	ТСМ
көркем, музыкалық, техникалық, ғылыми шығармашылықпен қамтылған мектеп жасындағы балалардың үлесі	21,5%	23%	38%	ЖАО, БҒМ
оқушылардың жалпы санынан спорт секциялары қызметімен ЖОО-ғы оқитындардың қамтылуы	*	20%	40%	БҒМ
даму мүмкіндігі шектеулі балалардың жалпы санынан инклюзивті біліммен қамтылған балалардың үлесі		9%	25%	50% ЖАО, ЕХӘҚМ, БҒМ
тұрмысы төмен отбасылардан шыққан оқушыларды тегін дәрумен қосылған ыстық тамақпен қамтамасыз ету	70%	100%	100%	ЖАО, БҒМ
мамандықтардың жалпы санынан кәсіптік стандарттармен қамтамасыз етілген ТжКБ мамандықтарының үлесі	0%	30%	90%	ЕХӘҚМ, Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі, салалық министрліктер, жұмыс берушілер қауымдастығы
ТжКБ мамандықтары бойынша жұмыс берушілердің қатысуымен (кәсіптік стандарттар негізінде) әзірленген типтік оқу жоспарлары мен бағдарламаларының үлесі	0%	50%	90%	БҒМ, ЖАО, жұмыс берушілер қауымдастығы
жұмыс берушілердің және халықаралық сарапшылардың қатысуымен әзірленген біріктірілген білім беру-оқыту бағдарламаларының үлесі	20%	40%	70%	БҒМ, ЖАО, жұмыс берушілер қауымдастығы

ТжКБ оқу орындарында мемлекеттік тапсырыс есебінен оқитындардың жалпы санынан кәсіпорындар базасында практикадан өтуге арналған орындармен қамтамасыз етілген білім алушылар үлесі	80%	85%	90%	ЖАО, БҒМ, салалық министрліктер, жұмыс берушілер қауымдастығы, «Атамекен» Одағы
білім алушылардың жалпы санынан жұмыс берушілер қаражаты есебінен ТжКБ-да білім алушылардың үлесі	0,6%	1%	2%	ЖАО, БҒМ, жұмыс берушілер
техникалық және кәсіптік біліммен қамтылған типтік жастағы жастардың үлесі	17,6%	20%	23%	ЖАО, БҒМ
ТжКБ жүйесінде енгізілген оқушы орындарының саны	0	2 660 оқушы орны	16 940 оқушы орны	ЖАО, БҒМ
жатақханалардағы ТжКБ оқушылары үшін жаңадан енгізілген орын саны	0	1 300 орын	1 500 орын	ЖАО
ТжКБ оқу орындарының жалпы санынан қазіргі заманғы оқу жабдықтарымен жарақтандырылған оқу	36%	75%	90%	ЖАО, БҒМ
орындарының үлесі бакалавриаттың мемлекеттік тапсырыс көлемінен магистратура бағдарламалары бойынша мемлекеттік тапсырыс бойынша оқитындар үлесі	8%	20%	40%	БҒМ
оның ішінде, бакалавриаттың мемлекеттік тапсырыс көлемінен біржылдық магистратура бағдарламалары бойынша оқитындар үлесі	1,6%	14%	25%	БҒМ
2012 жылдан бастап мемлекеттік тапсырыстың жылдағы өсуімен PhD докторлық бағдарламалары бойынша мемлекеттік тапсырыс бойынша білім алушылар үлесі	200	кемінде 1000 адам	кемінде 2000 адам	БҒМ
Қазақстан Республикасында кредиттерді ауыстырудың еуропалық үлгісі (ECTS) бойынша кредитті қайта ауыстырудың қазақстандық	19%	100%	100%	БҒМ

моделін енгізген ЖОО үлесі				
2015 жылдан бастап «Болашақ» бағдарламасының стипендиаттары магистратурада, докторантурада, бакалавриатта – бір семестрден бір академиялық жылға дейін оқиды, ғылыми тағылымдамадан өтеді	69%	100%	100%	БҒМ
Республикалық ЖОО-аралық электрондық кітапханаға қолжетімділігі бар жоғары оқу орындарының үлесі	26%	55%	100%	БҒМ
мамандықтар бойынша жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі типтік оқу жоспарларындағы жоғары оқу орындарының академиялық еркіндігін кеңейту, таңдау компонентін ұлғайту	65%	70%	80%	БҒМ, жұмыс берушілер
жоғары импакт-факторлы ғылыми журналдарда жарияланған мақалалары бар Назарбаев Университетінің магистранттары мен докторанттарының үлесі	0%	10%	30%	"Назарбаев Университеті" дербес білім беру ұйымы, БҒМ
жоғары білім беру жүйесіндегі шетелдік студенттердің, оның ішінде коммерциялық негізде оқитындардың үлесі	1,5%	2,5%	3%	БҒМ
техникалық жоғары оқу орындарының жалпы санынан инновациялық құрылымдар, ғылыми зертханалар, технопарктер, орталықтар құрған жоғары оқу орындарының үлесі	14%	20%	50%	БҒМ
жоғары оқу орындарының жалпы санынан ғылыми және жобалау-конструкторлық ұйымдардың құрылымдық бөлімшелерін құрған жоғары оқу орындарының үлесі	*	10%	25%	БҒМ
магистратура мен докторантураны аяқтаған және жоғары оқу орындарын бітірген жылы жоғары оқу орындары мен ғылыми ұйымдарға жұмысқа орналасқан жоғары оқу орындары түлектерінің үлесі	*	10%	30%	БҒМ

азаматтық жоғары оқу орнының білім беру қызметін мемлекеттік жеке әріптестік есебінен қаржыландырудың үлесі	*	10%	50%	БҒМ
азаматтық жоғары оқу орнының ғылыми және инновациялық қызметін мемлекеттік-жеке әріптестік есебінен қаржыландырудың үлесі	*	10%	50%	БҒМ
жұмыс берушілермен бірлесіп, техникалық және қызмет көрсету еңбегінің қызметкерлерін қайта даярлау және біліктілігін арттырудың қысқа мерзімді курстары үшін модульдік оқу бағдарламаларының саны	0	20 бірлік	25 бірлік	БҒМ, жұмыс берушілер, ЕХӘҚМ
депутаттардың жалпы санына шаққанда барлық деңгейлердегі өкілді органдарға сайланушы жастардың үлесі	*	3,9%	4,1%	БҒМ, ЖАО
жастар ұйымдарының қызметіне	22%	28%	35%	БҒМ, ЖАО, қатысатын жастардың үлесі үкіметтік емес ұйымдар
мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс шеңберінде әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асыруға тартылған республикалық жастар ұйымдарының үлесі	12%	20%	24%	БҒМ, ЖАО, үкіметтік емес ұйымдар
жоғары және бірінші біліктілік санаттары бар педагог қызметкерлердің үлесі	-	30,5%	50%	ЖАО, БҒМ
көп тілде оқытатын мектепке дейінгі ұйымдардың үлесі	-	15%	50%	ЖАО, БҒМ
инклюзивтік білім беру үшін жағдай жасаған мектепке дейінгі ұйымдардың үлесі	-	8,5%	15%	ЖАО, БҒМ
педагогтердің жалпы санындағы біліктілікті арттырудан өткен педагог қызметкерлердің үлесі	-	29%	50%	ЖАО, БҒМ

балалардың инновациялық жобаларын қорғау бойынша конкурсқа қатысатын мектепке дейінгі ұйымдардың үлесі (жобалау қызметі, дойбы, шахмат, денсаулық сақтайтын технологиялар және т.б.)	-	15,5%	50%	ЖАО, БҒМ
* - статистика жүргізілмейді				

Бағдарламаны іске асырудың мақсатына, нысаналы индикаторларына, міндеттері мен нәтижелердің көрсеткіштеріне Білім және ғылым министрлігі, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау, Байланыс және ақпарат, Индустрия және жаңа технологиялар, Туризм және спорт, Ішкі істер, Мәдениет министрліктерімен, салалық министрліктерімен, жергілікті атқарушы органдармен, жұмыс берушілер қауымдастығымен, «Атамекен» одағымен, ҮЕҰ-мен бірлесе отырып жететін болады.

5. Бағдарламаның негізгі бағыттары, алға қойылған мақсаттарға жету жолдары және тиісті шаралар

Ескерту. 5-бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 12.08.2014 № 893 Жарлығымен.

Білім беруді дамыту мына бағыттарда іске асырылатын болады:

- білім беруді қаржыландыру;
- педагог мәртебесі;
- білім беру менеджменті;
- «e-learning» электрондық оқыту;
- мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту;
- орта білім;
- техникалық және кәсіптік білім;
- жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім;
- өмір бойы оқу;
- тәрбие жұмысы және жастар саясаты.

Білім беру жүйесін қаржыландыру

Мақсаты:

Білім беру қызметіне тең қол жеткізуді қамтамасыз етуге бағдарланған қаржыландыру жүйесін жетілдіру.

Міндеті:

Білім берудің сапасы мен қолжетімділігін арттыруға бағытталған білім беруді қаржыландырудың жаңа тетіктерін әзірлеу.

Нысаналы индикатор:

2015 жылдан бастап ШЖМ-нан басқа, барлық білім беру ұйымдарына жан басына шаққандағы қаржыландыру тетігі енгізіледі.

Жан басына қаржыландыру

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Нәтижеге бағдарланған бюджеттеу орта білімде мемлекеттік шығыстарды басқару саласындағы реформалардың құрамдас бөлігі болады.

2011 жылы жан басына қаржыландыру әдістемесі әзірленетін болады. Ол бюджеттік шығыстардың тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді және халықтың әртүрлі жіктері үшін сапалы білімге қолжетімділікті арттыруға ықпал ететін болады.

Жан басына қаржыландыру бірінші кезеңде бейіндік мектептер үшін жүзеге асырылады. 2013 жылы жалпы орта білімнің жан басына қаржыландыру жүйесі 4 бейіндік мектептің базасында сынақтан өткізіледі. Бұл үшін жан басына қаржыландыру жүйесі бойынша нормативтік құқықтық құжаттар әзірленеді.

Жан басына қаржыландыру, қаржылық дербестік, қамқоршылық кеңестер және т.б. тетіктерді пысықтау үшін жекеменшік немесе жоғары оқу орындары жанындағы мектептердің қатарынан пилоттық мектептер анықталады.

Негізгі және бастауыш мектепте жан басына қаржыландыру бейіндік мектепте алынған тәжірибенің негізінде енгізілетін болады.

2015 жылға қарай мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жан басына қаржыландыру негізінде мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылады.

ТЖКБ жүйесінде 2011 жыл мен 2013 жыл аралығында бір маманды даярлауға жұмсалатын шығындардың нормаларын бекітетін жан басына қаржыландыруды енгізу бойынша пилоттық жоба іске асырылатын болады.

2015 жылға қарай жан басына шаққандағы қаржыландыру ШЖМ-нан басқа, мектепке дейінгі білімнен ТЖКБ-ге дейінгі барлық білім беру ұйымдарында іске асырылады.

Мемлекеттік білім беру жинақтау жүйесі (МБЖЖ)

Ақылы білім беру қызметтеріне қолжетімділікті арттыру мақсатында мемлекеттік білім беру жинақтау жүйесінің (бұдан әрі – МБЖЖ) тетігін әзірлеу жоспарлануда, оның көмегімен Қазақстанның әрбір азаматының болашақта баласының жоғары оқу орындары мен колледждерде оқуын тәлеу үшін жоспарлы түрде ақшалай қаржы жинақтауына мүмкіндік беру болжануда. МБЖЖ азаматтардың жинақтарына мемлекеттік сыйлықақы аударуды болжайды.

МБЖЖ-ны енгізу тиісті нормативтік құқықтық актілерді қабылдағаннан кейін көзделуде.

Одан басқа, білім берудің тиімді жүйесін дамыту үшін оған деген шығынды инвесторларды тарту жолымен ұлғайту қажет. Білім саласына жеке инвестицияларды тарту елдегі мемлекеттік – жеке әріптестіктің қолданыстағы тетігі бойынша жүзеге асырылады.

Педагог мәртебесі

Мақсаты:

Педагог мамандығының беделін көтеру.

Міндеттері:

1. Білім беру жүйесін жоғары білікті кадрлармен қамтамасыз ету.
2. Педагог қызметкерлердің еңбегін мемлекеттік қолдау мен ынталандыруды күшейту.

Нысаналы индикатор:

Ескерту. Тарау жаңа редакцияда – ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Педагогтердің жалпы санына шаққанда жоғары және бірінші санаты бар жоғары білікті педагог қызметкерлердің үлесі (2015 жылы – 49%, 2020 жылы – 54%).

Білім беру жүйесін жоғары білікті кадрлармен қамтамасыз ету

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Білім беру сапасы, бірінші кезекте, сапалы даярлығы бар оқытушылармен айқындалады.

2011 жылдан бастап:

«Болашақ» халықаралық стипендиясының шеңберінде орта, техникалық және кәсіптік, жоғары білім беру салалары үшін ағылшын тілді педагог кадрларды даярлау қамтамасыз етіледі;

еліміздің жоғары оқу орындарында көптілді білімді педагог кадрларды даярлау базалық пәндер циклінде шет тілі бойынша кредиттердің көлемін ұлғайту арқылы жүзеге асатын болады. Бұл үшін Үлгілік оқу бағдарламасының үш тілде оқытатын педагогтерді даярлау бөлігіне өзгерістер енгізіледі;

педагогтерді даярлау бағдарламасы, оның ішінде ШЖМ-ға арналған, педагог кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындарында бейіндік мектептер үшін мұғалімдерді мақсатты даярлауға арналған мемлекеттік тапсырыс негізінде білім беру магистрлерінің бағдарламасы жетілдіріледі;

жаңа білім беру бағдарламаларына сәйкес біліктілікті арттыру бағдарламасы жаңартылады және білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру қамтамасыз етіледі.

2020 жылға дейін біліктілікті арттырудан жыл сайын 73,3 мың адам өтеді деп жоспарлануда.

Біліктілікті арттыру курстары "Өрлеу" ұлттық біліктілікті арттыру орталығы" акционерлік қоғамының базасында, сондай-ақ "Назарбаев Зияткерлік мектептері" дербес білім беру ұйымының базасында педагогикалық шеберлік орталығында өтетін болады, онда курстық даярлықтан өтіп, біліктілік емтиханын тапсырғаннан кейін педагогке еңбекақысына әсер ететін 1-, 2-, 3- деңгейлі курстар градациясына сай тиісті сертификат беріледі.

Нормативтік құқықтық базаны жетілдіру, біліктілікті арттыру жүйесінің бағдарламалары мен материалдық-техникалық базасын жаңарту, ұйымдастыру моделін реформалау көзделеді.

Қайта даярлау мен біліктілікті арттыруды жүзеге асыратын білім беру ұйымдарын қашықтықтан оқытумен қамтамасыз ету мақсатында олар интерактивті жабдықтармен жарақтандырылады.

Жыл сайын мектепке дейінгі және орта білім жүйесінің педагог кадрларының біліктілігін арттыруға мемлекеттік тапсырыс арттырылады. Оның ішінде мына мамандар үшін:

мектеп жасына дейінгі және мектеп жасындағы балаларды біріктірілген түрде оқыту (инклюзивті білім);

даму мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс;

жалпы білім беру бағдарламаларын іске асыру.

ТЖКБ жүйесінде:

жыл сайын педагог қызметкерлер білім беру ұйымдары мен кәсіпорындар базасында біліктілігін арттырып отырады;

арнайы пәндердің оқытушылары мен өндірістік оқыту шеберлері біліктілігін арттырады және әлеуметтік әріптестер есебінен кәсіпорындарда, оның ішінде шетелде тағылымдамадан өтеді.

Үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың басым бағыттары бойынша алдыңғы қатарлы отандық және шетелдік өнеркәсіп кәсіпорындармен жоғары оқу орындарын көпжақты біріктіру мақсатында жыл сайын шетелде профессор-оқытушы құрамның (бұдан әрі - ПОҚ) біліктілігін арттыру ұйымдастырылады.

Педагог қызметкерлердің еңбегін мемлекеттік қолдау мен ынталандыруды күшейту

Педагогтің кәсіби мәртебесін көтеру үшін бірқатар шаралар атқарылады. Педагог қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің жаңа үлгісі әзірленеді, ол: біліктілік санатына қарап, педагог қызметкерлердің қызметтік жалақысының көлемін есептеу үшін қолданылатын сараланған коэффициенттерді енгізуді;

нәтижеге бағытталған еңбекақы төлеу тетігін енгізуді көздейді.

Атқарылған шаралар нәтижесінде педагог қызметкерлердің орташа жалақысы 2015 жылға қарай экономиканың жеке секторындағы жалақыға жуықтайды.

ҚР ЕХӘҚМ жүргізетін ұзақ мерзімді кезеңдегі зейнетақы төлемінің болжауы бойынша есептеулер, талдамалық және экономикалық зерттеулер шеңберінде азаматтарды, оның ішінде педагогтерді зейнетақымен қамтамасыз ету жетілдіріледі.

Сонымен қатар педагогтерге қойылатын талаптарды күшейту шаралары қарастырылуда.

Педагог мамандықтар бойынша жоғары оқу орнына түсу кезінде педагог қызметіне икемділік деңгейін анықтауға арналған шығармашылық емтихан енгізілетін болады.

Педагог мамандықтарына түсетін талапкерлер үшін шекті деңгей көтерілетін болады.

Бірінші және жоғары санаттарды алуды ынталандыратын жағдай жасау мақсатында педагогтердің біліктілік деңгейіне қойылатын талаптар қайта қарастырылатын болады.

2016 жылдан бастап 5 жылда бір рет аттестаттау түрінде, оның ішінде жұмысқа алғаш рет немесе педагог қызметінің үзілісінен кейін қабылданып жатқан педагогтер біліктілігінің деңгейін растау рәсімі енгізілетін болады. Білім беру ұйымдарына жұмысқа кіру қағидалары әзірленеді, ол азаматтардың аталған санаттары үшін тестілеуден өтуді көздейді.

Бейіндік мектеп үшін мұғалімдерді іріктеу кезінде білім беру саласындағы магистр дәрежесінің болуы көтермеленеді.

Өздігінен білім алу және өзін-өзі жетілдіру педагог портфолиосында көрінетін қызметінің ажырамас бөлігі болып табылатын болады.

Педагог кадрларды даярлау сапасын бақылау және ынталандыру үшін біліктілік деңгейін бағалау тәуелсіз коммерциялық емес үкіметтік емес агенттіктерде өтетін болады.

Педагогтерді аттестаттау мұғалім білімін тестілеу, оқу-әдістемелік қызметі туралы есеп беруінен тұратын, мүдделі адамдар (оқушылардың ата-аналары) мен жұртшылықтың пікіртерімі рәсімдерінен тұратын жинақтық бағалау негізінде жүргізіледі.

Математика мұғалімдері TEDS-M халықаралық салыстырмалы зерттеулерге (Teacher Education and Development Study in Mathematics) – орта мектептің бастауыш және орта буынының математика мұғалімдерінің кәсіптік білім сапасын бағалауға қатысатын болады.

Мұғалімнің кәсіби беделін көтеру мақсатында қоғамда педагогтің оң имиджін қалыптастыру жұмысы жүргізілетін болады: «Жыл мұғалімі» конкурсы, акциялар, БАҚ-пен ортақ жобалар, шеберлік сыныптары, жаңашыл педагогтер форумдары, конкурстар, педагогтер әулеттерінің слеттері, ғылыми-педагогикалық семинарлар мен симпозиумдар, семинар-тренингтер және дөңгелек үстелдер.

Білім беру менеджменті

Мақсаты:

Білім беруді басқарудың мемлекеттік-қоғамдық жүйесін қалыптастыру.

Міндеттері:

1. Білім берудегі менеджментті жетілдіру, оның ішінде корпоративтік басқару принциптерін енгізу, білім беруде мемлекеттік-жеке әріптестік жүйесін қалыптастыру.

2. Білім беруді дамытудың мониторинг жүйесін жетілдіру, оның ішінде халықаралық талаптарды ескере отырып, ұлттық білім статистикасын құру.

Нысаналы индикаторлар:

Білім беру ұйымдарында қамқоршылық кеңестер құрылған (2015 жылы - 45 %, 2020 жылы - 60 %).

Білім беру ұйымдарының басшылары менеджмент саласында біліктілігін арттырған және қайта даярлықтан өткен (2015 жылы - 50 %, 2020 жылы - 100 %).

Білім беруді басқару жүйесі

Еңбек нарығындағы қатаң бәсекелестік білім беру менеджменті жүйесінің ұтқырлығы мен серпінділігін талап етеді.

Білім беруді басқаруға қалың жұртшылық - педагогтер де, халықтың әртүрлі топтары да тартылады.

МЖӘ-ні ілгерілету үшін әлеуметтік тапсырыс жүйесі мен грант немесе басқа тетіктер түрінде коммерциялық емес үкіметтік емес ұйымдардың қызметін мемлекеттік қаржыландыру тетіктері жетілдірілетін болады. МЖӘ-нің ұзақ мерзімді тетігінің негізі ретінде үкіметтік емес секторды жүйелі қаржыландыру қарастырылатын болады.

Білім беруді басқарудың түрлі деңгейіне қоғамның қатысуы қамқоршылық кеңестер түрінде жүзеге асырылады.

Білім беруді дамытуда қамқоршылық кеңестердің пәрменді қоғамдық қатысу тетігі әзірленетін болады.

Оқуға төлейтін ата-аналардың, жұмыс берушілердің, білім беру және кәсіптік қауымдастықтар саласындағы үкіметтік емес ұйымдардың қатысуының есебінен қамқоршылық кеңестің рөлі өседі.

Білім жүйесінің корпоративтілігін, айқындылығын қамтамасыз ету үшін оқу орындарында қамқоршылық кеңестер, жұмыс берушілердің қатысуымен кадрларды даярлайтын салалық және өңірлік кеңестер жұмыс істейтін болады.

Білім беру мен денсаулық салаларындағы мемлекеттік кәсіпорындар мәселелері жөнінде Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілгеннен кейін шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік кәсіпорын мәртебесі бар ЖОО-ларда корпоративтік басқару принциптері енгізілетін болады: басқарудағы алқалылық, қызмет көрсетудегі дербестік, қызмет нәтижесі бойынша есеп берушілік, қызметтің айқындығы, жауапкершілік. Корпоративтік басқару принциптері басқарушылық қызметтің үш негізгі аспектісін көздейді: стратегияны қабылдау, бюджетті бекіту, кадр саясаты.

Оң нәтиже болған жағдайда, корпоративтік басқару принциптері 2020 жылға қарай азаматтық ЖОО-лардың барлығына енгізілетін болады.

2011 жылдан бастап білім беру ұйымдарында басшылардан және педагогтерден басқарудың жаңа дағдыларын, қайта даярлау мен біліктілікті арттыруды талап ететін нәтижеге бағдарланған жоспарлау жүйесі енгізілетін болады.

Тәрбие жұмысы саласында ЖОО-да тәрбие жұмысын жоспарлау,

мониторингтеу, нәтижелерді бағалау және бақылау жүйелерін жетілдіру, сонымен қатар басқару жүйесін күшейту бойынша шаралар қабылданатын болады.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, орта білім жүйесінің басшы қызметкерлерінің білім берудегі менеджмент мәселелері бойынша біліктілігін арттыру жүзеге асырылатын болады.

Менеджменттің заманауи технологияларын енгізу үшін оқу орындарының басшы қызметкерлерінің біліктілігін арттыру және қайта даярлау тұрақты түрде іске асырылатын болады.

Білім берудегі менеджмент бойынша қайта даярлаудан өткен адамдар білім беру ұйымдарының басшылары болып танылады.

2013 жылы мемлекеттік ЖОО ректорларын тағайындау тетігі, олардың сайлануы бөлігінде қайта қаралатын болады.

Корпоративтік басқаруды енгізу Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылатын болады.

Білім беру ұйымдарының қызметін «ашықтығын» қамтамасыз ету мен ЖОО-ларда жемқорлық пайызын төмендету үшін әлеуметтік зерттеулер мен акциялар жүргізілетін болады.

Білім беруді дамытудың мониторинг жүйесі

Білім берудегі сапа менеджменті жүйесіндегі принциптердің бірі мониторинг нәтижелерін ескере отырып, білім беру процесін тұрақты жетілдіру принципі болып табылады.

Ұлттық және өңірлік деңгейдегі білім беру нәтижелері мен әлеуметтік әсерлердің жүйелі мониторингін жүргізу мақсатында басқарудың ақпараттық базасы және даму жолдарын болжамдау түрінде білім беру мониторингінің бірыңғай жүйесі енгізіледі. Осы мақсатқа жету үшін Ұлттық білім беру сапасын бағалау орталығы Ұлттық білім беру статистикасы және бағалау (бұдан әрі – ҰБСВО) орталығы болып өзгертіледі.

Бұл үшін:

барлық деңгейде білім беру сапасын бағалаудың ұлттық жүйесін (бұдан әрі – БСБҰЖ) енгізу жалғастырылады;

ЮНЕСКО, ЭЫДҰ және АҚШ халықаралық білім беру статистикасының талаптарын ескере отырып ұлттық білім беру статистикасы әзірленеді;

бастапқы мәліметтер негізінде білім беру статистикасының бірыңғай базасы құрылады;

білім беруді басқару жүйесінің инфрақұрылымы кеңейтіледі.

Мониторингтік зерттеулер жүргізетін болады. Басқару шешімдерін қабылдау үшін мониторинг нәтижелері бойынша білім беру жүйесінің жай-күйі мен дамуы туралы жыл сайынғы облыстық баяндамалар жарияланып отырады.

2013 жылдан бастап білім беру статистикасының жинағы жыл сайын басылып шығатын болады. БМ-ның және ҰБСВО-ның сайттарында жинақтың электрондық нұсқасы орналастырылады. Оқытудың барлық деңгейі бойынша оқушылардың, педагогтердің бірыңғай базасы құрылатын болады.

2015 жылға қарай статистикалық деректердің бытыраңқы электрондық базалары білім беру статистикасының бірыңғай базасына біріктіріледі. Аталған база бастапқы деректер негізінде толықтырылып (мектеп, колледж, жоғары оқу орны, интернат, орталықтар, сапаны бағалау қызметтері және т.б.), ҚР БМ-да жинақталады. Осылайша, 2015 жылға қарай әкімшілік есептіліктің барлық нысандарын жинау жойылып, айқындылық қамтамасыз етіледі.

Өртүрлі бейінді және даярлық деңгейіндегі мамандар қажеттілігін бағалау мемлекеттік реттеу тетіктерін тұжырымдау және ел экономикасының, басқару мен әлеуметтік саласының қажеттілігіне сәйкес мамандар даярлауды

ынталандыру үшін арналған еңбек нарығын мониторингтеу, талдау және болжау жүйесі негізінде жүзеге асырылатын болады.

«E-learning» электрондық оқыту

Мақсаты:

Білім беру процесінің барлық қатысушыларының үздік білім беру ресурстары мен технологияларына тең қол жеткізуін қамтамасыз ету.

Міндеті:

Оқу процесін автоматтандыруды енгізу үшін жағдай жасау.

Нысаналы индикатор:

Білім беру ұйымдарында электрондық оқыту жүйесі қолданылады (2015 жылы - 50 %, 2020 жылы - 90 %).

Электрондық оқытуды енгізу

Алға қойған мақсатқа қол жеткізу оқу сапасын, білімді басқарудың тиімділігін, сыртқы ортамен ақпараттық кірігуін арттырады.

Электрондық оқытуды енгізу бірқатар нормативтік құжаттарға өзгерістер мен толықтырулар енгізуді талап етеді.

2012 жылға қарай жоғары, техникалық және кәсіптік білімнің МЖБС-на, электрондық оқыту жүйесін міндетті пайдалану бөлігінде орта білім берудің МЖБС-на электрондық оқыту жүйесінде жұмыс жасау үшін педагог кадрларды даярлау бөлігінде өзгерістер енгізілетін болады.

Электрондық оқыту жүйесінде қолданылатын электрондық оқулықтарды және оқу-әдістемелік кешендерді (бұдан әрі - ОӘК) жасауға арналған талаптар, жүйені қолданушылардың жеке және ұжымдық жұмыстарының регламенті, техникалық регламент (электрондық оқыту жүйесін сүйемелдеу және қолдану) әзірленеді және бекітіледі.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі - АКТ) - педагогтердің құзыреттіліктерін қамтамасыз ету үшін ұйымдастырушылық қамтамасыз ету, электрондық оқыту жүйесін пайдаланушыларды даярлау және олардың біліктілігін арттыру қажет.

2011 жылдан бастап педагогтердің электрондық оқыту жүйесін пайдалану мен қолдану бойынша біліктілігін арттыру басталады деп көзделіп отыр.

Электрондық оқыту жүйесін ұйымдастыру жағынан қамтамасыз етуді қалалар мен облыстардың білім беру басқармалары жанындағы Білім берудегі жаңа технологиялардың өңірлік орталықтары жүзеге асыратын болады.

Электрондық білім беруге арналған электрондық ресурстармен және контентпен қамтамасыз ету - мемлекеттік-жеке әріптестік негізінде жүзеге асырылады.

Технологиялық инфрақұрылымды дамыту білім беру ұйымдарын өткізу мүмкіндігі 4-10 Мбит/сек. Интернет жүйесіне қосуды көздейді.

Интернет желілеріне білім беру ұйымдарының 90 %-ынан астамы қосылатын болады. Бірінші кезекте - ресурстық орталықтардың пилоттық бағдарламасы бойынша жұмыс істейтін мектептер.

Кең жолақты Интернетке (бұдан әрі - КЖИ-ға) қосылу, электрондық білім беру жүйесі үшін жабдықтармен қамтамасыз ету және жеткізушілердің қызмет көрсетулерін таңдау мемлекеттік сатып алу саласындағы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жүргізілетін болады.

Білім беру ұйымдарының 90 %-ының қажетті оқу ресурстары бар Интернет-ресурстары болады.

Негізгі және бейіндік орта мектепте оқытылатын әрбір пән бойынша

интерактивті және зияткерлік цифрлы білім беру ресурстары әзірленетін болады.

Орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарын цифрлы білім беру контентімен (қандай да бір ақпараттық ресурспен – мәтін, кескіндеу, музыка, бейне, дыбыс және т.б., толықтыру (мысалы: интернет ресурстар контенті) ашық қолжетімділікте толық қамтамасыз ету жоспарланып отыр.

Оқытушылар жасаған электрондық білім беру ресурстары (медиакалаларды бір орталықтан құру және ресурстармен толтыру) дамытылады.

Оқу процесіне автоматтандыруды енгізу үшін әрбір білім беру ұйымы қажетті жабдықтармен жарақтандырылатын болады: компьютердің жаңа түрлерімен, КЖИ-мен қамтамасыз ету және т.б.

2011 жылы әкімші, директордың орынбасары, мұғалім, оқушы, медициналық қызметкер, кітапханашы үшін функционалдар әзірленетін болады.

Оқушы автоматтандырылған жүйеде жеке портфолиосын, күнтізбесін, күнделігін жүргізеді. Мұғалім күнтізбелік-тақырыптық жоспары бар электрондық дәптерді, сынып журналын, хабарландыру қызметі (алда болатын жоспарлы және жоспардан тыс жиналыстар мен кездесулер туралы оқушылардың ата-аналарына e-mail немесе sms-хабарламалар, есептілік және т.б. жіберу) толтыратын болады.

Оқытушылық жүктемені, сабақ кестесін, үлгерім мониторингі мен оқушылардың сабаққа келуін, педагогтің қызметін, есептілікті директордың орынбасары жүзеге асырады. Жүйе әкімшісі оқшау және ғаламдық есептеу желісін, телефон жүйесін немесе дауыс поштасы жүйесін қоса алғанда, көп қолданыстағы компьютерлік жүйенің жұмыс істеп тұруына жауапты болады.

2015 жылға қарай жетекші шетелдік ЖОО-лардың үлгісі қалпы бойынша университеттік порталдар құрылады, 2020 жылға қарай ЖОО-ларда кең жолақты Интернетке қол жеткізу 100 % қамтамасыз етіледі. ЖОО-лардың техникалық дайындығына қарай оларды Республикалық жоғары оқу орындары арасындағы электрондық кітапханаға қосу жүзеге асырылатын болады.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту

Мақсаты:

Балаларды мектепке дейінгі сапалы тәрбиемен және оқытумен толық қамтуды, оларды мектепке даярлау үшін мектепке дейінгі тәрбиелеудің және оқытудың әртүрлі бағдарламаларына тең қол жеткізуді қамтамасыз ету.

Міндеттері:

1. Мектепке дейінгі ұйымдардың желісін ұлғайту.
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнын жаңарту.
3. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарын кадрлармен қамтамасыз ету.

Нысаналы индикатор:

Ескерту. Тарау жаңа редакцияда - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

3 жастан 6 жасқа дейінгі балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамту (2015 жылы - 74%, 2020 жылы - 100%).

Мектепке дейінгі ұйымдардың желісін ұлғайту

2020 жылы 3-тен 6 жасқа дейінгі балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен 100% қамтамасыз ететін мемлекеттік және жекеменшік балабақшалар желісі дамитын болады.

Балаларға ерте жастан түзеу-педагогикалық қолдау көрсету үшін түзету және инклюзивтік білім кабинеттері құрылатын болады. 2015 жылға дейін барлық

балабақшалардың жалпы санынан түзеу және инклюзивті білім кабинеттерінің желісі 8 %-дан 30 %-ға дейін ұлғаяды.

Мектепке дейінгі арнайы түзеу ұйымдарының желісін сақтау және ұлғайту мақсатында Ақмола, Алматы, Батыс Қазақстан, Қызылорда және Солтүстік Қазақстан облыстарында арнайы балабақшалар ашылады. Мектепке дейінгі арнайы түзеу ұйымдарының үлесі олардың жалпы санынан 2015 жылы – 2 %-ды, 2020 жылы – 2,5 %-ды құрайды. Ұйымдарға кедергісіз қол жеткізу үшін жағдай жасау арқылы балабақшалардың үлесі олардың жалпы санынан 2011 жылы 1 %-дан 2020 жылы 10 %-ға дейін ұлғаяды.

Мазмұнды жаңарту, кадрлармен қамтамасыз ету

"Алғашқы қадам", "Зерек бала", "Біз мектепке барамыз" жалпы білім беретін оқу бағдарламалары, сондай-ақ "Балбөбек", "Қайнар" және т.б. сияқты бірқатар баламалы бағдарламалар жаңартылатын болады;

480408 орын енгізіледі, бұл 3 жастан 6 жасқа дейінгі балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен 100% қамтуды қамтамасыз етеді;

2015 жылға дейін жоғары оқу орындарында және ТЖКБ ұйымдарында мектепке дейінгі білім беретін 18 мыңнан астам педагог қызметкерлер даярланады.

Мектепке дейінгі ұйымдардың педагогтерін қайта даярлау жүзеге асырылады.

2020 жылға қарай:

өңірлердің ерекшеліктеріне қарай мектепке дейінгі ұйымдардың түрлі модельдерінің жұмыс істеуі қамтамасыз етіледі. Мысалы, оңтүстік өңірлерде – жекеменшік коттедждердегі балабақшалар, жұмысқа отбасы мүшелерін тарта отырып, тұрғын жайлар базасында 5–6 балаға арналған отбасылық балабақшалар. Солтүстік өңірлерде – оқушылық орынның профициті есебінен жалпы білім беретін мектептер базасында шағын орталықтар. Қалаларда тұрғын үй кешендерінің төменгі қабаттарында – шағын жинақталған балабақшалар мен шағын орталықтар. Барлық өңірде – «Мектеп-бақша» кешендері. Мемлекеттік балабақшалардың баламасы ірі компаниялар, ұйымдар, кәсіпорындар жанындағы балабақшалар болады;

мектепке дейінгі балалар ұйымдарындағы орындар саны 373 мыңнан 662 мыңға дейін көбейтіледі;

балабақшалардағы топтардың толықтырылуы жас ерекшелік нормаларына (бөбектер тобы – 17, орта – 22, ересектер – 27) сәйкес 27-ден (ел бойынша орташа) 22-ге дейін азайтылды;

мектепке дейінгі жастағы барлық бала санынан мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтылған балалардың саны 70 %-дан 100 %-ға дейін көбейтіледі.

10 оқу бағдарламасы жаңартылады, 30 ОӘК әзірленеді, оның ішінде 2016 жылы – 8, 2017 жылы – 8, 2018 жылы – 8, 2019 жылы – 8, 2020 жылы – 8 бірлік.

Орта білім

Мақсаты:

Жалпы білім беретін мектептерде Қазақстан Республикасының зияткерлік, дене бітімі және рухани дамыған азаматын қалыптастыру, оның тез өзгеретін әлемде табысқа жетуін қамтамасыз ететін білім алудағы қажеттіліктерін қанағаттандыру, еліміздің экономикалық игіліктері үшін бәсекеге қабілетті адами капиталды дамыту. 12 жылдық оқыту моделіне көшу.

Міндеттері:

1. 12 жылдық оқыту моделіне көшуді білім беру мазмұнын жаңғырту арқылы

жүзеге асыру.

2. ШЖМ проблемаларын шешу.

3. Мектептегі инклюзивті білім беру жүйесін жетілдіру.

Нысаналы индикаторлар:

2020 жылы 12 жылдық оқыту үлгісіне көшу толықтай жүзеге асырылады (2015 жылы - 1, 5, 11-сыныптар).

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» жобасы шеңберінде Қазақстанның барлық өңірлеріндегі мектептердің саны (2020 жылы - 20).

Жаратылыстану-математика пәндері бойынша білім беретін оқу бағдарламаларын жетік меңгерген оқушылардың үлесі (2015 жылы - 60 %, 2020 жылы - 70 %).

Қазақстандық жалпы білім беретін мектеп оқушыларының PISA, TIMSS, PIRLS халықаралық салыстырмалы зерттеулеріндегі нәтижелері (2015 жылы: PISA - 50-55 орын, TIMSS - 10-15 орын, 2020 жылы: PISA - 40-50 орын, TIMSS - 10-12 орын, PIRLS - 10-15 орын). Инклюзивті білім үшін жағдайлар жасалған мектептердің үлесі олардың жалпы санынан артады (2015 жылы - 30 %, 2020 жылы - 70 %).

Білім берудің 12 жылдық моделіне көшу

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Құзыреттілік тәсіліне және оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға негізделген 12 жылдық білім берудің жаңа стандартын әзірлеу және енгізу жоспарлануда.

Білім беру стандарттарының ауысуы білім берудің жаңа мазмұнын әзірлеумен байланысты. Жаңа білім беру мазмұнының базалық принципі - әрбір мектепте тұлғаның адамгершілік-рухани қасиеттерін дамытуды ынталандыратын ізгі білім беру ортасын құру: өзін-өзі тану, өзін-өзі анықтау және өзін-өзі жетілдіру. Білім беру ұйымдары мен отбасыларда адамгершілік-рухани мәдениеттің жоғары деңгейіне қол жеткізілетін болады. Барлық балалар, оқушылар, студенттер мен педагог қызметкерлер өзін-өзі танудың негізін, жалпыадамзаттық құндылықтардың дамуын меңгеретін болады.

Типтік оқу жоспарлары және бағдарламалары:

функционалдық сауаттылықты қалыптастыруға;

білім алудағы тұлғаның өзін-өзі дамытуын, дербестігін қамтамасыз ететін нәтижеге және коммуникативтік дағдыларды қалыптастыруға;

ақпараттар мен технологияларды басқара білуге және проблемаларды шешуге;

іскерлік пен креативтілікті қалыптастыруға бағытталған.

2011 жылы бастауыш білімнің жоспарлары және бағдарламалары жаңартылады, оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру үшін негізгі орта және жалпы орта білім берудің құзыреттілік тәсілі негізінде оқу бағдарламалары әзірленеді.

2015 жылы Назарбаев Зияткерлік мектептерінің тәжірибе элементтері (мұғалімдердің біліктілігін арттыру, оқыту әдістемелері және технологиялары) білім беру жүйесіне енгізілетін болады.

2012 жылы жалпы орта білімнің МЖБС жоғары білімнің (бакалавриат) МЖБС-мен біріктіріледі - жоғары білімнің жалпы білім беретін пәндер циклінің жеке пәндері (әлеуметтану, өзін-өзі тану, ӨҚН, Қазақстан тарихы, мәдениеттану және т.б.) оқу жүктемесін көбейтпей, «Бейіндік мектептің» бейіндік оқыту бағдарламасына көшіріледі.

2014 жылға қарай қоғамдық-гуманитарлық, жаратылыстану-математика және

технологиялық бағыттар бойынша "Бейіндік мектеп" бейіндік оқыту бағдарламасы әзірленеді және сынақтан өткізіледі.

Оқытудың 12 жылдық үлгісі бойынша эксперименттік алаң үшін оқулықтар мен ОӘК, түзеу білім беру ұйымдары үшін электрондық оқулықтар, аударма және оқулықтар мен ОӘК-ні бейімдеу жүзеге асырылады. Оқулықтарды әзірлеу және оқулықтарды сараптамадан өткізу функциялары бөлінеді.

2013 жылы оқытудың 12 жылдық моделінің бағдарламасы бойынша оқулықтар мен ОӘК әзірленіп, ал 2014 жылы олар сараптамадан өтеді.

2014 жылы 1, 5, 11-сыныптардың, 2015 жылы 2, 6, 12-сыныптардың, 2016 жылы 3, 4, 7-сыныптардың, 2017 жылы 8, 9, 10-сыныптардың оқушылары үшін оқытудың 12 жылдық моделінің бағдарламасы бойынша балама оқулықтар мен ОӘК-лер дайындалады.

Қазақстандық оқулықтармен қатар ҚР БҒМ рұқсат берген тізбеге енгізілген математика, жаратылыстану мен техникалық ғылымдар бойынша анағұрлым сапалы шетелдік оқулықтар қолданылатын болады.

2015 жылы жалпы білім беретін білім беру ұйымдарының барлық оқушысы жергілікті бюджет есебінен тегін оқулықтармен және сандық білім ресурстарымен қамтамасыз етіледі.

2015 жылы оқытудың 12 жылдық моделіне дәйекті көшу мынадай сызба бойынша басталады:

Жылдар	Оқытудың 12 жылдық бағдарламасы бойынша	Оқытудың 11 жылдық бағдарламасы бойынша
2015 - 2016	1, 5, 11	2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11
2016 - 2017	1, 2, 5, 6, 11, 12	3, 4, 7, 8, 9
2017 - 2018	1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12	4, 8, 9
2018 - 2019	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12	9
2019 - 2020	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12	

11 жылдық мектептің 9-сыныбынан 12 жылдық мектептің 11-сыныбына көшу 2015 - 2016 оқу жылынан 2019 - 2020 оқу жылына дейін жүзеге асырылады. Оқытудың 12 жылдық моделінің 11 және 12-сыныптарында оқыту ақысыз болады.

Алдын ала деректер бойынша 2015 жылғы 1 қыркүйекте оқушылардың жалпы саны шамамен 2,7 млн. баланы құрайды.

Олардың ішінде 12 жылдық бағдарлама бойынша: 1-сыныпқа - 600 мың баладан аса (шамамен 6 жастағы балалар - 450 мың және 7 жастағы балалар 150 мың). Сынып-жинақтардың болжамды саны - шамамен 30 мың;

5-сыныпқа - 260 мыңнан астам, сынып-жинақтардың болжамды саны - шамамен 13 мың;

11-сыныпқа - шамамен 175 мың бала, сынып-жинақтардың болжамды саны - 8 мыңнан астам.

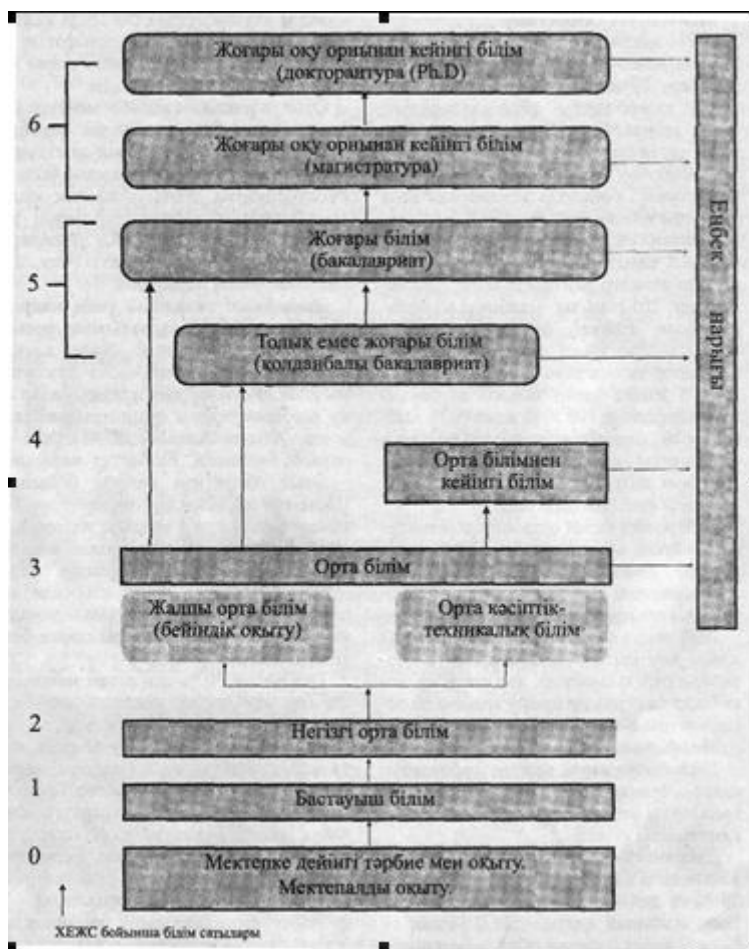
2015 жылдан бастап жалпы білім беретін мектептердің, лицейлердің, гимназиялардың, зияткерлік мектептердің, дарынды балаларға арналған

мамандандырылған мектептердің жоғары сыныптарында «Бейіндік мектеп» бейінді оқу бағдарламасы іске асырылады. Бейіндік мектепке қабылдау ұлттық тестілеу негізінде жүзеге асырылады.

Бейіндік мектепте оқуды 10-сынып бітірушілерінің 60 %-ы жалғастырады деп болжамданып отыр. Осы ретте бейіндік мектеп ашу, оның ішінде жатақханамен, оның жартысынан көбін ауылдық жерлерде ашу қарастырылып отыр. Сонымен, бір уақытта жоғары оқу орындарының базасында бейінді оқыту бағдарламасын іске асыратын мектептер құрылады. Бейіндік мектепте (11 - 12-сыныптар) оқу мен орналастыру мүмкіндігі қарастырылатын 40 жоғары оқу орны анықталған.

Жинақталған тәжірибе мен халықаралық тәжірибені ескере отырып, 2015 жылдан бастап Қазақстанның білім жүйесінің құрылымы ХВБСК-ға сәйкестендіріледі. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің мамандықтар жіктеуіші қайта қарастырылатын болады. Орта кәсіптік білімнің бөлек білім бағдарламалары үшінші білім жүйесіне (қолданбалы бакалавриат) ауыстырылады, колледждердің мәртебесі артады. Қолданбалы бакалавриаттың бағдарламаларына түсу үшін толық орта білімді аяқтау қажет.

Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінің құрылымы

Оқушылардың оқу жетістіктерін сырттай бағалау жүйесі әлемдік тәжірибені ескере отырып дамиды.

Ұлттық тестілеу бастауыш, негізгі және бейіндік мектептерді

бітіргеннен кейін:

бастауыш мектепте - ішінара, оқушылардың оқу жетістіктеріне мониторинг жүргізу мақсатында;

негізгі мектепте (10 сыныптан кейін) - оқытудың одан әрі жолын анықтау мақсатында;

бейіндік мектепте - алған білім-білігінің деңгейін бағалау мақсатында өткізіледі.

2015 жылға қарай жазба тапсырмаларын қоса алғанда, білім алушылар құзыреттіліктерінің қалыптасу деңгейін анықтауға бағытталған тестілеу тапсырмаларының базасы құрылатын болады.

Сыртқы емтихандар жаңа ақпараттық технологияларды қолдана отырып, компьютерлік тестілеу әдісімен өткізіледі.

Жоғары білім алуға үміткерлер тәуелсіз ұлттық тестілеу нысанында қосымша бейінді емтихандар тапсыратын болады.

Білім берудің инновациялық, көптілді моделін жасау мақсатында білім беруді үш тілде ұсынатын мектептердің саны 33-тен 700-ге дейін көбейеді. Оның ішінде, «Назарбаев Зияткерлік мектептері» мектептер желісінің саны 6-дан 20-ға дейін көбейтіледі. Бұл мектептер білім берудің көптілді моделін, білім берудегі инновацияларды сынақтан өткізу үшін базалық алаңдар болады.

Қазақстан оқушыларының білім беру сапасының халықаралық зерттеулеріне қатысуы қамтамасыз етіледі: PISA (15-16 жастағы оқушылардың математика сауаттылығы мен оқу және жаратылыстану бойынша сауаттылығын бағалау), TIMSS (4 және 8-сынып оқушыларының математика және жаратылыстану бойынша білімінің сапасын бағалау), PIRLS (оқу деңгейі мен сапасын салыстыру, әлем елдеріндегі бастауыш мектеп оқушыларының мәтінді түсінуі), TIMSS ADVANSED (11-сынып оқушыларының математика және жаратылыстану (физика) пәндерін тереңдетіп оқытатын сыныптарда сол пәндер бойынша сауаттылығын бағалау), ICILS (8-сынып оқушыларының компьютерлік және ақпараттық сауаттылығын бағалау).

Оқытудың 12 жылдық моделінің талаптарына сәйкес материалдық-техникалық база жаңартылады.

Мектептердің спорт залдарын қазіргі заманғы жабдықтармен жарақтандыру мәселесі шешіледі.

Жергілікті бюджет қаражаттары есебінен мектептерге сервистік қызмет көрсете отырып, оларды физика, химия, жаңа түрлендірілген биология кабинеттерімен, лингафондық және мультимедиялық кабинеттермен жарақтандыру жалғастырылатын болады, олардың үлесі 35,6 %-дан 80 %-ға дейін ұлғаяды.

2011 жылдан бастап бейіндік мектептерге, оларды жарақтандыруға қойылатын талаптар әзірленеді.

Бұдан басқа, мектептердің үш ауысымдығы мен апаттылығын жою мақсатында мектептер салынатын болады.

ШЖМ проблемаларын шешу

ШЖМ-дағы білім беру сапасын арттыру проблемаларын шешуге мынадай іс-шаралар ықпал ететін болады:

2011 жылы:

Ы. Алтынсарин атындағы ұлттық білім беру академиясының базасында ШЖМ-ды дамытудың республикалық орталығы, педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыруды жүзеге асыратын ұйымдардың жанынан 14 өңірлік орталық құрылады, ШЖМ қызметінің үлгі ережесі әзірленеді;

«Мектепке және мектептен тегін әрі қауіпсіз жеткізетін мектептер жоқ

елді мекендерде тұратын білім алушылар мен тәрбиеленушілерді қамтамасыз ету» стандарты әзірленеді және қабылданады.

2011 жылдан бастап:

оқушылар саны 10 және одан көп барлық ШЖМ жаңа түрдегі компьютерлермен және кең жолақты Интернетке қол жеткізумен қамтамасыз етіледі. Қашықтықтан оқыту «e-learning» электрондық оқыту шеңберінде ұйымдастырылады;

160 тірек мектеп ашылады.

Тірек мектеп (ресурстық орталық) – базасында жақын маңдағы ШЖМ-ның білім беру ресурстары шоғырланатын білім беру ұйымы. Әрбір ресурстық орталыққа бірнеше ШЖМ бекітіледі. ШЖМ-дағы балалар үш рет (оқу жылының басында, ортасында және соңында) он күннен (сессия) тірек мектепте білім алады әрі онда аралық және қорытынды аттестаттау тапсырады. Сессияаралық кезеңде ШЖМ-да оқыту тірек мектеп мұғалімдерінің қатысуымен және қашықтықтан оқыту технологияларының көмегімен жүргізіледі. Осылайша, ресурстық орталықтар ШЖМ оқушыларының сапалы білімге қол жеткізуін қамтамасыз етеді.

2020 жылға қарай ШЖМ, негізінен, бастауыш және негізгі орта білім деңгейлері үшін жұмыс істейді.

ШЖМ проблемасы тірек мектептер (ресурстық орталықтар), интернаттар, жеткізу есебінен шешіледі.

Инклюзивті білім жүйесін дамыту

2015 жылға қарай аталған міндетті шешу үшін:

мүмкіндіктері шектеулі балаларды біріктіріп оқытудың модульдік бағдарламалары;

мүмкіндіктері шектеулі балаларды жалпы білім беретін ортада біріктіріп оқыту ережесі әзірленеді, түрлі кемістігі бар балалар үшін бірігу нысандары анықталады;

мүгедек балаларға қашықтықтан білім беруді ұйымдастыру қағидалары әзірленеді.

2020 жылға қарай мектептерде мүгедек балалар үшін көтергіш жабдықтар, пандустар, санитарлық бөлмелерде арнайы құралдар орнату, тұтқалармен, арнайы парталармен, үстелдермен және басқа да арнайы компенсаторлық құралдармен жарақтандыру арқылы «кедергісіз аймақтар» құрылады.

3030 мектепте мүмкіндіктері шектеулі балаларды оқытуға және тәрбиелеуге тең қол жеткізу үшін жағдайлар жасалады (мектептерде педагог-дефектологтардың, балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің, арнайы жеке техникалық және компенсаторлық құралдардың болуы).

Үйде білім алатын мүгедек балалар жеке мүмкіндіктері мен қажеттіліктері ескеріле отырып, компьютерлік техникамен және компьютерлік қамтамасыз ету жинақтарымен қамтамасыз етіледі.

Жоғарыда айтылған міндеттерден басқа өзге де бірқатар мәселелерді шешу қажет.

Қосымша білім беру мазмұны жетілдірілетін болады.

Тұлғаның шығармашылық құзыретіндегі, үздіксіз білім беру мен тәрбиелеудегі, кәсіби өзін-өзі анықтаудағы бәсекелі артықшылықтарын қалыптастыру мақсатында негізгі бағыттар: шығармашылық-эстетикалық; ғылыми-техникалық; экологиялық-биологиялық; туристік-өлкетанушылық; әскери-патриоттық; әлеуметтік-педагогикалық; білім беру-сауықтыру және т.б. бойынша балаларға қосымша білім беру мазмұны жаңартылады.

Қосымша білім беретін педагогтерді және аралас мамандықтардың педагог ұйымдастырушыларын даярлау бағдарламасы жетілдіріледі.

2015 жылға қарай қосымша білім беру ұйымдарының желісі ұлғайып, 625-ке

жетеді.

Бұл балаларды қосымша біліммен қамтуды 23 %-ға дейін көбейтуге мүмкіндік береді.

Мектептерде спорт секцияларын құру арқылы дене шынықтыруды ұйымдастырудың мектептен тыс нысандары жетілдірілетін болады.

Құқық бұзушылықтар мен басқа да бейәлеуметтік құбылыстардың алдын алу бойынша әрбір білім алушыны жекелей психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді қамтамасыз ету жолымен қосымша білім беру конкурстары мен олимпиадаларының жүйесі арқылы оқушылардың қоғамдық және әлеуметтік белсенділігін қалыптастыратын балалар қоғамдық бірлестіктері дамиды.

Жалпы оқытудың, мектептегі тамақтану мен медициналық қызмет көрсетудің тиімді менеджментін ұйымдастыру

Жалпы оқыту

2015 жылы оқушылардың қозғалыс мониторингінің бірыңғай ведомствоаралық кешенді ақпараттық жүйесі «Жалпы оқытуды», оның ішінде оқумен қамтылмаған «тәуекел топтарының» балаларын дербес есепке алу бойынша деректер базасымен бірге енгізу жоспарлануда.

«Жалпы оқыту» жүйесін пайдалану жалпы оқытуды қамтамасыз етуге функционалды түрде тартылған түрлі басқару органдарының келісілген іс-қимылдарын қамтамасыз етеді және балаларды міндетті орта біліммен қамту туралы нақты ақпаратты алуға мүмкіндік береді.

Мектептегі тамақтану

2011 жылдан бастап облыстардың, Астана және Алматы қалаларының білім беру органдарының жанынан мектепте тамақтануды ұйымдастырудың, оның ішінде білім беру ұйымдарының білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің тамақтану сапасы мен қауіпсіздігінің мониторингі бойынша ведомствоаралық сарапшы топтар құрылады.

Мектеп оқушыларын тегін тамақтанумен қамту көрсеткіші барлық деңгейдегі әкімдер рейтингін бағалауға енгізіледі: 2012 жылы – табысы аз отбасылардан шыққан оқушыларға, 2020 жылы – бастауыш және мектепалды сыныптар оқушыларына.

2015 жылға қарай табысы аз отбасы оқушыларының 100 %-ы және 2020 жылға қарай мектептердің бастауыш және мектепалды сыныптар оқушыларының 100 %-ы ыстық дәрумендірілген тамақпен тегін қамтамасыз етіледі.

2020 жылға қарай орта жалпы білім беретін ауыл мектептерінің 100 %-ында күрделі жөндеуден өткен және жаңа жабдықтармен жарақтандырылған толық кезеңдік асхана жұмыс істейтін болады.

2020 жылға қарай мектептің барлық оқушысы мектептерде стационарлық су тазартқыштар, спенсерлер, диспенсерлер және басқа да құралдар орнату арқылы экологиялық таза ауыз сумен қамтамасыз етіледі.

Медициналық қызмет көрсету

2015 жылға қарай мектеп жасындағы, оның ішінде ауылдық жерлердегі балаларды медициналық тексеру 100 % қамтамасыз етіледі.

Диспансерлік есепте тұрған мектеп жасындағы балалардың үлесі 70 %-дан 50 %-ға дейін, оқушылардағы асқазан-ішек жолының ауруы – 28,2 %-дан 18 %-ға дейін, сколиозбен (мүсінінің бұзылуы) ауыратындар – 2 %-дан 1 %-ға дейін төмендейді.

Денсаулығы нашар 60 %-ы балалардың арнайы медициналық топтардағы дене шынықтырумен шұғылдануға мүмкіндік алады.

Осылайша «Орта білім» бағыты бойынша 2020 жылға қарай:

барлық мектептерге 12 жылдық білім беру моделі енгізіледі;

орта білімнің инфрақұрылымын дамыту жалғасады және мектептер техникалық жарақтанумен қамтамасыз етіледі;

ШЖМ бірыңғай ақпараттық желіге қосылады;

қосымша білім беру білім алушылар үшін беделге ие болады және тұлғаның кәсіби қалыптасуына ықпал етеді. Қосымша білім берумен білім алушылар мен тәрбиеленушілердің 30-50 %-ы қамтылады;

инклюзивті білім жүйесі енгізіледі:

инклюзивті білім үшін жағдай жасайтын мектептердің үлесі мектептердің жалпы санынан 70 %-ға ұлғаяды;

мүгедек балалар үшін «кедергісіз қол жеткізуді» жасайтын мектептердің үлесі мектептердің жалпы санынан – 20 %;

инклюзивті біліммен қамтылған балалардың үлесі даму мүмкіндігі шектеулі балалардың жалпы санынан – 50 %.

медициналық қызмет көрсету мен мектептегі тамақтанудың тиімді менеджменті ұйымдастырылады;

оқушылар жалпы білім беретін мектепте сапалы медициналық қызмет ала алады. Жалпы білім беретін мектептерде медициналық кабинеттерді ашу және оның қызмет етуін қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылданады;

мемлекеттік-жеке әріптестік негізінде облыс орталықтарында, Астана және Алматы қалаларында мектептегі тамақтанудың 16 энергия үнемдегіш комбинаты салынады, республика мектептерінің 50 %-ының мектептегі ас блоктарының материалдық-техникалық базасы жаңартылады. Сапалы, дәрумен қосылған және қауіпсіз мектептегі тамақтануды ұйымдастыру мониторингінің жүйесі енгізіледі.

Техникалық және кәсіптік білім

Мақсаты:

Қоғамның және экономиканың индустриялық-инновациялық даму сұраныстарына сәйкес ТЖКБ жүйесін жаңғырту, әлемдік білім беру кеңістігіне кірігу.

Міндеттері:

1. Экономиканың индустриялық-инновациялық даму сұраныстарын ескере отырып, техникалық және кәсіптік білім (бұдан әрі – ТЖКБ) мазмұнының құрылымын жаңарту.

2. Экономика салалары үшін кадрлар даярлаудың инфрақұрылымын дамыту.

3. ТЖКБ-да білім алудың беделін арттыру.

Нысаналы индикатор:

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді – ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Қатысушылардың жалпы санына шаққанда кәсіби даярлық деңгейін бағалаудан және біліктілікті беруден алғашқы реттен өткен ТЖКБ бітірушілерінің үлесі (2015 ж. – 75%, 2020 ж. – 80%).

ТЖКБ оқу орындарында мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша білім алған түлектердің оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмыспен қамтылғандардың және жұмысқа орналасқандардың үлесі (2015 жылы – 78 %, 2020 жылы – 80 %).

Ұлттық институционалды аккредиттеу рәсімінен өткен колледждердің үлесі (2015 жылы – 10 %, 2020 жылы – 30 %).

Техникалық және кәсіптік білімнің құрылымы мен мазмұнын экономиканың индустриялық-инновациялық дамуының сұраныстарын ескере отырып жаңарту

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Ұлттық және салалық біліктілік шеңберінің негізінде кадрлар даярлау құрылымы ретке келтірілетін болады.

Мамандар даярлау еңбек нарығының болжанған қажеттіліктеріне сәйкес жүзеге асырылатын болады.

Кәсіптік стандарттардың талаптарына сәйкес:

ТЖКБ мамандықтары бойынша типтік оқу жоспарлары мен бағдарламалары жаңартылады;

арнайы пәндер бойынша типтік оқу бағдарламалары, оқу әдебиеті әзірленеді;

бірнеше біліктілік алу үшін модульдік бағдарламалар әзірленеді, модульдік бағдарламалардың дерекқоры құрылады.

Білім алушылардың практикалық дағдыларын дамыту үшін оқу жоспарларындағы кәсіптік практиканың үлесі 60 %-ға дейін ұлғаятын болады. Бұл үшін практика базасы жұмыс берушілермен әріптестік есебінен кеңейтіледі.

Білім алушылардың бойында қажетті құзыреттіліктерді қалыптастыратын заманауи білім беру технологиялары оқу процесіне енгізілетін болады.

Озық әлемдік тәжірибе мен қолданбалы зерттеулер жүргізудің негізінде ТЖКБ жүйесін ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету жетілдірілетін болады. Республикалық және облыстық ғылыми-әдістемелік кабинеттер тиімді жұмыс істейтін болады, ТЖКБ ұйымдарының кітапханалары қажетті оқу әдебиетімен толықтырылады.

Экономика салалары үшін кадрлар даярлаудың инфрақұрылымын дамыту

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Жастардың кәсіптік білім алуына қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін колледждер мен жатақханалар салу есебінен оқушы орындарының саны ұлғаяды. Атырау қаласында мұнайгаз саласы үшін, Екібастұз қаласында отын-энергетика саласы үшін, Шымкент қаласында өңдеу және Өскемен қаласында машина жасау салалары үшін 4 өңіраралық кәсіптік орталық жұмыс істейтін болады.

Оқу орындары шарт негізінде өндірістік практикадан, тағылымдамадан ету үшін базалық кәсіпорындарға бекітілетін болады.

ТЖКБ-ның 70 %-дан астам мемлекеттік оқу орындары заманауи оқу-өндірістік және технологиялық жабдықтармен, ақпараттық технологиялармен қайта жарақтандырылады. Оқу орындарын заманауи оқу-өндірістік және технологиялық жабдықтармен жаңартуға және қайта жарақтандыруға жергілікті, республикалық бюджет, жұмыс берушілер қаражаты, халықаралық ұйымдардың заем қаражаты есебінен тартылады.

Экономика салаларына мамандардың біліктіліктерін сертификаттаудың тәуелсіз жүйесін енгізе отырып, жоғары білікті жұмысшы кадрлар даярлау сапасын реттеу, оның ішінде жергілікті жерлерде «оқушылық» түрінде қамтамасыз етілетін болады.

Кадрлардың бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету, қосымша қаражат тарту үшін ТЖКБ оқу орындары мамандар даярлау бейініне сәйкес, оның ішінде тең құрылтайшылық арқылы ұлттық холдингтер мен компанияларға, транс-ұлттық корпорациялар мен шетелдік инвесторларға бекітілетін болады.

Дүниежүзілік Банктің займы шеңберінде инновациялық даму бағдарламаларын іске асыратын оқу орындарын атаулы қаржылай қолдау жүйесі құрылатын болады.

ТЖКБ-да оқыту беделін арттыру

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

ТЖКБ жүйесінде оқытудың тартымдылығы мен беделділігін арттыру үшін: әлеуметтік-педагогикалық қызметтер жоқ ТЖКБ оқу орындарының жанынан мансаптық басшылық орталықтары (білім беру ұйымдарының құрылымдық бөлімшелері) құрылады;

білім алушылардың, өндірістік оқыту шеберлері мен арнайы пән оқытушыларының арасында «Үздік оқу орны», «Ең үздік маман» республикалық конкурстары өткізіледі;

үздік білім алушылар халықаралық кәсіби шеберлік конкурстарына қатысатын болады.

Өнертапқыштық және өнертабыстық қызметке, техникалық шығармашылыққа бейім талантты білім алушылар анықталады және оларға қолдау (гранттар мен жұмыс берушілердің атаулы стипендиялары, жұмыс берушілер ұйымдастыратын және қаржыландыратын конкурстар арқылы) көрсетілетін болады.

Жұмысқа орналастыруға ықпал ету үшін еңбек нарығындағы бос орындар базасымен өзара байланысты сертификатталған түлектердің дерекқоры құрылатын болады.

ТЖКБ-ны дамыту жөніндегі республикалық, өңірлік және салалық кеңестердің өзара іс-қимылы ТЖКБ-ны дамытуға, кадрлар даярлауға және білім ұйымы, кәсіпорын мен студент арасында келісім жасау арқылы жұмысқа орналастыруға бизнес пен кәсіби қоғамдастықтың белсенді қатысуын қамтамасыз етеді.

2020 жылға қарай:

Кадрларды ұлттық біліктілік жүйесі негізінде даярлау толықтай еңбек нарығының сұраныстарына сәйкестендіріледі.

Оқу орындарының оқу-өндірістік шеберханалары мен зертханалары заманауи оқу-өндірістік және технологиялық жабдықтармен, ақпараттық технологиялармен жарақтандырылады.

Кәсіпорындардың нақты сұраныстарын ескере отырып, кооперативтік оқыту кең түрде енгізіледі.

ТЖКБ оқу орындарындағы оқыту жастар үшін тартымды және беделді болады.

Бизнес пен кәсіби қауымдастық ТЖКБ-ны дамытуға және кадрлар даярлауға белсенді қатысады.

Экономика салаларында жұмыс берушілердің қатысуымен біліктілікті сертификаттаудың тәуелсіз орталықтары жұмыс істейтін болады.

Әлемдік деңгейдегі колледждер құрылатын болады, олардың қызметін басқаруды "Кәсіпқор" холдингі" коммерциялық емес акционерлік қоғамы жүзеге асырады. Олардың тәжірибесі ТЖКБ бүкіл жүйесіне тарайтын болады.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім

Мақсаты:

Еңбек нарығының, еліміздің индустриялық-инновациялық даму міндеттерін және жеке тұлғаның қажеттіліктерін қанағаттандыратын және білім беру саласындағы үздік әлемдік тәжірибелерге сай келетін жоғары білім сапасының жоғары деңгейіне қол жеткізу.

Міндеттері:

1. Еліміздің индустриялық-инновациялық даму жобаларына сай келетін жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрлармен қамтамасыз ету.

2. Жоғары білімнің еуропалық аймағына кірігуді қамтамасыз ету.
3. Білімнің, ғылымның және өндірістің кірігуін қамтамасыз ету, зияткерлік меншік пен технологиялардың өнімдерін коммерцияландыру үшін жағдай жасау. Жоғары білікті ғылыми және ғылыми-педагог кадрларды даярлау.

Нысаналы индикаторлар:

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Жұмыс берушілер қоғамдастығында біліктілікті тәуелсіз бағалаудан бірден өткен жоғары оқу орындары түлектерінің оған қатысқандардың жалпы санынан үлесі (2020 жылы - 80 %).

Мемлекеттік тапсырыс бойынша жоғары оқу орындары түлектерінің мамандығы бойынша жоғары оқу орнын бітірген жылы жұмысқа орналасқанының үлесі (2015 жылы - 78 %, 2020 жылы - 80 %).

Әлемнің таңдаулы университеттері рейтингінде көрсетілген Қазақстанның жоғары оқу орындарының саны (2015 жылы - 1, 2020 жылы - 2).

Халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз ұлттық институционалды аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 50 %, 2020 жылы - 65 %).

Халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз ұлттық мамандандырылған аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 20 %, 2020 жылы - 30 %).

Отандық ғылыми зерттеулердің нәтижелерін өндіріске енгізудің негізінде білім мен ғылымды біріктіру жолымен инновациялық қызметті жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 10%, 2020 жылы - 13%).

Соңғы 5 жыл ішінде импакт-факторлы ғылыми журналдарда жарияланымдары жарық көрген профессор-оқытушы құрамының және ғылыми қызметкерлердің үлесі (2015 жылы - 1 %, 2020 жылы - 5 %).

Еліміздің индустриялық-инновациялық дамуының жобаларына сәйкес келетін жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрлармен қамтамасыз ету

Мемлекеттік білім беру тапсырысының құрылымы үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың сұраныстарына сәйкес өзгертілетін болады.

Үдемелі индустриялық-инновациялық даму жөніндегі 2010 - 2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламаның (бұдан әрі - ҮИИДМБ) басымдықтарына сәйкес келетін мамандықтар бойынша мемлекеттік білім беру тапсырысы ұлғайтылады.

Білім ұйымы, кәсіпорындар мен ҮИИДМБ жобалары үшін мамандар даярлауды жүзеге асыратын жоғары оқу орындарында мемлекеттік тапсырыс бойынша оқитын студенттермен практикадан ету және жұмысқа орналасу жөнінде шарттар жасалатын болады.

Жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға мемлекеттік білім беру тапсырысының көлемі: магистратурада және PhD докторантурада, оның ішінде Назарбаев Университеті үшін ұлғаяды.

«Болашақ» халықаралық стипендиясы бойынша стипендиаттардың 100 %-ы магистратурада, докторантурада, ғылыми тағылымдамаларда оқитын болады, бакалавриатта - бір семестрден академиялық бір жылға дейін.

ЖОО-ның кафедрааралық байланысы негізінде жоғары және жоғары білімнен кейінгі білімді мамандар даярлау қарастырылады.

Жоғары білім беру жүйесінде педагогикалық және техникалық мамандықтардың студенттеріне өндірісте кеңейтілген практика енгізілетін болады.

ЖОО-лар базасында ғылымды қажетсінетін өнімдер мен қызметтер жасау

үшін ЖОО-лардың, бейінді ғылыми ұйымдар мен кәсіпорындардың консорциумдары құрылатын болады.

Әлеуметтік әріптестер ҮИИД-ға кадрларды даярлау үшін гранттар мен стипендиялар (ҮИИДМБ-дің әр жобасынан 5 грант/стипендия) бөледі.

ҮИИД-ің жобаларын іске асыратын кәсіпорындарда өндірістік практика базалары құрылатын болады.

Жоғары білімнің мазмұны мен құрылымын Болон процесінің параметрлеріне сәйкес келтіру арқылы жоғары білімнің еуропалық аймаққа кірігуін қамтамасыз ету

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Болон процесінің шеңберінде мынадай міндетті, ұсынымдық параметрлері орындалады:

академиялық еркіндік - білім беру бағдарламаларының құрылымы мен мазмұнында таңдау бойынша компонент көбейеді: бакалавриатта 70 %-ға дейін, магистратурада 80 %-ға дейін, докторантурада 90-95 %-ға дейін;

Болон декларациясы принциптерінің бірі ретінде академиялық ұтқырлықты дамыту мақсатында білім алушылар оқудың барлық кезеңінде кемінде бір академиялық кезеңде шетелде, оның ішінде Президенттің "Болашақ" бағдарламасының гранты есебінен оқытылады;

ЖОО-лардағы тәрбие жұмыстарын күшейту;

сыбайлас жемқорлық деңгейін едәуір төмендету;

ЖОО-лардың академиялық, қаржылық және басқарушылық қызметінде ЖОО-лардың автономдық ұстанымдары іске асырылады;

12 жылдық білім беруді іске асыру шеңберінде бакалавриаттың білім беру бағдарламаларының құрылымындағы жалпы білім беретін пәндер циклінің үлесі 25 %-дан 15 %-ға дейін азаяды;

еңбек нарығының сұраныстарына арналған еліміздің жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламаларының икемді әрекет ету тетігі енгізіледі - модульдік білім беру бағдарламалары әзірленеді;

Болон процесінің және академиялық ұтқырлық орталығы құрылады.

Еңбек және жұмыспен қамтудың уәкілетті органымен бірлесіп, салалық министрліктер мен жұмыс берушілердің қатысуымен Ұлттық біліктілік жүйесі құрылады:

білім берудің түрлі деңгейлеріндегі қазіргі біліктіліктер ұлттық және халықаралық еңбек нарықтарында танылатын көпдеңгейлі біліктілік жүйесіне біріктіріледі;

жұмыс берушілер бірлестіктері нақты мамандықтар шеңберінде біліктілік талаптарына сай келетін кәсіптік стандарттарды әзірлейді;

мамандардың кәсіби дағдылары мен біліктіліктерінің сапасын тәуелсіз бағалау мен сертификаттау жүйесі енгізіледі.

Салалық қауымдастықтар базасында пилоттық режимдегі бірқатар тәуелсіз біліктілікті растау орталықтары құрылады.

ЖОО-лар әзірлеген білім беру бағдарламалары Ұлттық біліктілік жүйесі талаптарына сай келетін болады.

Білім беру бағдарламаларын іске асыруға және ғылыми-зерттеу қызметін жүзеге асыру көлеміне байланысты мынадай республиканың ЖОО жіктеуішінің жүйесі құрылады: ұлттық зерттеу университеттері, ұлттық жоғары оқу орындары, зерттеу университеттері, университеттер, академиялар мен институттар.

Назарбаев Университеті моделі негізінде білім, ғылым, қаржы, халықаралық және басқа қызметті жүзеге асыруда дербес болу деп

түсіндірілетін жоғары оқу орындары автономиясының принциптері әзірленетін болады. Мемлекеттік ЖОО-лар автономды коммерциялық емес ұйымдар болады. Сонымен қатар ЖОО-лар есеп беруге тиісті қамқоршылық кеңестер, сондай-ақ жоғары оқу орындарының қызметі айқындалатын тетіктер құрылады. Мемлекеттік ЖОО-лар үшін ректорларды тағайындау тетігі жетілдіріледі.

Елдің ЖОО-ларына кезең-кезеңімен дербестік беру үшін жағдай жасалады. 2013 жылғы қыркүйектен бастап ұлттық зерттеу университеттеріне, 2014 жылғы қыркүйектен бастап - ұлттық жоғары оқу орындарына, 2015 жылғы қыркүйектен - қалған жоғары оқу орындарына дербестік беріледі.

2016 жылдан бастап үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың басым салаларының салалық біліктілік шеңберіне сәйкес білім беру бағдарламаларын әзірлеу жұмысы жалғастырылатын болады.

Жоғары білім сапасын бағалау жүйесінің жоғары тиімділігін қамтамасыз ету

Уәкілетті органның тізіліміне енгізілген аккредиттеу ұйымдары жоғары оқу орындарын аккредиттеуді жүргізеді.

2020 жылға қарай ұлттық аккредиттеу органдары Аккредиттеу агенттіктерінің тізіліміне енеді (Еуропалық сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің тізілімі).

2012 жылдан бастап аккредиттеуді коммерциялық емес үкіметтік емес аккредиттеу агенттіктері жүзеге асырады.

ЖОО-ын ұлттық аккредиттеуден өтуге уәждейтін шарттар әзірленеді. Атап айтқанда, Уәкілетті органның тізіліміне енгізілген агенттіктерде институционалдық және арнайы аккредиттеуден өткен ЖОО-лар аккредиттеу мерзімінде аккредиттеу бағдарламалары бойынша мемлекеттік аттестаттаудан босатылады. Олар өзіндік үлгідегі дипломдар бере алады, анағұрлым жоғары деңгейдегі бағдарламаларды іске асыра алады, мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша оқыта алады.

2015 жылдан бастап ЖОО мен колледждер үшін мемлекеттік аттестаттау ұлттық институционалды аккредиттеуге толық ауысады. Мемлекеттік бақылауды мемлекеттік органдар лицензиялық тексерістер нысанында жүзеге асырады.

Ұлттық ЖОО-лар ұлттық аккредиттеумен қатар халықаралық мамандандырылған аккредиттеуден өтеді.

Қазақстандық ЖОО-лардың 65 %-ы халықаралық стандарттарға сәйкес тәуелсіз ұлттық институционалды аккредиттеуден өтеді. Сонымен қатар ЖОО-лар тәуелсіз ұлттық мамандандырылған аккредиттеуден өтетін болады.

Ұлттық тәуелсіз рейтингтер өткізуде мемлекеттік қаржылық қолдау көрсетіледі.

Қазақстанның ЖОО-лары әлемнің үздік университеттерінің рейтингіне қатысады. Кемінде екі ЖОО әлемнің үздік университеттерінің рейтингінде аталады.

ЖОО-ның материалдық-техникалық базасын дамытуды қамтамасыз ету

2014 жылдан бастап жыл сайын оқу-зертханалық базасы жаңартылатын ЖОО-лардың үлесі 10 %-ға көбейеді. ЖОО-лардың материалдық-техникалық базасын дамыту үшін мемлекеттік-жеке әріптестік есебінен қаражат тартылатын болады.

Жоғары оқу орындарының құрылымдық бөлімшелері болатын 4 Орталық құрылады: Бизнес-инновациялық орталық (жоғары білім мен инновациялар аймағы); Жұмысшы кәсібінің орталығы және Денекерлеу орталығы; Тамақ технологиялары бойынша шағын цехы бар азық-түлік қауіпсіздігі орталығы, конкурс негізінде Аудармашылар бюросы.

Оқу-әдістемелік құралдарды әзірлеу және оларды басып шығару,

оқулықтарды мемлекеттік тілге аудару, ЖОО кітапханаларын қажетті оқу әдебиетімен толықтыру қамтамасыз етіледі. Қазақстандық оқулықтармен қатар таңдаулы шетелдік оқулықтар қолданылады, әсіресе экономикалық, техникалық және жаратылыстану ғылымдары бойынша.

Білімнің, ғылымның және өндірістің кірігуін қамтамасыз ету, зияткерлік меншік пен технологиялардың өнімдерін коммерцияландыру үшін жағдай жасау. Жоғары білікті ғылыми және ғылыми-педагог кадрларды даярлау

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулерді, басқа ғылыми-техникалық, тәжірибе-конструкторлық жұмыстарды ұйымдастыру мен жүргізуде қатысатын зерттеу университеттері құрылады, олардың даму бағдарламаларын Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді. Зерттеу университеттерінің негізгі міндеті жоғары және жоғары білімнен кейінгі білім деңгейлерінің барлығында ғылыми қызметпен білім беру процесін біріктіру болады. Зерттеу университеті жоғары және жоғары білімнен кейінгі білім бағдарламаларын әзірлеу мен іске асыруға, сондай-ақ оқуға қабылдау кезінде бейінді бағыттың қосымша талаптарын белгілеуге құқылы.

Білім мен ғылымның бірігуі жекелеген ғылыми-зерттеу институттарын заңдық дербестік құқығымен жетекші зерттеу университеттердің құрамына беру арқылы жүзеге асырылады.

Елдің индустриялық-инновациялық даму бағыттарын іске асыру үшін жоғары оқу орындары негізінде инновациялық құрылымдар құру үшін базалық ЖОО-ны айқындау тетіктері әзірленеді:

бизнес-инкубаторлар, оның ішінде:

2013 жылы - «Энергетика» бағыты бойынша; 2014 жылы - «Мұнай өңдеу және мұнай-газ секторының инфрақұрылымы»; 2015 жылы - «Химия өнеркәсібі»;

технопарктер, оның ішінде:

2013 жылы - «Металлургия және дайын металл өнімдерін өндіру» бағыты бойынша; 2014 жылы - «Машина жасау»; 2015 жылы - «Жеңіл өнеркәсіп»;

ғылыми әзірлемелер мен технологияларды коммерцияландыру орталықтары.

Еліміздің жетекші ЖОО-лары жанынан жоғары білікті ғылыми-педагог кадрларды даярлау және инновациялық қызметті дамыту мақсатында ғылыми зерттеулер жүргізу, зияткерлік меншік құқығын қорғауды одан әрі қамтамасыз ете отырып, зияткерлік меншіктің бәсекеге қабілетті өнімдерін жасау үшін ғылыми және жобалық-конструкторлық ұйымдардың бірлескен құрылымдық бөлімшелері ашылады: 2011 жылы - 5 бірлескен құрылымдық бөлімше; 2012 жылы - 8, 2013 жылы - 10, 2014 жылы - 12, 2015 жылы - 15.

Жеке меншік секторды ғылыми және инновациялық қызметке тарту бойынша оларды экономикалық ынталандыру шаралары әзірленген.

Студенттік және дипломдық жұмыстарды дайындау үшін 5 ұлттық және 15 инженерлік зертхананың зертханалық жабдықтарына кең қолжетімділік қамтамасыз етіледі.

2015 жылдан бастап Назарбаев Университеті жоғары кәсіби мамандар мен жас ғалымдарды оқытып шығарады. Назарбаев Университетінің тәжірибесі біртіндеп елдің жұмыс істеп тұрған жоғары оқу орындарына енгізіледі.

2016 жылдан бастап:

жетекші шетелдік әріптес жоғары оқу орындарымен бірлесіп, білім беру бағдарламалары әзірленеді;

жоғары технологиялық және ғылымды қажетсінетін өнім жасау үшін экономиканың басым бағыттарында ғылыми зерттеулер жүргізіледі;

әріптес университеттермен және шетелдік ғылыми орталықтармен бірлесу жүзеге асырылады.

Нәтижесінде, іргелі және қолданбалы зерттеулерді кеңейту үшін университеттердің маңызды ғылыми әлеуеті тиімді қолданылады, олардың кешенділік және практикалық нәтижелілігі артады.

Өмір бойы оқу

Ескерту. Кіші бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Мақсаты:

Өмір бойы білім алу жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету.

Міндеті:

Баршаға арналған білім, өмір бойы білім алу үшін жағдай жасау.

Нысаналы индикатор:

Барлық жастағылар үшін білім берудің әртүрлі нысандары мен типтерін енгізу.

Өмір бойы оқу білім алудың барлық деңгейінде адамның білім алуға деген қажеттіліктерін қанағаттандырудың түрлі мүмкіндіктерін жасау есебінен жүзеге асырылады.

2020 жылға қарай өмір бойы оқу үшін жасына, білімі мен кәсіби біліктілік деңгейіне қарамастан жағдайлар жасалатын болады.

Жасына және әлеуметтік жағдайына қарамастан барша халыққа техникалық және кәсіптік, жоғары білім жүйесінде оқытудың түрлі нысаны және білім беру қызметтерін жекеше берушілер арқылы (қашықтықтан оқыту, қайта біліктілік беру, формалды, формалды емес, инклюзивті қысқа мерзімді курстар) жаңа базалық дағдыларды игеруді қоса алғанда, негізгі дағдыларды игеру мен жетілдіру мүмкіндігі ұсынылатын болады. Оқу орындарымен, сондай-ақ әлеуметтік әріптестермен бірлесіп, өндірістен қол үзбей оқыту қарастырылатын болады.

Білім беру ұйымдарында 2016 жылдан бастап мүмкіндіктері шектеулі адамдарды кәсіби даярлау үшін жағдайлар жасалатын болады, модульдік білім беру бағдарламалары жасалады.

Өндірісте жұмыс істей жүріп, адам өзі оқытудың түрлерін, қарқынын және мерзімін таңдап, білім алу процесін дербестендіре алады. Білім алушылардың тәуелсіз коммерциялық емес агенттіктерде өздерінің алған біліктілік деңгейін бағалаудан өтіп, сертификаттар алуы арқылы мемлекеттік және жекеше білім беру қызметтерін ұсынушыларды оқыту нәтижелерін тануда тиімді шаралар әзірленетін болады.

Өмір бойы оқыту оқытудың формалды және формалды емес нысандарының тұтастай спектрін, инклюзивті білім беруді қоса алғанда, мектеп жасына дейінгі жастан бастап зейнеткерлікке шығу жасынан кейінгі оқытуды қамтитын болады.

Инклюзивті білімді дамыту тиісті бейіндегі мамандарын даярлауды жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының жанынан консультациялық-практикалық орталықтардың құрылуына ықпал етеді.

Жұмыс берушілер оқу бағдарламаларын қоса қаржыландыруға және әрбір қызметкердің үздіксіз білімге қатысуына мүмкіндік беретін икемді сызбаларды дайындауға тартылады.

Барша қазақстандық азаматтар мемлекеттік тілді толық меңгергенге дейін тілдерді меңгерудің халықаралық стандарттары негізінде мемлекеттік тілді

үздіксіз оқытатын «Балабақша – мектеп, колледж – жоғары оқу орындары» жүйесі құрылатын болады.

Қазақстан азаматтары (оқушылар, студенттер, магистранттар, түрлі сала қызметкерлері) мен Қазақстанда жұмыс істейтін шетелдік азаматтар үшін сертификат бере отырып, қазақ тілін білу деңгейін бағалау жүйесі – Қазтест енгізіледі.

Тәрбие жұмысы және жастар саясаты

Мақсаты:

Жастардың бойында белсенді азаматтық ұстанымды, әлеуметтік жауапкершілікті, отансүйгіштік сезімді, жоғары адамгершілік және көшбасшылық қасиеттерді қалыптастыру.

Міндеті:

Жастарды отансүйгіштікке тәрбиелеу және олардың азаматтық белсенділігін, әлеуметтік жауапкершілігін және әлеуетін ашу тетіктерін қалыптастыру жөніндегі шаралар кешенін іске асыру.

Нысаналы индикатор:

Ескерту. Тарау жаңа редакцияда – ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Жастардың жалпы санына шаққанда жастар саясаты мен патриоттық тәрбие саласындағы іс-шараларды іске асыруға белсенді түрде қатысатын жастардың үлесі (2015 жылы – 31%, 2020 жылы – 55%).

Жастар саясатын іске асыру қазақстандық патриотизмді, рухани-адамгершілік мәдениетті тәрбиелеу, ұлттық сәйкестікті қалыптастыру негізінде жүзеге асырылады.

2011 жылдан бастап:

консультациялық, ақпараттық-талдамалық, оқыту және басқа да қызметтер көрсету мақсатында мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс шеңберінде жастардың үкіметтік емес ұйымдары базасында қызметті жүзеге асыратын облыстық және республикалық әлеуметтік қызметтер одан әрі дамитын болады;

республикалық деңгейде мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты іске асыру шеңберінде ерікті, әскери-патриоттық ұйымдардың, әскери-спорттық, әскери-іздеуші және спорттық-техникалық клубтардың желісі 20 дан 30-ға дейін көбейеді;

білім беру ұйымдарында спорт секцияларының желісі дамытылады;

қазақстандық патриотизмді қалыптастыру мақсатында тұрақты негізде мемлекеттік рәміздерді таныту, тарих, салт-дәстүр және ана тілін білу жөнінде іс-шаралар жалғастырылатын болады;

түрлі жобаларды іске асыру арқылы жастар арасында қайырымдылық мәдениетін қалыптастыру жөнінде мақсатты шаралар қабылданатын болады.

Алматы қаласы үлгісінде жастардың үкіметтік емес ұйымдарының және жастардың қызметін үйлестірудің орталықтандырылған жүйесін құру мақсатында жастар саясаты басқармасы құрылады.

Девиантты және деликвентті балалармен жұмысты күшейту жоспарлануда. Балалар мен жасөспірімдер арасында девиантты мінез-құлықтың алдын алуы түрлі факторлардың өзара іс-қимылымен қамтамасыз етілетін болады: отбасы, мектеп, бос уақыттағы орта және тұтас қоғам.

Одан басқа, тәрбие мен оқытуды, девиантты және деликвентті мінез-құлықты балаларды әлеуметтік оңалтуды қамтамасыз ету бойынша арнайы білім ұйымдары мен ерекше режимде ұстайтын білім ұйымдарына баса назар аударылатын

болады.

Білім беру жүйесіне кәметке толмағандарды уақытша оқшаулау, бейімдеу және оңалту орталықтарын беруге байланысты олар Кәметке толмағандарды бейімдеу орталығы (бұдан әрі – КТБО) болып қайта ұйымдастырылады.

КТБО-ның негізгі міндеті – кәметке толмағандардың дағдарыс жағдайынан шығуға және өмірін орнықтыруға, баланы отбасымен қосуға көмек көрсету мен отбасын әрі қарай сүйемелдеу.

Тұтас алғанда, мектепке дейінгі жастан бастап тәрбиеге ерекше көңіл бөлінетін болады.

Жастардың әлеуетін ашу тетіктерін іске асыру

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді – ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Жастар саясаты саласындағы мәселелерді шешуге жастардың қатысуы үшін оның өкілді органдарда қатысуын қамтамасыз ету міндеті қойылып отыр.

Ұйымдастырушылық қабілеті мен көшбасшылық қасиеті бар студенттер арасынан белсенді жастарды, сондай-ақ әлеуметтік жобаларды іске асыру аясында жастар ұйымдарының жетекшілерін оқыту жоспарлануда.

Шығармашыл жастарды қолдау мақсатында жыл сайынғы ұлттық конкурстар, ойындар, турнирлер, КТК, оның ішінде Дельфий ойындарын өткізу және кейіннен қазақстандық құрамалардың халықаралық конкурстарға, турнирлер мен ойындарға қатысуын қамтамасыз ету көзделуде.

Осылайша, шығармашыл жастарды қолдау 2020 жылға қарай Дельфий ойындарына қатысушыларды 2000 адамға дейін жеткізуді көздейді.

Республиканың ғылыми-техникалық әлеуетін тұрақты негізде нығайту үшін ғылыми ұйымдарда және жоғары оқу орындарында консультативтік-кеңесші органдардың қызметіне жастардың шығармашылық және инновациялық бірлестіктері тартылатын болады.

Мәдениеттегі, өнердегі, ғылымдағы, ақпараттық технологиялар саласындағы ұзақ мерзімді конкурстық жобаларды дамыту бойынша ведомствоаралық жұмыс күшейтіледі.

2020 жылға қарай:

депутаттардың жалпы санына шаққанда барлық деңгейлердегі өкілді органдарға сайланушы жастардың үлесі 4,1%-ға жетеді;

жастар ұйымдарының қызметіне жастардың 35%-ы қатысатын болады;

мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс шеңберінде әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асыруға тартылған жастар ұйымдарының үлесі 24%-ды құрайды.

6. Бағдарламаны іске асыру кезеңдері

Қазіргі заманғы жағдайда стратегиялық ресурсы адами капитал болып табылатын еңбек өнімділігі экономикалық өркендеу мен бәсекеге қабілеттіліктің ұзақ мерзімді негізіне айналуы тиіс. Мемлекет осы ресурстың дамуына үлес қосуы керек.

Білімді адамдарсыз заманауи инфрақұрылымды дамыту, тиімді мемлекеттік аппарат құру, қолайлы бизнес климатты қамтамасыз ету мүмкін емес.

Саяси ерік пен мемлекеттің жан-жақты қолдауының болуы осы реформаларды жүргізуге негіз болып табылады.

Бағдарлама екі кезеңде іске асырылатын болады: 2011 – 2015 жылдар мен 2016 – 2020 жылдар.

Бағдарламаны іске асырудың бірінші кезеңінде (2011 – 2015 жылдар) жекелеген бағыттар бойынша білім беруді дамытудың модельдерін әзірлеумен,

оларды сынақтан өткізумен, сондай-ақ ауқымды қайта құрулар мен эксперименттердің басталуымен байланысты жұмыстарды жүргізу көзделген.

Екінші кезеңде (2016 – 2020 жылдар) басымдық жабдықтарды сатып алуды, білім беру жүйесін дамыту міндеттерін шешуге бағытталған іс-шараларға инвестициялар салуды (білім берудің материалдық инфрақұрылымын жаңғырту және басқа да шығыны көп жұмыстар, әдістемелік, кадрлық, ақпараттық қамтамасыз ету) көздейтін іс-шараларды жүзеге асыруға беріледі, негізінен, өткен кезеңдерде алынған нәтижелерді енгізуге және таратуға бағытталған іс-шараларды іске асыру қарастырылған.

Әрбір кезеңде жылдар бойынша Бағдарламаның іске асырылу барысын және бағдарламалық іс-шаралардың білім беру жүйесінің жай-күйіне әсерін сипаттайтын көрсеткіштерді өзгерту жоспарланған.

Күтілетін нәтижелер:

2015 жылға қарай өтпелі кезең аяқталады және Қазақстанның білім беру жүйесі құрылымы, мазмұны, басқару мен қаржыландыру тетіктері бойынша дамыған елдер моделіне сәйкес келетін болады.

Білім беру жүйесінің дамуы бойынша Қазақстан ТМД елдері арасынан көшбасшылық орындарға шығады.

2020 жылға қарай білім беру жүйесі жоғары білім сапасы мен халықаралық индикаторлармен расталған адами капиталдың даму деңгейі түрінде нәтиже беретін болады.

Бағдарламаны іске асыру нәтижесінде мынадай әлеуметтік-экономикалық әсерлер қамтамасыз етіледі:

Ескерту. Тарауға өзгерістер енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423; 12.08.2014 N 893 Жарлықтарымен.

2015 жылға қарай:

1. Жаңа қаржы-экономикалық тетік әзірлеу.
2. Электрондық оқыту жүйесін құру.
3. Оқытудың 12 жылдық моделіне көшудің басталуы.
4. Ұлттық біліктілік жүйесінің негізі жасалады.
5. Мектептің және жоғары білімнің бағдарламалары кіріктіріледі.
6. Білімді, ғылымды және өндірісті кіріктіру басталады.

2020 жылға қарай:

1. Адами капиталдың сапасын арттыру мен еңбек ресурстарын пайдалану тиімділігінен туындаған мемлекет экономикасының бәсекеге қабілеттілігі мен тиімділігін арттыру.

1-1. 3 жастан 6 жасқа дейінгі балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен 100% қамтуды қамтамасыз ету.

2. Ғимараттарды жобалау, салу және қайта салудың жаңа принциптерін ескере отырып, білім беру ұйымдарының материалдық-техникалық базасын нығайту. Тозған және апатты білім беру объектілерін жою. Білім берудің технологиялық және әлеуметтік инфрақұрылымын жаңғырту (асханалар мен спорт залдарын, автопарктерді, компьютерлік техниканы жаңарту және т.б.).

3. Бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділігін арттыру.

4. Білім беру саласының қолжетімділігін, сапасын, ашықтығын арттыру; корпоративтік басқару принциптерін енгізу.

5. Нормативтік – жан басына шағу принципі негізінде жаңа қаржы-экономикалық тетікті енгізу, орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарын қаржыландыру.

6. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың вариативті нысандарын енгізу, балалардың мектепте білім алуға дайындығының жоғары болуын қалыптастыру, олардың жастай оңды әлеуметтенуін қамтамасыз ету.

7. Мектеп оқушыларын оқытудың жеке траекторияларын пайдалану арқылы бейіндік мектеп моделін құру.

8. Оқушылардың әлемдегі барлық білім беру ақпараттық ресурстарына on-line арқылы қол жеткізуін қамтамасыз ету.

9. Білім беру сапасын бағалаудың облыстық жүйесін енгізу.

10. Даму мүмкіндіктері шектеулі балалар мен ересектерге арналған мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, мектептегі және кәсіптік білім берудің тиісті деңгейін қамтамасыз ететін оқытудың инклюзивті жүйесін құру.

11. Республикада жаңа тұрпаттағы педагогтердің қажетті санын және тиісті біліктілігін қалыптастыру. Білім саласы қызметкерлерінің еңбегін экономикалық және әлеуметтік жағынан ынталандыру жүйесін, оқытушылардың еңбекақысын еліміздегі орташа еңбекақы деңгейіне жеткізетін және жұмыс сапасын ынталандыратын еңбекақы төлеудің икемді жүйесін енгізуге басымдық беру.

12. Ішкі нарықта білім берудің үлес салмағын арттыру, еліміздің білім беру жүйесіндегі білім беру қызметінің экспорттық көлемі мен құрылымын ұлғайту.

13. Еңбек нарығының талаптарына сай келетін, азаматтардың кәсіптік, мансаптық және жеке тұлға боп өсуіне ықпал ететін үздіксіз кәсіптік білім берудің икемді жүйесін қалыптастыру.

14. Білім беруге мемлекеттік-жеке меншік әріптестікті енгізу.

15. Кәсіптік білім бағдарламаларының, сондай-ақ ұлттық және халықаралық аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының санын арттыру.

16. Заманауи ғылыми білім-білікке ие және еліміздің инновациялық дамуына үлесін қоса алатын ғылыми-педагог кадрларды даярлау.

17. Бәсекеге қабілетті ғылыми-техникалық өнімді жасау және өткізу.

18. Жастар саясаты саласындағы іс-шараларды іске асыруға қатысатын жастардың үлесін 55 %-ға арттыру.

7. Қажетті ресурстар

2011 – 2020 жылдары білім беруге жұмсалатын бюджет шығыстарын кезең-кезеңімен арттыру, 2020 жылға қарай олардың жалпы ішкі өнімдегі үлесін дамыған елдердің орташа деңгейіне дейін есуін қамтамасыз ету жоспарланып отыр.

Білім беру саласында педагогтік қызметтің ерекшелігін ескере отырып, еңбекақы төлеудің сараланған жаңа жүйесі әзірленіп, енгізіледі.

Ауылдық ШЖМ педагогтерін қолдауға арналған шаралар жүйесі қарастырылуда.

Болжамды қаржы шығындары (күрделі және ағымдағы)

Ескерту. Тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 02.11.2012 № 423 Жарлығымен.

Шығын құрылымында АКТ мен электрондық оқытуды дамытуға, 3 ауысымды және апатты жағдайдағы мектептердің орнына бейіндік, «Назарбаев зияткерлік мектептерін» салуға, жетекші ЖОО-ларға шетелдік ғалымдар мен консультанттарды тартуға, магистратура мен докторантураға қабылдау бойынша мемлекеттік білім беру тапсырысына шығындар басым.

Бағдарламаның цифрлармен бірінші кезеңін республикалық бюджеттен қаржыландыру көлемі 509,7* млрд. теңгені құрайды. оның ішінде:

2011 жылы - 72,3 млрд. теңге;

2012 жылы - 98,3 млрд. теңге;

2013 жылы - 52,8 млрд. теңге;

2014 жылы - 145,9 млрд. теңге;

2015 жылы - 140,4 млрд. теңге.

Бағдарламаның іс шараларын жергілікті бюджеттен қаржыландыру жыл сайын тиісті жергілікті бюджеттерден білім беру жүйесін дамытуға бөлінетін қаражат шеңберінде жүзеге асырылатын болады.

* 2011 - 2015 жылдарға арналған Бағдарламаны қаржыландыру көлемі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тиісті қаржы жылдарына арналған республикалық бюджетті бекіту кезінде нақтыланатын болады.

Об утверждении Государственной программы развития образования и науки Республики Казахстан на 2016 - 2019 годы

Указ Президента Республики Казахстан от 1 марта 2016 года № 205

- [Текст](#)
- Официальная публикация
- [Информация](#)
- [История изменений](#)

- [Ссылки](#)
- [Скачать](#)
- [Прочее](#)

Подлежит опубликованию
в Собрании актов Президента и
Правительства Республики Казахстан

ПОСТАНОВЛЯЮ:

1. Утвердить прилагаемую [Государственную программу](#) развития образования и науки Республики Казахстан на 2016 - 2019 годы (далее - Программа).
2. Правительству Республики Казахстан:
 - 1) в месячный срок разработать и утвердить по согласованию с Администрацией Президента Республики Казахстан План мероприятий по реализации Программы;
 - 2) представлять в Администрацию Президента Республики Казахстан результаты мониторинга реализации Программы в сроки и порядке, определяемые [Указом](#) Президента Республики Казахстан от 4 марта 2010 года № 931 "О некоторых вопросах дальнейшего функционирования Системы государственного планирования в Республике Казахстан".
3. Центральным и местным исполнительным органам, а также государственным органам, непосредственно подчиненным и подотчетным Президенту Республики Казахстан, принять меры по реализации Программы.
4. Признать утратившими силу некоторые указы Президента Республики Казахстан согласно [приложению](#) к настоящему Указу.
5. Контроль за исполнением настоящего Указа возложить на Администрацию Президента Республики Казахстан.
6. Настоящий Указ вводится в действие со дня подписания.

Президент

Республики Казахстан

Н.Назарбаев

УТВЕРЖДЕНА
Указом Президента
Республики Казахстан
от 1 марта 2016 года № 205

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПРОГРАММА
развития образования и науки Республики
Казахстан
на 2016 - 2019 годы

Астана, 2016 год

1. Паспорт Программы

Наименование Программы	Государственная программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2016 – 2019 годы (далее – Программа)
Основание для разработки	<u>Указ</u> Президента Республики Казахстан от 1 февраля 2010 года № 922 "О Стратегическом плане развития Республики Казахстан до 2020 года"; <u>Послание</u> Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана от 11 ноября 2014 года "Нұрлы жол – путь в будущее"; <u>Послание</u> Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана от 30 ноября 2015 года "Казахстан в новой глобальной реальности: рост, реформы, развитие"; <u>План нации</u> "100 конкретных шагов: современное государство для всех"
Государственный орган, ответственный за разработку Программы	Министерство образования и науки Республики Казахстан (далее – МОН РК)
Государственные органы, ответственные за реализацию Программы	Министерство образования и науки Республики Казахстан, Министерство сельского хозяйства Республики Казахстан, Министерство здравоохранения и социального развития Республики Казахстан, Министерство по инвестициям и развитию Республики Казахстан, Министерство финансов Республики Казахстан, Министерство культуры и спорта, Министерство национальной экономики Республики Казахстан, Министерство внутренних дел Республики Казахстан, акиматы городов Астаны и Алматы, областей
Цель Программы	Повышение конкурентоспособности образования и науки, развитие человеческого капитала для устойчивого роста экономики
Цели Программы	обеспечение равного доступа к качественному дошкольному воспитанию и обучению; обеспечение равного доступа к качественному среднему образованию, формирование интеллектуально, физически,

духовно развитого и успешного гражданина;
социально-экономическая интеграция молодежи через создание условий для получения технического и профессионального образования;
обеспечение отраслей экономики конкурентоспособными кадрами с высшим и послевузовским образованием, интеграция образования, науки и инноваций;
обеспечение реального вклада науки для ускоренной диверсификации и устойчивого развития экономики страны

Задачи Программы

улучшение качественного состава педагогических кадров дошкольных организаций и повышение престижа профессии;
увеличение сети дошкольных организаций с учетом демографической ситуации;
обновление содержания дошкольного воспитания и обучения, ориентированного на качественную подготовку детей к школе;
усовершенствование менеджмента и мониторинга развития дошкольного воспитания и обучения;
повышение престижа профессии педагогов и повышение их качественного состава;
обеспечение инфраструктурного развития среднего образования;
обновление содержания среднего образования;
формирование у школьников духовно-нравственных ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел" и культуры здорового образа жизни;
усовершенствование менеджмента и мониторинга развития среднего образования;
повышение престижа системы технического и профессионального образования (далее – ТиПО);
обеспечение доступности ТиПО и качества подготовки кадров;
обновление содержания ТиПО с учетом запросов индустриально-инновационного развития страны;
укрепление духовно-нравственных ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел" и культуры здорового образа жизни;
усовершенствование менеджмента и мониторинга развития ТиПО;
обеспечение качественной подготовки конкурентоспособных кадров;
модернизация содержания высшего и послевузовского образования в контексте мировых тенденций;
создание условий для коммерциализации результатов научных исследований и технологий;
вовлечение молодежи, высших учебных заведений (далее

- ВУЗ) в укрепление духовно-нравственных ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел" и культуры здорового образа жизни;
 усовершенствование менеджмента и мониторинга развития высшего и послевузовского образования;
 увеличение вклада науки в развитие экономики страны;
 укрепление научного потенциала и статуса ученого;
 модернизация инфраструктуры науки;
 усовершенствование менеджмента и мониторинга развития науки

Сроки реализации 2016 - 2019 годы

Целевые индикаторы

доля детей 3-6 лет, охваченных дошкольным воспитанием и обучением по обновленному содержанию, в 2017 году - 87,5 %, в 2019 году - 100 %;

доля школ, перешедших на обновленное содержание образования по опыту автономной организации образования "Назарбаев Интеллектуальные школы" (далее - НИШ), в 2016 году - 100 %, в 2019 году - 100 %;

доля учащихся с успеваемостью на "хорошо" и "отлично" (качество обучения) в 2017 году - 62 %, в 2019 году - 70 %;

доля выпускников учебных заведений технического и профессионального образования, обучившихся по государственному образовательному заказу, трудоустроенных и занятых в первый год после окончания обучения, в 2017 году - 92 %, в 2019 году - 95 %;

доля выпускников вузов, обучившихся по государственному образовательному заказу, трудоустроенных в первый год после окончания вуза по специальности, к 2017 году - 85 %, в 2019 году - 90 %;

количество вузов Казахстана, отмеченных в рейтинге QS-WUR:

2017 год	2019 год
топ-200	0 2
топ-300	2 2
топ-500	2 3
топ-701+	7 9

доля затрат на опытно-конструкторские разработки в общем объеме финансирования научно-исследовательских и опытно-конструкторских работ (далее - НИОКР) в 2017 году - 21,2 %, в 2019 году - 22,3 %;

доля коммерциализированных проектов в общем количестве прикладных научно-исследовательских работ в 2017 году - 17,5 %, в 2019 году - 20 %.

Источники и объемы финансирования На реализацию Программы в 2016 – 2019 годах будут направлены средства бюджета, а также другие средства, не запрещенные законодательством Республики Казахстан. Общие затраты из бюджета на реализацию Программы составят 1 423,4 млрд. тенге (РБ – 1 153,0 млрд. тенге, МБ – 252,4 млрд. тенге)

2. Введение

Мир живет в период глобальных вызовов. Это новые технологические достижения и внедрение инноваций, ускоренное развитие IT-технологий и мобильность человеческих ресурсов.

В этих условиях образование и наука должны быть на переднем крае преобразований. Ведущие экономики мира достигают процветания только за счет высокого уровня человеческого капитала. Этому способствуют новые образовательные стратегии и политики.

Современный этап модернизации казахстанской системы образования и науки предполагает доступность для каждого качественного дошкольного воспитания и школьного образования, возможность получить новые профессиональные навыки в колледже и университете, развить исследовательские и творческие компетенции.

Принятый в 2011 году [Закон](#) Республики Казахстан "О науке" открыл новые возможности для передовых научных достижений.

Развитие казахстанской науки во благо интересов экономики и бизнеса обозначено в [Законе](#) Республики Казахстан "О коммерциализации результатов научной и (или) научно-технической деятельности".

В 2015 году внесены изменения и дополнения в [Закон](#) Республики Казахстан "Об образовании". Законодательно регламентируется поэтапный переход на обновленное содержание школьного образования, дуальное обучение, получение первой рабочей профессии в колледжах бесплатно, переход от государственной аттестации к независимой аккредитации колледжей и вузов и др.

Особый статус и государственная поддержка молодежи обозначены в новом [Законе](#) Республики Казахстан "О государственной молодежной политике".

Тем самым создана основа для реализации новых образовательных стратегий и научных достижений.

Программа разработана на основе [Плана Нации](#) "100 конкретных шагов" с учетом ведущих мировых трендов.

Программа прошла широкое обсуждение в педагогической и научной общественности. Учтены предложения работодателей, бизнес-сообщества и международных экспертов.

3. Анализ текущей ситуации

В Глобальном индексе конкурентоспособности 2015 – 2016 года Всемирного экономического форума (далее – ВЭФ) Казахстан занимает 42 позицию среди 140 стран мира. Из 12 индикаторов образования и науки прогресс достигнут по 8, в том числе по качеству системы образования и научно-исследовательских организаций, доступу школ к интернету, доступности исследовательских и образовательных услуг.

Прогресс страны в достижении целей развития тысячелетия отмечает ЮНЕСКО. Казахстан входит в десятку стран-лидеров по индексу развития образования.

Образование – один из трех основных субъективных факторов рейтинга человеческого развития Программы развития организации объединенных наций (далее – ПРООН). В 2015 году Казахстан вошел в группу стран с высоким уровнем развития, заняв 56-е место среди 188 экономик мира.

Значительный прогресс Казахстана в охвате детей от 1 до 6 лет дошкольным воспитанием и обучением отмечен ЮНЕСКО в докладе "Образование для всех 2000 – 2015 годов: достижения и вызовы".

Значительно улучшены результаты казахстанских 15-летних обучающихся по математической и естественно-научной грамотности в PISA-2012.

Казахстанские школьники стали серьезными конкурентами зарубежным сверстникам в международных интеллектуальных олимпиадах и научных соревнованиях. В национальной копилке страны только в 2015 году 252 золотых, 336 серебряных и 579 бронзовых медалей.

В 2015 году впервые студенты колледжей страны приняли участие в международном чемпионате WorldSkills Competition в Бразилии. В общекомандном зачете Казахстан занял 50 позицию среди 55 стран мира.

Признана соответствующей международным стандартам образовательная деятельность высшей школы страны. Девять университетов отмечены в рейтинге QS-2015.

В 2013 году Казахстан занял 27 позицию среди 170 стран мира в Глобальном индексе развития молодежи. Международные эксперты отмечают положительные тенденции трудоустройства и участия молодежи в политической жизни страны.

2016 год ознаменован ратификацией Казахстаном Конвенции о борьбе с дискриминацией в области образования и Конвенции о правах инвалидов. Все положения конвенций обозначены в законодательстве страны, в том числе и Законе Республики Казахстан "Об образовании". Доступность качественного обучения для всех на основе полного равенства в зависимости от способностей и желания каждого реализуется на всех уровнях казахстанского образования.

Это стало возможным благодаря целевой поддержке всех инициатив образования и науки на государственном уровне, частным сектором и гражданской общественностью страны.

Вместе с тем в контексте новых вызовов сложного и динамично развивающегося мира имеются факторы, сдерживающие обеспечение высокого качества образования и науки.

Приоритетными направлениями в период 2011 – 2015 годов стали подготовка законодательной базы, инфраструктурное развитие и наращивание ресурсного потенциала образования и науки.

Дошкольное воспитание и обучение

Значимость этого периода развития ребенка как основы для успешной подготовки к дальнейшей образовательной деятельности год от года возрастает.

В системах образования для 40 стран мира уровень дошкольного образования является обязательным.

В 2014 году ПРООН дополнил субфактор "Образование" индекса человеческого развития коэффициентом "Валовый охват дошкольным образованием", что свидетельствует о политической значимости дошкольного образования.

ЮНЕСКО рекомендует странам развивать государственно-частное партнерство (далее – ГЧП), при этом государственное финансирование направлять в малонаселенные и отделенные пункты.

В течение последних пяти лет в Казахстане развитие дошкольного воспитания и обучения стало одним из приоритетных направлений модернизации системы образования.

Успешная реализация программы "Балапан" на 2010 – 2014 годы способствовала росту дошкольных организаций. По сравнению с 2013 годом в 2015 году сеть дошкольных организаций увеличилась на 965 единиц. На 1 октября 2015 года функционируют 8 834 дошкольные организации (2013 году – 7869, 2014 году – 8467).

Активное развитие в этом секторе получило ГЧП. Только в 2013–2015 годы государственный образовательный заказ был размещен в 655-ти частных детских садах (2013 году – 898, 2014 году – 1261, 2015 году – 1553).

Охват детей от 3 до 6 лет дошкольным воспитанием и обучением увеличился с 73,4 % (2013 год) до 81,6 % (2015 год).

Развитие сети дошкольных организаций способствовало росту численности педагогических кадров. В сравнении с 2013 годом количество специалистов дошкольного образования увеличилось на 13,9 тысяч человек и составило 80,8 тысяч человек.

Значительное внимание уделено развитию содержательных аспектов дошкольного образования. Обновлен Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения. Разработаны общеобразовательная типовая программа дошкольного воспитания и обучения и образовательная программа предшкольной подготовки. Апробация программ, ориентированных на творческое и познавательное развитие ребенка, начата на базе 77 детских садов и 30 пилотных школ страны. Таким образом, в развитии дошкольного образования страны сделан значительный шаг вперед. Вместе с тем остаются области и задачи, требующие повышенного внимания и принятия соответствующих мер.

Проблемы:

1) существующая сеть организаций дошкольного образования и темпы его инфраструктурного обновления не успевают за ростом рождаемости детей в Казахстане. Так, в 2015 году очередность в детские сады составила 545,4 тысяч детей, в том числе детей от 3 до 6 лет – 185,6 тысяч человек;

2) охват детей дошкольным воспитанием и обучением от 1-го до 3-х лет в Казахстане значительно ниже среднего показателя стран Организации экономического сотрудничества и развития (далее – ОЭСР) (по республике – 16 %, ОЭСР – 32 %);

3) из всех периодов дошкольного развития детей наименьшее внимание государства уделено детям от 0 до 3 лет, тогда как именно здесь закладываются основы для познавательного и интеллектуального развития ребенка, приобретения социальных и коммуникативных навыков. Комплексное решение проблем раннего развития детей потребует координации и согласованных

действий сферы образования, здравоохранения и социальной защиты, а также широкого включения родительской общественности;

4) актуальным остается включение в образовательную среду детей дошкольного возраста с особыми образовательными потребностями в развитии. Доля организаций образования, создавших условия для их воспитания и обучения, составляет лишь 9,1 %. Отмечается дефицит квалифицированных специалистов – дефектологов, логопедов и психологов;

5) при довольно высоких количественных показателях охвата детей качество услуг, предоставляемых дошкольными организациями, все еще остаются на не достаточном уровне. В значительной степени это результат непрестижного социального статуса профессии воспитателя;

6) ежемесячная заработная плата воспитателя (в среднем она составляет 62,4 тысяч тенге) значительно ниже средней зарплаты по стране. В сравнении со странами ОЭСР несопоставимо разнятся показатели наполняемости групп в дошкольных организациях. В Казахстане в среднем на одного педагога приходится 30 – 35, в странах ОЭСР – 14 детей;

7) не выработаны единые подходы к проведению мониторинга достижений детей дошкольных организаций.

Актуальность обозначенных проблем обуславливает необходимость форсирования действий в обеспечении равных возможностей для всех детей младшего возраста с учетом мировых трендов.

Общее среднее образование

Школьное образование Казахстана находится на этапе нового старта. ВЭФ обозначил 16 видов знаний и умений успешного в 21 веке человека. Это навыки работы в команде, лидерские качества, инициативность, ИТ-компетентность, финансовая и гражданская грамотность и другие. Казахстан в рейтинге ВЭФ "Исследование расхождений в навыках 21 века" находится в группе стран с низким уровнем познавательного и эмоционального интеллекта школьников. Уровень компетенций и личных характеристик значительно ниже базовых навыков.

В свете новых подходов области профессиональных компетенций учителя расширяются. Это – междисциплинарная и проектная деятельность, использование информационно-коммуникационных технологий (далее – ИКТ) в обучении и управлении, интеграция учащихся с особыми образовательными потребностями и консультационное сопровождение родителей.

В 27 из 36 стран ОЭСР и ее партнеров применяются селективные критерии отбора на педагогическую специальность. Прием на программы подготовки педагогических кадров предполагает обязательное собеседование, тестирование для оценки способностей и мотивации абитуриентов.

В 32 странах ОЭСР педагогическая практика является обязательной. Длительность практики составляет от 70 до 120 дней. Преподаватели вузов участвуют в педагогической педпрактике студентов. Школьный менеджмент ответствен в поддержке молодых учителей. В 17 странах ОЭСР требуется степень магистра для работы в основной и старшей школе.

Начальный этап карьеры учителя предусматривает повышение требований для допуска к профессии. В 18 странах ОЭСР проводится обязательное введение в должность, в 14 – действует стажировка учителей. Вклад учителя в развитие общества в мировой практике признан ключевым. Преподавание рассматривается как карьера. Текучесть педагогических кадров меньше 5 %.

Возрастает глобальный индекс статуса и престижа профессии учителя. В Австрии широкое распространение получила программа "образовательных Оскаров" для лучших учителей. В земле Бранденбург Германии открыты церемонии принятия на работу молодых учителей и ухода опытных педагогов на пенсию. В Швеции акцент сделан на формирование сильных взаимосвязей школ, университетов и предпринимательской среды.

Лидеры образовательных систем модернизируют подходы профессионального развития учителя. Системы повышения квалификации педагогов несопоставимы с Казахстаном. Они различаются по объему, периодичности, охвату, уровню централизации.

В 20 странах ОЭСР обязательные курсы повышения квалификации проводятся в контексте приоритетов индивидуальных школ. Повышение квалификации необходимо для продвижения по службе и повышения заработной платы. В 14 странах ОЭСР затраты на повышение квалификации покрываются полностью государством, в 8 – частично.

Педагоги Финляндии и Сингапура повышают квалификацию ежегодно. В Южной Корее учителям предоставляют различные формы дистанционного обучения и внутришкольных семинаров и курсов.

В Японии сфера переподготовки учителей находится под контролем государства. В Финляндии за профессиональное развитие педагогических кадров ответственность несут работодатели, в Швеции – на основе рыночных отношений, без участия государства.

Формат профессионального развития учителя намного шире. Это не только посещение курсов, семинаров и конференций. Эффективное профессиональное развитие включает обучение и практику. Предусмотрена последующая поддержка. Дистанционные курсы предлагают 21 страна ОЭСР. Практикуется повышение квалификации непосредственно на базе школ без отрыва от работы. Учителя имеют возможность пройти курсовую переподготовку на базе вузов и частных компаний.

Стандарты учителей и руководителей школ содержат критерии качества профессиональной компетенции. Индикаторы практики преподавания и руководства школой заложены в программах педагогического образования, оценке индивидуальных результатов работы.

Высокий уровень экономического развития достигают страны, которые не делят школы на "лучшие" и "худшие". Фокус ведущих мировых образовательных систем направлен на выравнивание образовательных достижений школьников. В Сингапуре по итогам ранней диагностики способностей школьники посещают от 4 до 8 раз в неделю дополнительные занятия по математической грамотности.

В Японии создан союз сельских школ, посредством которого учителя имеют возможность обмениваться опытом и проводить различные исследования. Развернута волонтерская деятельность студентов по оказанию поддержки слабоуспевающим детям в выполнении домашнего задания.

Поддержку сельским школам в Шанхае оказывают городские школы. Разрабатываются специальные программы поддержки в обучении для детей мигрантов в Гонконге. До начала учебного года организуется специальная 6-месячная программа.

В 15 странах ОЭСР существуют программы по поддержке слабоуспевающих учащихся.

Ключевым является создание соответствующей новым требованиям образовательной среды. Максимально используются возможности школьной инфраструктуры. Применяются процессы трансформации открытого внутреннего

пространства, зонирования учебных площадей при помощи мобильных перегородок или передвижного оборудования. Это создает психологическое разнообразие и смену впечатлений для детей, находящих длительное время в здании школы.

В 2011 – 2015 годы приоритетами школьного образования Казахстана стали инфраструктурное развитие и подготовка к переходу на обновленное содержание.

Ввод в эксплуатацию в течение пяти лет 521 школы позволил сократить количество аварийных до 1 %, трехсменных – до 1,2 %. В 2015 году за счет Национального фонда Республики Казахстан начато строительство еще 34 школ.

Осуществляется полномасштабная трансляция опыта НИШ. Подготовлена база для поэтапного перехода на обновленное содержание школьного образования. Принят Государственный стандарт начального образования. Новая интегрированная образовательная программа ориентирована на развитие способностей детей применять знания и умения в реальной практике.

Апробация обновленных учебных программ начата в 30-ти пилотных школах.

Внедрены новые механизмы профессионального развития педагогических кадров страны. Ключевым аспектом становится исследовательская деятельность учителя.

По новым трехуровневым программам повышения квалификации, разработанным Центром педагогического мастерства НИШ, в 2012 – 2015 годах прошли курсовую подготовку 52,5 тысяч педагогов. За пять лет проведены более 2000 онлайн-уроков для учащихся, 188 онлайн-семинаров и 400 мастер-классов для учителей общеобразовательных школ.

Новая модель оплаты труда гражданских служащих, в том числе работников образования, запущена с 1 января 2016 года. Предусматриваются доплаты педагогам и стимулирующие надбавки за высокие достижения в работе. Это будет способствовать улучшению профессионализма учителей, повышению привлекательности профессии и сокращению чрезмерно высокой педагогической нагрузки;

Для проведения полномасштабных действий по развитию трехязычного образования разработана Дорожная карта на 2015 – 2020 годы.

Создаются условия для дополнительного образования и занятости детей во внеурочное время. Охват детей, занимающихся во внешкольных организациях и школьных кружках, составляет 60,8 %.

Новые подходы формирования молодого поколения, обладающего чувством ответственности за принимаемые решения и судьбу своей страны, заложены в [Концепции](#) государственной молодежной политики Республики Казахстан до 2020 года.

Отмечается рост доли выпускников, подтверждающих успешность завершения школьного образования.

Вместе с тем с учетом новых глобальных вызовов 21 века актуализируются вопросы качественного образования для всех детей.

Инфраструктура общего среднего образования требует ускоренных темпов развития. Географические преимущества страны обуславливают 3-х кратное преобладание школ на селе.

Всего образовательную деятельность ведут 7160 школ (2013 год – 7307, 2014 год – 7222). Число школ, расположенных в сельской местности, преобладают над городскими в 3,3 раза. При этом учащихся городских школ больше в сравнении с сельскими (город – 1 412 503 человек, село – 1 311 624 человек). В целом, контингент дневных общеобразовательных школ составляет 2,7 млн. человек.

Малокомплектные школы (далее – МКШ) составляют 44 % от общего количества организаций общего среднего образования.

Уровень материально-технической оснащенности МКШ низкий. Не имеют учебных кабинетов новой модификации: физики – 33,7 % школ, химии – 39 %, биологии – 39,3 %, математики – 29,3 % и лингафонных кабинетов – 49 % школ. Показатели выпускников МКШ по итогам единого национального тестирования (далее – ЕНТ) 2015 ниже республиканского на 4,45 балла (74,97 балла).

Проблемы:

1) развитие школьной инфраструктуры не в полной мере удовлетворяет имеющимся потребностям. Ветхие здания школ с превышающим сроком эксплуатации (1950–1970 годов постройки) переходят в разряд аварийных. Сегодня количество таких школ составляет 69 единиц. В них обучается 17,3 тысяч детей, в 86 трехсменных школах – 11,2 тысяч детей;

2) из-за отсутствия школ в населенном пункте не имеют возможности обучаться по месту жительства 3 825 учащихся, что составляет 12,2 % детей от нуждающихся в подвозе (31420 человек);

3) сохраняется значимость включения школьников с особыми образовательными потребностями в образовательный процесс общеобразовательных школ. Соответствующие условия созданы только в 30,7 % школ. Такую возможность получили лишь 27 % детей с особыми образовательными потребностями в развитии. Имеется потребность в педагогах со специальным образованием и методическом сопровождении;

4) недостаточно эффективна процедура экспертизы учебной литературы. 88 % учебников, поступивших от издательств, направляются на доработку. Научно-педагогическую экспертизу с первого раза проходят только 7% учебников;

5) не в полной мере применяются инновационные технологии обучения. Возможности доступа школьников к информационным технологиям ограничены. Низкими остаются показатели доступности школ к мировым образовательным интернет-ресурсам. В системе электронного обучения задействовано только 1075 школ;

6) все еще критически важными являются необходимость формирования социальных и эмоциональных навыков, развитие некогнитивных способностей. Переход на обновленное содержание школьного образования должен осуществляться в контексте STEM-обучения. Междисциплинарный и проектный подход позволит мотивировать школьников на активный процесс познания и развития;

7) остается высокой потребность в учителях-предметниках со знанием английского языка. Качественный состав педагогов школ с высшей и первой квалификационными категориями составляет лишь 49,8 %. Только 0,6 % учителей школ имеют степень магистра;

8) новые задачи ставятся и перед системой повышения квалификации. Необходимо качественное обновление программ профессионального развития учителя. Это потребует высокой компетенции кадрового состава системы повышения квалификации педагогов Казахстана;

9) низким остается охват курсами сельских учителей. Формат предлагаемой курсовой подготовки требует разработки и внедрения новых подходов;

10) сдерживающим фактором качественных показателей школьного образования остается все еще низкий статус профессии учителя. Не выработаны новые подходы повышения общественного имиджа учителя, высокой материальной и духовной мотивации, привлечения к труду педагога способной и творческой

молодежи;

11) не разработаны механизмы карьерного и профессионального роста учителя. Не внедрены профессиональный стандарт педагога или концептуальная модель развития его профессиональных компетенций;

12) требует ускоренных темпов развития неформальное образование детей школьного возраста. Недостаточна сеть внешкольных организаций, в том числе кружков роботостроения и техники, IT-площадок, объединений юных туристов и натуралистов. Эффективность воспитывающего потенциала организаций образования и детских общественных объединений в силу дефицита педагогов дополнительного образования остается низкой;

13) не выработаны механизмы мониторинга успешности обучения выпускников начальной школы. Внешняя оценка учебных достижений выпускников основной школы не позволяет своевременно выявлять и поддерживать учащихся с низкой успеваемостью;

14) пятибалльная система оценивания не отражает реальный уровень знаний обучающихся. Она не позволяет разработать индивидуальную траекторию обучения школьника с учетом имеющихся трудностей, мотивировать их на устранение пробелов в усвоении учебной программы;

15) казахстанские школьники по итогам PISA-2012 все еще отстают от сверстников из стран ОЭСР по математике на 1,5, естествознанию - на 2 и по чтению - на 2,5 года;

16) разница между лучшей и отстающей школами по итогам ежегодного ЕНТ составляет 60%. Не разработаны и не внедрены механизмы поддержки школ с низкими результатами в обучении;

17) выпускные экзамены не измеряют языковые компетенции школьников. ЕНТ не предусматривает оценивание уровня сформированности умений и навыков школьника 21 века, которые необходимы в непостоянном, неопределенном, сложном и противоречивом мире. Инструментарий ЕНТ требует содержательного переформатирования;

18) не получило широкого распространения внедрение механизмов подушевого финансирования в школах. Попечительские советы 4 377 дневных государственных общеобразовательных школ выполняют больше функции родительских комитетов. Они не имеют полномочий финансовой автономии.

Таким образом, на этапе нового старта школьного образования необходимо форсировать инфраструктурные решения, ресурсное и методологическое обновление, выработать механизмы сокращения разрыва между "лучшей" и "худшей" школой, усилить воспитательную составляющую с учетом принципов общенациональной идеи "Мәңгілік Ел".

Техническое и профессиональное образование

Социальная ориентированность технического и профессионального образования в мировой практике очевидна. В ведущих странах система ТиПО является фактором успешной социальной адаптации молодежи и взрослых.

Социальное партнерство в Германии обеспечило лучшие показатели снижения молодежной безработицы в Европе. Охват обучающихся дуальным обучением в 3,5 раза выше в сравнении с Казахстаном. Превышают в 27,5 раз показатели вовлеченности предприятий в процесс подготовки кадров.

В странах ОЭСР ТиПО развивается на основе коллективной ответственности образования и работодателей, заинтересованных сторон.

Продвижение дуального обучения заявлено одной из главных целей ТиПО до 2020 года в Европейском Союзе. Наряду с получением рабочей профессии обеспечивается привитие молодежи предпринимательских навыков.

В 2011 – 2015 годы проведена значительная работа по реструктуризации ТиПО страны. В 2012 году Казахстан первым из Стран независимых государств переформатировал образовательную деятельность системы ТиПО. Это позволило придать подготовке кадров техническую направленность. Тем самым была обеспечена преемственность квалификаций ТиПО. Студенты колледжей получили возможность присвоения нескольких прикладных квалификаций в рамках одного учебного заведения.

На 1 октября 2015 года функционируют 807 колледжей, в том числе 462 государственных. Из них 20 % расположены в сельской местности. Всего обучается 500 тысяч студентов. В ТиПО работают 43112 инженерно-педагогических работника. Подготовка кадров осуществляется по 183 специальностям и 465 квалификациям.

Для реализации приоритетных проектов индустриально-инновационного развития определены 10 базовых колледжей.

В 2015 году законодательно закреплены принципы дуального обучения. Образовательную деятельность в партнерстве с предприятиями страны осуществляют 348 колледжей. Заключено 27200 договоров о сотрудничестве колледжей и работодателей. В рамках целевой подготовки кадров обучается 5 тысяч человек.

Запущен механизм регулирования региональных дисбалансов трудовых ресурсов через учебную миграцию "Мәңгілік ел жастары – индустрияға!". В 34 колледжах северных, центральных и восточных регионов обучаются 2200 студентов.

Обеспечивается доступность технического и профессионального образования молодежи с особыми образовательными потребностями. Установлена квота приема (с 2012 года размер квоты для инвалидов составляет 1 %).

Разрабатываются новые подходы в обновлении содержания образовательных программ ТиПО. Казахстан стал участником Туринского процесса. Это предоставляет возможность выработать действенные шаги развития системы ТиПО.

Получение первой рабочей специальности бесплатно закреплено на законодательном уровне. Это требует ускоренной разработки поэтапных действий.

Законодательно закреплена международная аккредитация учебных заведений ТиПО.

Несмотря на предпринимаемые шаги, охват ТиПО в Казахстане значительно ниже показателей развитых стран. Только 22% населения страны считает ТиПО престижным. Тогда как в странах Евросоюза получение рабочей профессии для 71% населения имеет позитивный имидж. Это показатели охвата, трудоустройства, размера зарплаты и мнения населения.

Расходы на ТиПО в Казахстане в 2,5–3 раза ниже показателей развитых стран мира.

Проблемы:

1) отсутствует эффективная система профориентационной работы. В 2015 году доля молодежи типичного возраста в ТиПО (14–24 лет) составила лишь 16,1 %;

2) по итогам опроса ОЭСР 70 % компаний Казахстана считают низкий уровень подготовки кадров серьезным препятствием для развития бизнеса.

Рабочие кадры страны не владеют навыками компьютерного проектирования, работы со сложными сварочными конструкциями, техническим английским языком. Ежегодно привлекается 30 тысяч иностранных работников, из них 24,9 тысяч (83 %) – для промышленности;

3) низкими являются показатели колледжей, подтверждающих качество подготовки специалистов. Только 16 % из них прошли национальную аккредитацию;

4) не выработаны механизмы независимой сертификации квалификаций студентов ТиПО на базе отраслевых ассоциаций. Сертификаты уровня профессиональной подготовленности выпускников не признаются бизнес-сообществом. При этом ни одна профессиональная ассоциация работодателей до сих пор не начала свою независимую сертификацию выпускников;

5) отмечается дефицит инженерно-педагогических кадров и мастеров производственного обучения. Низкий уровень заработной платы не позволяет привлечь для преподавания опытных работников с производства;

6) мастера производственного обучения в системе ТиПО составляют только 13,1% от общего числа инженерно-педагогических работников. В развитых странах преподаватели и мастера производственного обучения являются практикующими специалистами или проходят стажировку на производстве 1 раз в 3 года;

7) устаревшая материально-техническая база колледжей не обеспечивает качество подготовки кадров и привлекательность системы ТиПО. Не решены в полной мере вопросы создания условий для иногородних обучающихся. Лишь 70 % сельских студентов имеют возможность получить места в общежитиях.

Эволюция рынка труда рабочего обозначила перед системой ТиПО новые вызовы. Система ТиПО призвана сыграть ключевую роль в контексте социальных выгод, прежде всего, для человека и общества в целом.

Высшее и послевузовское образование

Эффективным показателем инновационной экономики обозначены тренды развития вузовской науки. Усиливается интеграция университетов и бизнес-структур.

В рейтинге IMD в топ стран-лидеров, где высшее образование отвечает потребностям экономики, входят Швеция, Сингапур, Дания, Канада, Финляндия. Казахстан занимает 44 позицию среди 60 стран мира.

Реализуются проекты развития исследовательских вузов. Инвестиции Китая в исследовательские университеты повысили конкурентоспособность высшего образования.

В Великобритании фокус на исследовательские университеты обеспечил устойчивое экономическое развитие страны. В 2010 году 20 вузов Великобритании, объединенных в RussellGroup, принесли 22,3 млрд. дохода и обеспечили 243 тысяч рабочих мест. Более 2/3 результатов научно-исследовательских работ (далее – НИР) университетов RussellGroup внедряются в экономику, здравоохранение, культурную и социальную сферы страны.

Приоритетом высшего и послевузовского образования Казахстана обозначено триединство образования, науки и производства. Начат процесс институционального преобразования высшей школы страны. Создан первый исследовательский вуз – Казахский национальный исследовательский технический университет имени К.И. Сатпаева. Здесь сформирован пул ведущих ученых

страны, выполняющих фундаментальные и прикладные научно-образовательные исследования.

Функционируют 16 офисов коммерциализации, 3 технопарк и 4 бизнес-инкубатора. Флагманом глобального образования и научных открытий стала автономная организация образования "Назарбаев Университет" (далее – Назарбаев Университет). В инженерных школах вуза успешно стартовали инновационные образовательные и научные проекты. В 2015 году Университет перешел знаковый рубеж. Осуществлен первый выпуск 594 молодых высококвалифицированных специалистов (446 бакалавров и 148 магистров).

Высшую школу Казахстана представляют 125 вузов (2013 – 2014 учебный год – 132 единиц, 2014 – 2015 учебный год – 127 единиц), из них 9 национальных, 31 государственный, 13 негражданских, 1 автономная организация образования, 1 международный, 16 акционированных, 54 частных.

Контингент обучающихся в вузах в 2015 – 2016 учебном году составляет 455 101 человек (2013 год – 606,1 тысяч человек, 2014 год – 506,4 тысяч человек), в том числе, в бакалавриате – 425 700 человек, в магистратуре – 27 400 человек, в докторантуре – 2001 человек.

Численность профессорско-преподавательского состава (далее – ППС) составляет – 40 844 человека (2013 год – 41 635, 2014 год – 40 320).

Подготовка специалистов осуществляется с учетом социального заказа. 11 вузов определены как базовые в подготовке высококвалифицированных кадров для успешной реализации проектов Государственной программы индустриально-инновационного развития (далее – ГПИИР). Профессиональные компетенции формируются в рамках образовательных программ, разработанных в соответствии с Дублинскими дескрипторами и пожеланиями работодателей.

Обеспечена преемственность образовательных программ трехуровневой модели высшего и послевузовского образования. Академическая свобода вузов в определении содержания образовательных программ в бакалавриате увеличена до 55 %, магистратуре – 70 %, докторантуре – 90 %. Вузы могут предлагать широкий спектр образовательных программ, способствующих укреплению их конкурентоспособности на рынке образовательных услуг.

Соотношение количества грантов магистратуры к грантам бакалавриата соответствует мировой структуре вузовского контингента (1:5).

На основе Национальной системы квалификаций, сопоставимой с Европейской, разработано 70 профессиональных стандартов подготовки специалистов с высшим и послевузовским образованием.

Расширяются образовательные контакты казахстанских вузов с ведущими университетами мира. Международные научно-исследовательские проекты реализуются совместно с зарубежными вузами-партнерами. Диалог стран обеспечивает привлекательность и сопоставимость квалификаций высшего образования.

Внедрена национальная модель аккредитации вузов. В 2015 году институциональную аккредитацию в казахстанских аккредитационных агентствах прошли 72, национальную специализированную – 55 вузов. Начат постепенный переход от государственной аттестации к общественно-профессиональной аккредитации.

Развитие получила академическая мобильность студентов и ППС. В 2011–2015 годы 4913 студентов казахстанских вузов прошли обучение в ведущих вузах мира.

Курсовую подготовку в области менеджмента на базе Назарбаев Университета со стажировкой в Великобритании, Японии, Соединенных штатах

Америки и Сингапуре прошли 100 сотрудников вузов. Научно-педагогические кадры повышают уровень профессиональных компетенций в 30 странах мира по программе "Болашақ".

Более чем в 2 раза в сравнении с 2011 годом выросло количество публикаций с высоким импакт-фактором ППС и научных работников вузов.

Вместе с тем остепененность ППС вузов все еще остается низкой и составляет 50,4 %. Лишь 2 % от их общего числа имеют степень доктора PhD.

Научный потенциал вузов используется неэффективно. Межведомственные барьеры, недостаточное финансирование, отсутствие экономических стимулов у частного сектора препятствуют успешной интеграции образования, науки и производства.

Не в полной мере развиты институциональные формы поддержки инновационных структур. Удельный вес научных разработок более чем в десять раз ниже уровня развитых стран. Вузами коммерциализируются только 0,1 % финансируемых научно-исследовательских разработок.

Развитие государства во все времена определяла молодежь. По данным государственной статистики, на начало 2015 года численность молодежи республики (14-29 лет) составила 4 511,5 тысяч человек или 25 % от общей численности населения страны.

Вопросы успешной социализации и гражданской активности молодежи рассматриваются на заседаниях Совета по молодежной политике при Президенте Республики Казахстан. Региональными программами решаются социальные проблемы и занятость молодежи. Инициативы молодежи находят поддержку в 213 региональных ресурсных центрах.

Функционирует свыше 1000 молодежных неправительственных организаций. В 115-ти вузах созданы органы молодежного самоуправления.

Создана Национальная студенческая лига по футболу и баскетболу. На Всемирной универсиаде в 2015 году казахстанская студенческая сборная завоевала 5 золотых и 6 серебряных медалей.

Успешно реализуются социальные проекты: Республиканский молодежный форум, Молодежный лагерь "Жастар-Отанға!", республиканский турнир по парламентским дебатам и другие.

Проблемы:

1) 66,3 % казахстанских работодателей-участников социологических опросов отметили отсутствие опыта сотрудничества с вузами в сфере НИОКР. Подготовка кадров в вузах все еще не направлена на развитие практических навыков. Образовательные программы не удовлетворяют ожидания работодателей;

2) отмечается низкий уровень выпускников вузов по техническим специальностям. Показатель трудоустройства выпускников в первый год после окончания вуза остается все еще низким (71 %), в том числе на селе. Местными исполнительными органами (далее – МИО) слабо ведется работа по привлечению молодых специалистов в рамках проекта "С дипломом в село". Вовлеченность сельской молодежи в различные проекты остается низкой;

3) непрестижность профессии педагога приводит к набору слабоуспевающих абитуриентов. Отсутствуют специальные требования к приему на педагогические специальности. Выпускники педагогических специальностей не ориентированы на использование в учебной практике новых технологий обучения. Охват студентов программами трехязычного обучения остается низким. Имеется потребность в повышении языковых компетенций как студентов, так и преподавателей. Не в полной мере разработано научно-методическое обеспечение обучения на английском языке;

4) в рейтинге IMD Казахстан занимает 44 позицию по показателю "импорт студентов" среди 56 стран мира. Доля иностранных студентов составляет лишь 2,5 %, в странах ОЭСР их доля достигает 9-10 %;

5) действующие институты корпоративного управления не имеют реальных полномочий, влияющих на принятие основных решений. Вузами не отрегулирован механизм подотчетности перед студенческой и родительской общественностью;

6) инфраструктура и организация досуга в вузах не соответствуют потребностям и ожиданиям иногородних и иностранных студентов;

7) безбарьерная среда обучения создана в вузах Акмолинской, Алматинской, Западно-Казахстанской, Карагандинской, Костанайской и Южно-Казахстанской областей, городов Астаны и Алматы. В них обучается 570 студентов с особыми образовательными потребностями. На законодательном уровне не выработаны механизмы их трудоустройства;

8) вовлеченность сельской молодежи в социальные проекты все еще остается низкой. Имеются существенные различия в условиях досуга молодежи города и села. Не в полной мере развернуто волонтерское движение. Только 9 % молодежи занимается спортом (город – 6,7 %, село – 11,8 %).

С учетом достигнутых результатов и все еще имеющихся проблем рост качественных показателей высшей школы Казахстана является критически важным.

Наука

Принятый в 2011 году Закон Республики Казахстан "О науке" открыл новые возможности для передовых научных достижений. Новшеством казахстанской науки стал Закон Республики Казахстан "О коммерциализации результатов научной и (или) научно-технической деятельности" (далее – Закон). Основными положениями законодательно регламентируется создание условий для развития казахстанской науки во благо интересов экономики и бизнеса.

Создана принципиально новая модель управления наукой. Определены механизмы финансирования научных исследований – базовое, грантовое и программно-целевое. Независимую экспертизу проводит Национальный центр государственной научно-технической экспертизы.

Пять национальных научных советов (далее – ННС) являются коллегиальным органом принятия решений.

В 2015 году успешно завершён проект казахстанской науки и Всемирного Банка "Коммерциализация технологий". Реализованы 65 научных проектов. Заключены 6 лицензионных соглашений.

НИОКР выполняют 392 научные организации, в том числе 245 научно-исследовательских институтов (далее – НИИ). В них работают более 25 тысяч научных сотрудников.

Ученые страны имеют доступ к мировым информационным ресурсам. Подписаны лицензии и соглашения с крупнейшими зарубежными компаниями и издательствами Thomson Reuters, Springer, Elsevier.

Отмечается значительный рост публикационной активности казахстанских ученых в международных рейтинговых изданиях. В 2015 году количество публикаций в ведущих рейтинговых журналах мира составило 1995, из них только в Scopus (Elsevier) – 976, Web of Core Collection (Thomson Reuters) – 327 и одновременно в обеих базах – 692.

Укрепляется кадровый потенциал науки. Отмечается рост численности казахстанской молодежи в науке. В 1,5 раза увеличилась доля ученых в

возрасте до 35 лет. Значительными стимулами для ученых стали Государственная премия в области науки и техники, 6 именных премий МОН РК, государственные научные стипендии (50 для молодых и 25 для выдающихся ученых).

Проблемы:

- 1) сохраняется разрыв между наукой и образованием. Научные результаты не сосредотачиваются в сфере образования;
- 2) остается низкой материально-техническая оснащенность научно-исследовательской инфраструктуры;
- 3) приоритеты финансирования научно-технической деятельности формируются в большей части без участия индустрии;
- 4) слабо развито научное предпринимательство. Результаты научно-технической деятельности остаются невостребованными для бизнеса и не применяются предприятиями в производственных процессах;
- 5) слабо обеспечен переход от фундаментальных знаний к их практической реализации. Это значительно снижает ценность результатов научного труда с точки зрения общества и экономики;
- 6) отсутствует единый оператор, осуществляющий администрирование и контроль международных научных проектов;
- 7) не развиты национальные профессиональные сообщества научных работников, привлекаемых к независимой экспертизе;
- 8) Казахстан значительно отстает по показателям результативности НИОКР от развитых стран. За 5 лет затраты на опытно-конструкторские разработки выросли в 3 раза, однако они значительно ниже, чем в странах ОЭСР;
- 9) продажи прав интеллектуальной собственности в Казахстане намного ниже, чем в России и Сингапуре. Внутренние затраты на исследования и разработки в 14 раз ниже стран ОЭСР;
- 10) инновационное развитие экономики предполагает рост качественных показателей науки. Это – ускоренное развитие научно-исследовательской деятельности вузов, реальный вклад науки в экономику, кооперация с бизнесом и интеграция с зарубежным научным сообществом;
- 11) отсутствует система мониторинга реализации научных исследований;
- 12) в сфере образования и науки Казахстана функционирует негибкая система государственного контроля;
- 13) процедуры государственного контроля забюрократизированы (обязательное соответствие 551 параметру 15 нормативных правовых актов);
- 14) отсутствует систематизированная информационная база данных контрольных мероприятий. Это ограничивает мониторинг и анализ деятельности организаций образования;
- 15) имеется значительный разрыв между внутренней и внешней оценкой организации образования. По самооценке 100% считают свою деятельность удовлетворительной. При этом проходят государственную аттестацию 58% детсадов, 59% школ, 11 % колледжей, 46% вузов;
- 16) отсутствует Единая методика оценки качества, эффективности и мониторинга результатов НИР.

Новые задачи в сфере образования требуют совершенствования системы контроля и оценивания, в том числе изучения и внедрения лучшего опыта Ofsted.

Таким образом, анализ реализованных пошаговых действий в сфере образования и науки определяет следующее.

1. Сильные стороны:

- 1) обновление законодательной базы образования и науки,

государственной молодежной политики;

- 2) ускоренные темпы инфраструктурных решений;
- 3) развитие ГЧП;
- 4) трансляция опыта НИШ и Назарбаев Университета;
- 5) улучшение позиций в международных рейтингах качества образования;
- 6) реструктуризация системы повышения квалификации педагогических работников;
- 7) внедрение элементов дуального обучения в системе ТиПО;
- 8) расширение академической свободы вузов;
- 9) увеличение вузовской науки в инновационных проектах;
- 10) рост публикационной активности ППС и ученых;
- 11) развитие интеллектуальных кластеров на базе Назарбаев Университета и Парка инновационных технологий.

2. Слабые стороны:

- 1) низкий статус педагога и ученого;
- 2) дефицит педагогов с высшим специальным дошкольным образованием;
- 3) низкая доля учителей, преподающих предметы естественно-математического цикла (далее – ЕМЦ) на английском языке;
- 4) наличие трехсменных и аварийных школ;
- 5) недостаточный охват учащихся дополнительным образованием;
- 6) низкий уровень функциональной грамотности школьников;
- 7) низкий уровень информатизации школ;
- 8) несовершенство ЕНТ;
- 9) отсутствие механизмов выравнивания результатов школ;
- 10) недостаточная профориентационная работа в школах;
- 11) низкий престиж ТиПО;
- 12) отсутствие законодательных норм проведения оценки уровня профессиональной подготовленности работодателями;
- 13) дефицит инженерно-педагогических кадров с опытом работы на производстве;
- 14) отсутствие механизмов подтверждения качества системы ТиПО;
- 15) недостаточное развитие инклюзивного образования;
- 16) недостаточное качество подготовки педагогических кадров;
- 17) дефицит кадров, специализирующихся в коммерциализации;
- 18) региональные диспропорции инновационных структур вузов;
- 19) дисбаланс между низкой патентной активностью и высокой публикационной активностью ППС вузов;
- 20) непривлекательность высшего и послевузовского образования для иностранных граждан;
- 21) невысокий уровень менеджмента в образовании и науке;
- 22) низкий уровень участия работодателей в разработке содержания образовательных программ;
- 23) слабая материально-техническая база организаций образования и науки;
- 24) бюрократизированная и негибкая система контроля в сфере образования и науки.

3. Возможности:

для государства:

- 1) повышение конкурентоспособности казахстанского образования и науки;
- 2) повышение качества человеческого капитала;
- 3) обеспечение социальных и правовых гарантий качества жизни детей;

- 4) инвестиционная поддержка образования и науки со стороны международных организаций и работодателей;
- 5) новые эффективные методы управления в образовании и науке;
- 6) доступность, привлекательность, качество и открытость сферы образования и науки;
- 7) улучшение показателей в международных рейтингах;
- 8) повышение ответственности родителей за воспитание ребенка;
- 9) внедрение разработанных инновационных проектов в производство.

4. Угрозы:

- 1) недостаточный уровень финансирования;
- 2) низкая мотивация труда педагога;
- 3) более привлекательные для ученых условия работы за рубежом;
- 4) низкий уровень стремления к самообразованию и профессиональному росту среди педагогических кадров;
- 5) срывы сроков ввода в эксплуатацию объектов образования;
- 6) нескоординированность соисполнителей в ходе реализации Программы.

Запланированные меры в рамках Программы будут способствовать решению обозначенных проблем для дальнейшей модернизации системы образования и науки с перспективой повышения конкурентоспособности системы и ее приближения к лучшим практикам стран ОЭСР.

4. Цели, задачи, целевые индикаторы и показатели результатов реализации Программы.

Главная цель: повышение конкурентоспособности образования и науки, развитие человеческого капитала для устойчивого роста экономики.

4.1. Программная цель: обеспечение равного доступа к качественному дошкольному воспитанию и обучению.

Целевой индикатор:

№ п/п	Индикатор	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
Дошкольное воспитание и обучение							
1	Доля детей 3-6 лет, охваченных дошкольным воспитанием и обучением по обновленному содержанию	%	Административные данные МОН РК	-	87,5	100	МИО

Для достижения поставленной цели необходимо решить следующие задачи:

1. Улучшение качественного состава педагогических кадров дошкольных организаций и повышение престижа профессии

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля педагогических работников дошкольных организаций с высшим и техническо-профессиональным образованием по специальности "Дошкольное воспитание и обучение"	%	Административные данные МОН РК	34,8	40	50	МИО, МОН РК

2. Увеличение сети дошкольных организаций с учетом демографической ситуации

№ п/п	Показатель	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Уменьшение потребности в местах в дошкольные организации от общей потребности 2014 года (194,6 тысяч мест)	мест	Административные данные МОН РК	145,2	55,9	0	МИО, МОН РК
2	Доля дошкольных организаций с полным днем	%	Административные данные МОН РК	73,1	79,5	85,0	МИО, МОН РК

	пребывания от общего количества всех типов и видов						
3	Доля мини-центров с кратковременным днем пребывания от общего их количества	%	Административные данные МОН РК	51,8	40	29,9	МИО, МОН РК
4	Доля мест в частных дошкольных организациях от общего количества предоставленных мест	%	Административные данные МОН РК	19,5	28,2	35	МИО
5	Доля дошкольных организаций, создавших условия для воспитания и обучения детей с особыми образовательными потребностями	%	Административные данные МОН РК	9,1	15	30	МИО, МОН РК

3. Обновление содержания дошкольного воспитания и обучения, ориентированного на качественную подготовку детей к школе

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля детей 5-6 лет с высоким	%	Административные данные МОН РК	-	60	80	МИО, МОН РК

	и средним уровнем умений и навыков в соответствии с системой индикаторов развития умений и навыков детей дошкольного возраста						
--	---	--	--	--	--	--	--

4. Усовершенствование менеджмента и мониторинга развития дошкольного воспитания и обучения

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля дошкольных организаций, прошедших аттестацию от общего количества дошкольных организаций, подлежащих аттестации	%	Официальные данные ККСОН МОН РК	83	85	87	МОН РК
2	Доля обновленных образовательных программ курсов повышения квалификации в области менеджмента для руководителей дошкольных организаций	%	Отчетная информация АО "Өрлеу"	50	75	100	МОН РК, МИО

4.2 Программная цель: обеспечение равного доступа к качественному среднему образованию, формирование интеллектуально, физически, духовно развитого и успешного гражданина.

Целевой индикатор:

№ п/п	Индикатор	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
Среднее образование							
1	Доля школ, перешедших на обновленное содержание образования по опыту НИШ (в 2016 году – 1 класс; в 2017 году – 2, 5, 7 классы; в 2018 году – 3, 6, 8, 10 классы; в 2019 году – 4, 9, 11, 12 классы)	%	Административные данные МОН РК	-	100	100	МИО
2	Доля учащихся с успеваемостью на "хорошо" и "отлично" (качество обучения)	%	Административные данные МОН РК	58	62	70	МИО

Для достижения поставленной цели необходимо решить следующие задачи:

1. Повышение престижа профессии педагогов и повышение их качественного состава

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
-------	------------------------	----------	---------------------	--------------	------	------	---------------------------

1	Доля молодых педагогов от общего количества педагогов	%	Административные данные МОН РК	2,7	3,0	3,5	МИО
2	Доля педагогов с высшей и первой категориями от общего количества педагогов	%	Административные данные МОН РК	49,8	52	54	МИО

2. Обеспечение инфраструктурного развития среднего образования

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля аварийных школ от общего количества школ	%	Административные данные МОН РК	1	0	-	МИО, МОН РК
2	Доля школ, ведущих занятия в три смены	%	Административные данные МОН РК	1,2	0	-	МИО, МОН РК
3	Доля школ, создавших условия для инклюзивного	%	Административные данные МОН РК	30	55	70	МИО, МОН РК

	образования						
--	-------------	--	--	--	--	--	--

3. Обновление содержания среднего образования

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля детей, охваченных обновленным содержанием образования	%	Административные данные МОН РК	-	36,4	100	МИО
2	Результаты казахстанских учащихся в международных и национальных исследованиях	баллов	Официальные данные ОЭСР	-	PIRLS-2016: 4 класс: чтение - 400 PISA-2015: математика - 440, естествознание - 430, чтение - 400;	PISA-2018: математика - 450, естествознание - 440, чтение - 410; ICILS-2018: компьютерная и информационная грамотность учащихся 8-х классов - 350,	МОН РК
		баллов	Официальные данные ККСОН МОН РК	ВОУД 9 класс - 37,4	ВОУД 4 класс - не менее 20, 9 класс - не менее 55	ВОУД 4 класс - не менее 25, 9 класс - не менее 60	МОН РК

3	Доля школ, применяющих ИКТ в образовательном процессе	%	Административные данные МОН РК	15	50	90	МИО

4. Формирование у школьников духовно-нравственных ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел" и культуры здорового образа жизни

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля школьников, охваченных дополнительным образованием	%	Административные данные МОН РК	61	68	70	МИО
2	Доля обучающихся, охваченных спортивными секциями общеобразовательных школ, в том числе республиканскими детско-юношескими спортивными турнирами (Спартакиада школьников и др.)	%	Административные данные МОН РК	27,3	28	29	МИО, МОН РК
3	Доля школьников, охваченных детско-юношеским движением, в том	%	Административные данные МОН РК	40	48	55	МИО, МОН РК, МКС РК

числе движениями "Жас ұлан", "Жас қыран"							
--	--	--	--	--	--	--	--

5. Усовершенствование менеджмента и мониторинга развития среднего образования

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля школ, создавших попечительские советы	%	Административные данные МОН РК	61,1	62	65	МИО
2	Доля обновленных образовательных программ курсов повышения квалификации в области менеджмента для руководителей организаций среднего образования	%	Отчетная информация АО "Өрлеу"	60	80	100	МОН РК, МИО

4.3 Программная цель: социально-экономическая интеграция молодежи через создание условий для получения технического и профессионального образования.

Целевой индикатор:

№ п/п	Индикатор	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
Техническое и профессиональное образование							

1	Доля выпускников учебных заведений ТиПО, обучившихся по государственному образовательному заказу, трудоустроенных и занятых в первый год после окончания обучения	%	Административные данные МОН РК	89,6	92	95	МОН РК
---	---	---	--------------------------------	------	----	----	--------

Для достижения поставленной цели необходимо решить следующие задачи:

1. Повышение престижа системы ТиПО

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Охват молодежи типичного возраста (14-24) техническим и профессиональным образованием	%	Общегосударственная статистика образования (форма 2-НК)	16,1	17	18	МИО, МОН РК

2. Обеспечение доступности ТиПО и качества подготовки кадров

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
-------	------------------------	----------	---------------------	--------------	------	------	---------------------------

1	Доля учебно-производственных мастерских, лабораторий и кабинетов специальных дисциплин государственных колледжей, оснащенных современным обучающим оборудованием	%	Административные данные МОН РК	40,7	41,6	50	МИО
2	Доля организаций ТиПО, создавших равные условия и безбарьерный доступ для студентов с особыми образовательными потребностями	%	Административные данные МОН РК	15	25	40	МИО
3	Доля государственных колледжей, прошедших процедуру аккредитации	%	Административные данные МОН РК	2	7	60	МИО

3. Обновление содержания ТиПО с учетом запросов индустриально-инновационного развития страны

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля специальностей ТиПО, обеспеченных	%	Отчетная информация МОН РК	-	-	58	МОН РК, НАО "Холдинг "Кәсіпқор" (по

	образовательными программами, разработанными на основе профессиональных стандартов						согласованию) МЗСР
2	Доля колледжей, внедривших основные принципы дуального обучения по технологическим, техническим и сельскохозяйственным специальностям	%	Административные данные МОН РК	60,1	70,0	80,1	МИО, МОН РК, Национальная палата предпринимателей Республики Казахстан (НПП) (по согласованию)

4. Укрепление духовно-нравственных ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел" и культуры здорового образа жизни

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля обучающихся в организациях ТиПО, вовлеченных в общественно-полезную деятельность (волонтерство, участие в деятельности комитетов по делам молодежи др.)	%	Административные данные МОН РК	30	40	60	МИО
2	Доля обучающихся ТиПО,	%	Административные данные МОН РК	40	60	70	МИО

	охваченных спортивными секциями						
--	---------------------------------	--	--	--	--	--	--

5. Усовершенствование менеджмента и мониторинга развития ТипО

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля государственных колледжей, внедряющих опыт НАО "Холдинг "Кәсіпқор"	%	Отчетная информация МОН РК	-	9,2	12,7	МОН РК, "Холдинг "Кәсіпқор" (по согласованию)

4.4. Программные цели: обеспечение отраслей экономики конкурентоспособными кадрами с высшим и послевузовским образованием, интеграция образования, науки и инноваций.

Целевые индикаторы:

№ п/п	Индикатор	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
Высшее и послевузовское образование							
1	Доля выпускников вузов, обучившихся по государственному образовательному заказу, трудоустроенных в первый год после окончания вуза по специальности	%	Административные данные МОН РК	83	85	90	МОН РК, МЗСР РК, МСХ РК, МКС РК, вузы, МИО

2	Количество вузов Казахстана, отмеченных в рейтинге QS-WUR	ед.	Официальная информация QS-WUR				МОН РК, МЗСР РК, МКС РК, МСХ РК, ЦБПАМ, вузы
	топ-200			0	0	2	
	топ-300			1	2	2	
	топ-500			1	2	3	
	топ-701+			7	7	9	

Достижения задач будут измеряться следующими показателями:

1. Обеспечение качественной подготовки конкурентоспособных кадров

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Соотношение государственного образовательного заказа на подготовку кадров с высшим и послевузовским образованием:	%	Административные данные МОН РК				МОН РК
	- магистратура и докторантура;			28	29	30	
	- бакалавриат			72	71	70	

2	Доля иностранных студентов в системе высшего образования, в том числе обучающихся на коммерческой основе	%	Административные данные МОН РК	2,5	3	5	МОН РК, МЗСР РК, МСХ РК, МКС РК, вузы
3	Доля вузов, создавших равные условия и безбарьерный доступ для обучения студентов с особыми образовательными потребностями	%	Административные данные МОН РК	12	25	100	МОН РК, вузы

2. Модернизация содержания высшего и послевузовского образования в контексте мировых тенденций

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля образовательных программ, разработанных на основе отраслевых рамок и профессиональных стандартов	%	Административные данные МОН РК	17	25	45	Вузы, МОН РК, МСХ РК, МЗСР РК, МКС РК
2	Количество новых образовательных	ед.	Административные данные МОН РК	24	48	72	МОН РК, МИР РК, вузы

	программ, в том числе разработанных в рамках ГПИИР совместно с зарубежными экспертами						
3	Доля образовательных программ государственных вузов, прошедших международную аккредитацию в агентствах, являющихся полноправными членами международных европейских сетей по обеспечению качества образования и внесенных в реестр уполномоченного органа в области образования	%	Административные данные МОН РК	30	40	50	МОН РК, вузы

3. Создание условий для коммерциализации результатов научных исследований и технологий

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля дохода от инновационной и научной деятельности от валового дохода	%	Административные данные МОН РК	8	10	15	Вузы, МОН РК, МСХ РК

1	Доля вузов, в которых функционируют органы корпоративного управления, (наблюдательные советы, попечительские советы и советы директоров), от общего числа вузов	%	Административные данные МОН РК	72	80	95	МОН РК, вузы
2	Доля гражданских вузов, внедряющих опыт Назарбаев Университета	%	Административные данные МОН РК	22	36	50	МОН РК, вузы

4.5. Программные цели: обеспечение реального вклада науки для ускоренной диверсификации и устойчивого развития экономики страны.

Целевые индикаторы:

№ п/п	Индикатор	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
Наука							
1	Доля затрат на опытно-конструкторские разработки в общем объеме финансирования НИОКР	%	Отчетная информация МОН РК	19,1	21,2	22,3	МОН РК
2	Доля коммерциализированных проектов в общем	%	Отчетная информация МОН РК	16,7	17,5	20	МОН РК

	количестве прикладных научно-исследовательских работ						
--	--	--	--	--	--	--	--

Для достижения поставленной цели необходимо решить следующие задачи:

1. Увеличение вклада науки в развитие экономики страны

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля расходов бизнеса в общем объеме затрат на НИОКР	%	Отчетная информация МОН РК	21,8	23	25	Научные организации, вузы, МОН РК
2	Прирост национальных патентов от общего количества национальных патентов в 2014 году (1 574 единиц)	%	Отчетная информация МОН РК	0	5	10	Научные организации, вузы, МОН РК

2. Укрепление научного потенциала и статуса ученого

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Прирост исследователей от общего количества исследователей в 2014 году (18 930)	%	Отчетная информация МОН РК	3,4	10,2	18	Научные организации, вузы, МОН РК

	человек)						
2	Прирост публикаций в международных журналах от общего количества публикаций в 2014 году (2 784 единиц) (по данным Thomson Reuters)	%	Отчетная информация МОН РК	0	12	20	Научные организации, вузы, МОН РК
3	Уровень цитируемости публикаций по базе Web of Science Core Collection (Thomson Reuters) от общего количества публикаций за 2014 год (1 245 единиц)	%	Официальные данные Thomson Reuters	25	35	50	Научные организации, вузы, МОН РК

3. Модернизация инфраструктуры науки

№ п/п	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Количество внедренческих подразделений в организациях высшего образования и НИИ	ед.	Отчетная информация МОН РК	43	76	109	МОН РК, вузы, НИИ
2	Коэффициент обновления научного оборудования государственных	%	Отчетная информация МОН РК	10	12	15	МОН РК, вузы, НИИ

	вузов и НИИ						
--	-------------	--	--	--	--	--	--

4. Усовершенствование менеджмента и мониторинга развития науки

№	Показатели результатов	Ед. изм.	Источник информации	2015 (факт.)	2017	2019	Ответственные исполнители
1	Доля высокоэффективных и среднеэффективных проектов в общем количестве прикладных исследований (проектов)	%	Отчетная информация МОН РК	59,9	69,9	75	Научные организации, вузы, МОН РК, МСХ РК, МЗСР РК
2	Рост эффективности деятельности научных организаций в соответствии с рейтинговой оценкой научно-технической деятельности научных организаций и ученых	%	Отчетная информация МОН РК	5	7	10	Научные организации, вузы, МОН РК

5. Основные направления, пути достижения поставленных целей

Программы и соответствующие меры

Дошкольное воспитание и обучение
 Среднее образование
 Техническое и профессиональное образование
 Высшее и послевузовское образование
 Наука

Дошкольное воспитание и обучение

Цель: Обеспечение равного доступа к качественному дошкольному воспитанию и обучению

Целевой индикатор: Доля детей 3-6 лет, охваченных дошкольным воспитанием и обучением по обновленному содержанию

Задачи:

1. Улучшить качественный состав педагогических кадров дошкольных организаций и повысить престиж профессии педагога.

К 2020 году планируется повысить долю педагогов в дошкольных организациях, имеющих специализированное высшее и техническое и профессиональное образование, до 50 %.

Для достижения данного показателя ежегодно будет увеличиваться государственный образовательный заказ на подготовку педагогических кадров в вузах и колледжах по специальности "Дошкольное воспитание и обучение" (в 2015 году выделено в колледжах 1 805 грантов, в вузах – 295 грантов, в 2019 году в колледжах – до 2 200, в вузах – до 350 грантов).

Также с 2019 года планируется переход на независимую сертификацию педагогических кадров для системы дошкольного воспитания и обучения.

Ежегодно около 7000 педагогов дошкольного воспитания и обучения будут проходить курсы повышения квалификации за счет средств бюджета. Кроме того, педагоги дошкольных организаций ежегодно будут повышать квалификацию за счет внебюджетных средств.

2. Увеличить сеть дошкольных организаций с учетом демографической ситуации.

Дошкольные организации будут развиваться как в количественном, так в качественном отношении, будут ориентированы на удовлетворение потребности населения с учетом демографической ситуации.

К 2020 году будут созданы 186,3 тысяч новых мест (2016 году – 47,4 тысяч; 2017 году – 41,9 тысяч; 2018 году – 44,6 тысяч; 2019 году – 52,4 тысяч), что позволит повысить показатель охвата детей, в том числе из малообеспеченных семей, дошкольным воспитанием и обучением.

Данные места будут обеспечены за счет расширения сети дошкольных организаций с полным днем работы путем постепенной трансформации мини-центров с кратковременным днем работы в полный за счет средств местного бюджета и механизмов ГЧП.

Активная и целенаправленная информационная работа о преимуществах ГЧП и размещение государственного образовательного заказа обеспечат ощутимый рост сети частных дошкольных организаций.

Получат развитие новые типовые проекты по строительству и эксплуатации дошкольных организаций, расположенных на 1-х этажах жилых комплексов, в том числе за счет ГЧП.

В 2019 году количество кабинетов психолого-педагогической коррекции вырастет со 135 единиц до 263 единиц.

3. Обновить содержание дошкольного воспитания и обучения, ориентированных на качественную подготовку детей к школе.

С 2016 года будут внедрены обновленный ГОС дошкольного воспитания и обучения, разработанный с учетом раннего развития детей от 1 до 3 лет, общеобразовательная типовая программа дошкольного воспитания и обучения и образовательная программа предшкольной подготовки.

С 2017 года во всех организациях дошкольного воспитания и обучения поэтапно будут внедрены элементы программы полиязычного образования с изучением казахского, русского и английского языков.

К 2017 году будет разработана и внедрена система индикаторов по отслеживанию развития умений и навыков у детей в дошкольных организациях.

Диагностика будет проводиться в начале, середине и конце учебного года (стартовый контроль, промежуточный и итоговый), результаты заполняются в "Листах наблюдений". На основании полученных данных заполняется индивидуальная карта развития ребенка.

Продолжится работа по разработке и внедрению учебно-методических комплексов (далее – УМК), в том числе специальных программ для детей с особыми образовательными потребностями по 8 видам нарушений.

Будет трансформирована дошкольная подготовка детей 6 лет в 1-ый класс 12-летней школы с 2019-2020 учебного года.

С 2017 года за счет внебюджетных средств будет апробирован и внедрен механизм дистанционного обучения родителей по уходу за детьми дошкольного возраста и их развитию (ежегодно не менее 2-х тысяч родителей детей 1-6 лет, не посещающих дошкольные организации в каждом регионе) через портал "Отбасы.kz".

4. Усовершенствовать менеджмент и мониторинг развития дошкольного воспитания и обучения.

Получит дальнейшее совершенствование уведомительный порядок о начале и прекращении деятельности в сфере дошкольного воспитания и обучения, который направлен на усиление контроля за деятельностью дошкольных организаций и повышение ответственности субъектов сферы дошкольного образования.

Ежегодно 20 % дошкольных организаций образования будут проходить процедуру государственной аттестации с целью контроля соответствия предоставляемых образовательных услуг требованиям государственного общеобязательного стандарта дошкольного воспитания и обучения.

В соответствии с Концепцией социального развития Республики Казахстан до 2030 года продолжится работа по совершенствованию системы оценки образовательных достижений.

Будут обновлены образовательные программы курсов повышения квалификации в области менеджмента, по которым будут проходить обучение ежегодно 20 % руководителей дошкольных организаций. В образовательные программы курсов повышения квалификации будут включены инновационные формы управления по развитию лидерских качеств в условиях новой парадигмы образования.

Будут приняты меры по формированию у воспитанников дошкольных организаций культуры питания, в том числе посредством пропаганды сбалансированного здорового питания и обеспечения потребления ими натуральных и свежих продуктов.

Среднее образование

Цели: обеспечение равного доступа к качественному среднему образованию, формирование интеллектуально, физически, духовно развитого и успешного гражданина.

Целевые индикаторы:

1) доля школ, перешедших на обновленное содержание образования по опыту НИШ, в 2016 году – 1 класс; в 2017 году – 2, 5, 7 классы; в 2018 году – 3, 6, 8, 10 классы; в 2019 году – 4, 9, 11, 12 классы;

2) доля учащихся с успеваемостью на "хорошо" и "отлично" (качество обучения).

Задачи:

1. Повышение престижа профессии педагогов и их качественного состава. Предусматриваются меры по усилению требований к педагогам. Самообразование и самосовершенствование станут неотъемлемой частью деятельности педагога, получают отражение в педагогическом портфолио.

Будут пересмотрены требования к уровню квалификации педагогов с целью создания условий для получения первой и высшей категорий.

Курсы повышения квалификации будут проводиться по образовательным программам, утвержденным уполномоченным органом в области образования, в том числе по применению дистанционных технологий, с 2019 года.

Для анализа качества проведенных курсов повышения квалификации, а также определения их эффективности в 2016 году будет проведено мониторинговое исследование по оценке эффективности курсов повышения квалификации педагогов.

С 2019 года будет проработан вопрос подготовки и перехода на независимую сертификацию педагогических кадров.

Ежегодно курсы повышения квалификации в области менеджмента будут проходить 20 % руководителей организаций среднего образования.

Казахстанские учителя примут участие в исследованиях TALIS, по результатам которых будут выработаны рекомендации по улучшению качественного состава учительского корпуса страны.

Будет разработан профстандарт педагога и пересмотрены механизмы приема на педагогические специальности.

С учетом перехода на обновленное образование будет модернизировано содержание образовательных программ вузов.

С 2017 – 2018 года в 15 базовых вузах, осуществляющих подготовку педагогических кадров по 4 педагогическим специальностям естественно-математического направления, будет осуществлен переход на англоязычное обучение с разработкой образовательных программ, учебников и УМК на английском языке для вузов.

При отборе учителей для школ будут шире привлекаться специалисты со степенью "магистр образования".

Профессиональное развитие педагогов школ будет продолжено в рамках модернизации программ уровневых курсов повышения квалификации.

2. Обеспечение инфраструктурного развития среднего образования.

Строительство школ взамен аварийных, а также для ликвидации трехсменных школ будет осуществляться не только за счет республиканского и местного бюджетов, а также через механизмы ГЧП. Это позволит к 2020 году полностью ликвидировать аварийность и трехсменность школ.

За счет средств местного бюджета продолжится оснащение школ предметными кабинетами.

Информатизация школьного образования будет осуществлена в рамках дальнейшего внедрения информационных технологий в обучение посредством механизма ГЧП.

Будут выравнены уровни обучающихся, независимо от места проживания (город или село), а также между преподавателями всех уровней образования. Значительно увеличится скорость модернизации образовательного процесса.

Будет продолжена работа по международной интеграции системы образования с внедрением стандартов ОЭСР.

К 2020 году учащиеся из числа отдельных категорий детей, определенных законодательством Республики Казахстан, будут охвачены бесплатным горячим витаминизированным питанием.

Будет обеспечено сопровождение в инклюзивной среде детей с особыми образовательными потребностями.

Сеть кабинетов психолого-педагогической коррекции расширится с 137 единиц до 220 в 2019 году и психолого-медико-педагогических консультаций – с 57 единиц до 85 в 2019 году.

В организациях среднего образования будут функционировать психолого-педагогические консилиумы.

3. Обновление содержания среднего образования.

В 2016 году будет утвержден ГОС основного среднего и общего среднего образования.

Стандарт обновленного содержания образования будет ориентирован на лучший международный опыт по развитию навыков широкого спектра, совокупность которых обеспечивает функциональную грамотность.

Учебные программы будут включать STEM-элементы (наука), направленные на развитие новых технологий, научных инноваций, математического моделирования.

Будет разработан единый методологический подход к обеспечению преемственности содержания учебников по уровням образования.

Переход на обновленное содержание образования будет осуществляться по отдельному графику.

12-летнее образование будет базироваться на ожидаемых результатах, которые позволят оценивать работу учащегося, его достижения. Формулировка ожидаемых результатов позволит объективно оценить учебные достижения учащихся, определить индивидуальную траекторию развития каждого школьника с учетом его индивидуальных способностей, а также повысит их мотивацию на развитие умений и навыков в обучении, улучшит качество образовательного процесса.

Будут проработаны вопросы введения 5-дневной учебной недели в общеобразовательных школах.

С учетом ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел" будут разработаны образовательные учебные программы по новым Государственным общеобязательным стандартам основной и старшей школы.

Будет разработан и введен элективный курс "Казахстанская идентичность" в учебный процесс общеобразовательных школ и вузов.

Будет осуществлен переход на критериальную систему оценивания обучающихся, педагогов и организаций образования в соответствии со схемой перехода на обновленное содержание образования.

Образовательная политика будет направлена на снижение региональных диспропорций в качестве обучения.

С 2017 года в рамках займа Всемирного банка начнется реализация проекта "Модернизация среднего образования Республики Казахстан" по поддержке повышения качества и снижения неравенства в школьном образовании. Проект предполагает поддержку перехода на 12-летнее образование, в том числе улучшение материально-технической базы школ, разработку требований к базовому учебнику, многоуровневую экспертизу качества учебников, повышение квалификации экспертов в области оценивания качества учебников, внедрение мониторинга и оценки нового содержания среднего образования на предмет их соответствия уровню передовых мировых образовательных систем.

В 2017-2018 учебном году, начиная с 5 класса, будет начато поэтапное внедрение трехязычного образования.

Развитие трехязычного образования в казахстанских школах будет

осуществляться по опыту 33 экспериментальных школ для одаренных детей, 20-ти НИШ и 30-ти казахско-турецких лицеев.

Будут разработаны отечественные учебники и УМК по языковым дисциплинам в соответствии с Единым языковым стандартом обучения трем языкам, что обеспечит достижение нового качества технологий обучения, развитие современной учебно-методической и научно-педагогической базы.

Будут адаптированы зарубежные учебники и УМК на английском языке по четырем предметам (информатика, физика, химия и биология) для старшей школы.

Потребность в педагогических кадрах при обучении четырех предметов ЕМЦ на английском языке и внедрении трехязычия будет решаться за счет:

- 1) выпускников программы "Болашақ" через механизм привлечения к преподаванию в организациях образования;
- 2) целевой подготовки учителей в вузах и колледжах;
- 3) повышения квалификации школьных учителей по методике преподавания физики, химии, биологии и информатики на английском языке;
- 4) программы по обмену студентами и привлечения волонтеров.

Учебное и научно-методическое обеспечение трехязычного образования будет осуществляться в рамках внесения изменений и дополнений в программы уровня обучения языку (казахский, русский, английский) на основе CEFR (2016 - 2017 года).

В педагогических вузах будут предусмотрены механизмы по внедрению опыта НИШ по усилению качества подготовки кадров по развитию языковых компетенций педагогов и требований к сдаче студентами IELTS не ниже 6,5 баллов.

Будет проработан вопрос по организации летней языковой школы для учащихся 5-11 классов.

С 2018 года, исходя из возможностей МИО, будут открываться классы с английским языком обучения в пилотном режиме.

Для решения проблем МКШ будет продолжена работа по организации подвоза детей к школе и из школы домой.

Продолжится работа по созданию опорных школ (ресурсных центров). К 2020 году их число будет доведено до 200 единиц. Также будут проработаны вопросы их обеспечения дистанционным обучением через подключение к широкополосному Интернету и разработки электронного контента для отдаленных школ, не имеющих доступа к Интернет.

Всем участникам образовательного процесса будет обеспечен равный доступ к открытым образовательным ресурсам и технологиям, созданы условия для сетевого взаимодействия.

Школы будут оснащены технической инфраструктурой в соответствии с базовым стандартом путем привлечения ГЧП.

Ученик будет иметь возможность доступа к широкому спектру цифровых образовательных ресурсов из любого места, где есть выход в Интернет. Каждый ученик сможет сам определять темп обучения, не привязываясь ко времени занятия и учителю за счет обеспечения персонализации процесса обучения. Минимум два предмета начиная с основной школы, будут преподаваться с применением онлайн - ресурсов.

В рамках проекта Всемирного банка по модернизации среднего образования будут разработаны стандарты тестирования образовательных достижений школьников, усовершенствованы национальные экзамены и мониторинговые исследования.

Будут разработаны и адаптированы учебники и УМК для обучения детей с

особыми образовательными потребностями, а также учебники и УМК рельефно-точечным шрифтом для незрячих детей (шрифт Брайля) и укрупненным шрифтом для слабовидящих детей.

Поэтапно будет осуществляться обеспечение МИО специальных организаций образования и классов учебниками и УМК с рельефно-точечным шрифтом для незрячих детей (шрифт Брайля) и укрупненным шрифтом для слабовидящих детей.

В целях совершенствования системы оценивания в рамках проекта по модернизации среднего образования совместно со Всемирным банком к 2020 году будут:

- 1) усовершенствованы процедуры национальных экзаменов и мониторинговых исследований учебных достижений обучающихся;
- 2) усовершенствована оценка учебных достижений учащихся;
- 3) разработаны стандарты тестирования;
- 4) создана база тестовых заданий для проверки навыков и умений широкого спектра компетенций обучающихся.

Будет продолжено участие Казахстана в международных исследованиях TIMSS, PIRLS, PISA.

В целях совершенствования действующего формата ЕНТ будут предусмотрены разделение процедуры ЕНТ на итоговую аттестацию в школе и вступительные экзамены в вуз, а также расширение использования тестов, ориентированных на определение способностей к дальнейшему обучению, уровня логического мышления, владение английским языком, а также базовых компетенций (функциональная грамотность).

4. Формирование у школьников духовно-нравственных ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел" и культуры здорового образа жизни.

Воспитание высоконравственных граждан и патриотов своей Родины будет осуществляться с учетом ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел".

Будет транслироваться опыт социального проекта НИШ "Шаңырақ", направленного на патриотическое воспитание и привитие национальных и общечеловеческих ценностей.

С целью формирования конкурентных преимуществ личности в творческой компетентности, непрерывном образовании и воспитании, профессиональном самоопределении будет обновлено содержание дополнительного образования детей по основным направлениям: художественно-эстетическое, научно-техническое, эколого-биологическое, туристско-краеведческое, военно-патриотическое, социально-педагогическое, образовательно-оздоровительное и другие.

Среднее образование будет направлено на укрепление нравственных ценностей, национально-культурных традиций и обеспечение преемственности поколений, а также становление личности, способной нести ответственность за свою Родину. В условиях ценностного образования школа обеспечит вклад в реализацию общенациональных идей, консолидирующих народ Казахстана, прививая патриотические чувства и способствуя воспитанию их открытыми, доброжелательными гражданами своей страны.

Во все общеобязательные стандарты и учебные программы будут включены компоненты, способствующие формированию духовно-нравственных и интеллектуальных качеств личности.

Будут разработаны и утверждены требования школьных принадлежностей, ориентированных на популяризацию и продвижение казахстанских ценностей, включая публикацию текстов на форзацах учебников и школьных тетрадей.

Будет усовершенствована образовательная программа повышения квалификации педагогов дополнительного образования.

Получит развитие сеть организаций дополнительного образования за счет средств из местного бюджета и внедрения механизмов ГЧП.

До 2020 года будет активизирована работа по открытию объектов системы дополнительного образования в рамках ГЧП.

Кроме того, развитие сети планируется за счет:

1) планирования при строительстве жилых домов помещений на 1-х этажах для функционирования детских досуговых центров;

2) предоставления свободных помещений школ для функционирования детских досуговых центров.

Будет расширяться сеть школьных спортивных секций за счет местных бюджетов через создание школьной спортивной лиги в каждой организации среднего образования.

В целях обеспечения доступности спортивных объектов для занятий массовыми видами спорта для детей из малообеспеченных и многодетных семей, детям-сиротам, детям с девиантным поведением, а также посещения организаций культуры и спорта будет предусмотрено предоставление льгот (бесплатные абонементы) (за счет МИО, спонсоров, меценатов и т.д.).

Будет обеспечен рост количества кружков и секций в общеобразовательных школах республики, что позволит увеличить охват детей дополнительным образованием до 70 %. Для этого к работе в кружках будут привлечены родители.

Между школами будут реализовано проведение регулярных спортивных соревнований.

Будет усилена работа МИО по оснащению современным оборудованием спортивных залов школ и организаций дополнительного образования.

Будет активизирована работа единой детско-юношеской организации (далее – ЕДЮОО) "Жас-Ұлан", подразделяющейся на два звена "Жас Қыран" (7-9 лет, 2-4 классы) и "Жас Ұлан" (9-16 лет, 5-9 классы), по проведению патриотических, волонтерских, гражданско-правовых мероприятий через телевидение, социальную рекламу, кино, концерты, массовые акции, экскурсии, походы.

В 2016 – 2020 годах будут созданы и действовать ассоциации вожатых и координаторов ЕДЮОО "Жас Ұлан".

Ежегодно будут проводиться мероприятия ЕДЮОО "Жас Ұлан" по формированию финансовых ресурсов в режиме фандрайзинга (поиск и сбор средств на осуществление проектов и программ).

Ежегодно будут привлекаться волонтеры среди учащихся старших курсов и студентов к участию в организации:

1) слетов, семинаров, тренингов для вожатых ЕДЮОО "Жас Ұлан" с целью повышения квалификации и профессиональных навыков;

2) семинаров-тренингов и мастер-классов для активистов детско-юношеского движения "Школа лидерства";

3) республиканского Форума лидеров "Ұланымыз ұлы елдің".

Школьники будут привлекаться к социальным акциям милосердия, доброй воли, социального равенства, межконфессиональной и этнической толерантности и др., в том числе с использованием медиаресурсов.

Будут приняты меры по формированию у школьников культуры питания, в том числе посредством пропаганды сбалансированного здорового питания и обеспечения потребления ими натуральных и свежих продуктов.

5. Усовершенствование менеджмента и мониторинга развития среднего

образования.

Финансирование, ориентированное на результат, станет составной частью реформ в сфере управления государственными расходами в среднем образовании.

До 2020 года в каждой полнокомплектной школе будут созданы попечительские советы по модели пилотных школ, апробируемых в рамках внедрения подушевого финансирования.

В 2019 году будет завершен процесс внедрения подушевого финансирования во всех городских школах по итогам положительной апробации.

Продолжатся общественные слушания (открытые доклады) в режиме онлайн перед родительской общественностью с участием представителей МИО областей, городов Астаны и Алматы (4 раза в год) по итогам каждой учебной четверти.

Будут обновляться образовательные программы курсов повышения квалификации в области менеджмента с учетом инновационных форм управления, по которым будут проходить обучение ежегодно 20 % руководителей организаций общего среднего образования.

Аттестация школ будет проводиться на основе внедрения системы ранжирования организаций среднего образования по уровням качества предоставляемых услуг. Школы будут оцениваться по критериям и дескрипторам (требованиям), состоящим из четырех уровней: образцовый, хороший, требующий улучшения и низкий.

В целях мотивации организаций среднего образования к повышению качества обучения и результативности будут проработаны вопросы создания системы стимулирования успешных школ.

К управлению школьным образованием будет привлечена широкая общественность через развитие попечительских советов в школах.

Будет совершенствоваться процедура самооценки школ. К 2020 году результаты самооценки и госконтроля будут совпадать у 40% школ.

Будет активизирована работа МИО по устройству детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей, в семьи (под опеку, попечительство, на патронат и усыновление).

Доля детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей, воспитывающихся в предназначенных организациях, будет уменьшаться за счет комплекса мер по передаче детей в семьи.

Техническое и профессиональное образование

Цель: социально-экономическая интеграция молодежи через создание условий для получения технического и профессионального образования.

Целевой индикатор: доля выпускников учебных заведений ТиПО, обучившихся по государственному образовательному заказу, трудоустроенных и занятых в первый год после окончания обучения.

Задачи:

1. Повышение престижа системы ТиПО.

Подготовка кадров будет осуществляться на основе национальной рамки квалификаций и профессиональных стандартов.

Система ТиПО станет эффективным инструментом управляемой учебной миграции. Для этого будет продолжена подготовка квалифицированных специалистов в рамках социального проекта "Мәңгілік ел жастары - индустрияға" с закреплением выпускников на новом месте жительства.

Будет систематизирована работа по профориентации, которая будет

нацеливать молодежь на прагматичный подход к жизни и мотивировать ее на обязательное получение рабочих навыков и умений. Будут предусмотрены профессиональные пробы для учащихся школ на базе колледжей, в школах будут создаваться кабинеты профориентации, в процессе профессионального самоопределения учащихся активно будут участвовать работодатели и родители.

Для привлечения учащихся школ к получению рабочих квалификаций будет проработан вопрос о создании системы профориентационной работы, предусматривающий координацию деятельности всех заинтересованных структур: органов образования, занятости, работодателей, родительской общественности.

Будет дан новый импульс престижу рабочих квалификаций путем проведения широкомасштабной информационной работы, создания и пропаганды образа человека труда.

Ежегодно будут проводиться республиканские конкурсы "Лучший по профессии" среди обучающихся, мастеров производственного обучения и преподавателей специальных дисциплин, региональный и национальный чемпионат WorldSkills Kazakhstan.

Проведение чемпионатов WorldSkills Kazakhstan позволит интегрироваться в международное движение, так как победители национального чемпионата WorldSkills Kazakhstan будут участвовать в международных конкурсах профессионального мастерства World Skills.

В средствах массовой информации будет размещен государственный информационный заказ по широкому освещению престижности ТИПО.

В результате принятых мер к 2020 году охват молодежи типичного возраста техническим и профессиональным образованием будет увеличен до 18 %.

2. Обеспечение доступности ТиПО и качества подготовки кадров.

Для обеспечения доступности получения профессионального образования молодежь будет увеличено количество ученических мест в колледжах путем строительства организаций ТиПО за счет бюджета, а также с участием ГЧП.

Будет изменена организационно-правовая форма учебных заведений ТиПО с целью расширения перечня услуг предоставляемых образовательными учебными заведениями на платной основе. После изменения организационно-правовой формы организаций образования будут проработаны вопросы предоставления финансовой самостоятельности с внедрением единой прозрачной бухгалтерии.

Будут созданы центры по подготовке кадров совместно с ведущими зарубежными странами на базе действующих учебных заведений ТиПО.

Данные центры будут транслировать и апробировать опыт НАО "Холдинг "Кәсіпқор" по внедрению образовательных программ по международным требованиям, повышению квалификации инженерно-педагогических работников, обновлению материально-технической базы с учетом передовых технологий.

В целях систематизации подготовки кадров будет продолжена работа по профилизации учебных заведений ТиПО.

С 2017 года для всех желающих будет предоставлена возможность получения бесплатного технического и профессионального образования по рабочим квалификациям. Это позволит создать социальный лифт для молодежи, обеспечивающий доступ к непрерывной профессиональной подготовке через получение бесплатной первой рабочей квалификации, прикладных компетенций в старшей ступени школы.

Все желающие выпускники 9, 11 - классов, не имеющие рабочую квалификацию, будут обеспечены бесплатной первой рабочей квалификацией на базе колледжей. Количество обучающихся по рабочим специальностям будет

увеличено до 40 %. Будет активизирована работа по профилизации подготовки кадров в соответствии с картой специализации регионов.

Курсовой подготовкой будут охвачены все желающие из числа нетрудоустроенной молодежи на базе учебных центров и колледжей в рамках Дорожной карты занятости 2020, а также за счет работодателей.

Будут выработаны новые подходы к предоставлению прикладных компетенций учащимся старших классов. Для этого совместно с МИО будут модернизированы образовательные программы действующих учебно-производственных комбинатов (далее – УПК). Для обеспечения востребованности сертификатов УПК будет прорабатываться вопрос с НПП по созданию центров сертификации для подтверждения навыков выпускников школ, обучившихся на базе УПК.

В целом реализация проекта решит вопросы равного финансового, программного, территориального доступа молодежи к первой рабочей квалификации и обеспечит социальную интеграцию молодежи в сферу трудовой деятельности.

В целях создания условий для лиц с особыми образовательными потребностями будут разработаны учебные планы по специальностям. Будет разработан перечень специальностей для обучающихся с особыми образовательными потребностями. В целях обеспечения равного доступа к образованию в колледжах будет проведена апробация программы инклюзивного образования.

К 2020 году доля учебных заведений ТиПО, создавших равные условия и безбарьерный доступ для студентов с особыми образовательными потребностями, составит 40 %.

Продолжится работа по оснащению и переоборудованию учебно-производственных мастерских, лабораторий и кабинетов спецдисциплин государственных учебных заведений ТиПО за счет бюджета, за счет работодателей и социальных партнеров, займа Всемирного банка, а также за счет лизингового механизма.

В системе ТиПО будут проработаны вопросы внедрения уровневой модели программы повышения квалификации инженерно-педагогических кадров, которая предусматривает 4-х уровневую программу повышения квалификации преподавателей и мастеров производственного обучения через НАО "Холдинг "Кәсіпқор" в соответствии с международными требованиями.

Для преподавателей специальных дисциплин и мастеров производственного обучения будет организована стажировка на предприятиях для актуализации знаний и передовых технологий, в том числе за счет социальных партнеров.

Будут проработаны вопросы по внедрению подушевого финансирования системы технического, профессионального и послесреднего образования.

Для повышения качества подготовки кадров и приведения образовательных программ в соответствие с требованиями международных стандартов с 2020 года будет введена международная аккредитация учебных заведений ТиПО.

С целью стимулирования колледжей размещение государственного образовательного заказа на подготовку кадров и право выдачи документа государственного образца будут осуществлять аккредитованные учебные заведения ТиПО.

Будет обеспечено качество подготовки квалифицированных кадров за счет полноценного внедрения в отраслях экономики независимой системы сертификации квалификаций специалистов на базе отраслевых ассоциаций.

3. Обновление содержания ТиПО с учетом запросов индустриально-инновационного развития страны.

Будет пересмотрена Национальная система квалификаций в соответствии с международными требованиями и потребностями рынка труда. Для этого уполномоченным органам в области труда будет разработан Национальный классификатор профессий с учетом преемственности квалификационных уровней. Будет пересмотрен Классификатор профессий и специальностей ТиПО в соответствии с требованиями Международного стандарта классификаций образования (далее – МСКО), введены новые специальности с учетом требований работодателей и международных стандартов.

Будет проведена работа по совершенствованию профессиональных стандартов по приоритетным специальностям отраслей экономики, охватывающих все уровни национальной рамки квалификаций, в том числе по приоритетным для ГПИИР специальностям ТиПО. Разработка профессиональных стандартов будет осуществляться объединениями работодателей и утверждаться Национальной палатой предпринимателей.

Гибкость ГОС ТиПО, послесреднего образования дает возможность учебным заведениям изменять содержание рабочих учебных планов с требованиями работодателей, внедрять модульное, кредитное, дуальное обучение.

На основе профессиональных стандартов будут пересмотрены и обновлены образовательные программы ТиПО. Введение данных образовательных программ предоставит возможность построения индивидуальной траектории подготовки специалиста и повышения его профессиональной компетенции на рынке труда. Будет осуществлен поэтапный переход системы ТиПО к кредитно-модульной технологии обучения, что даст интеграцию уровней ТиПО, послесреднего и высшего образования.

Обновление содержания среднего образования будет учтено при подготовке кадров с ТиПО, послесредним образованием. Будут пересмотрены образовательные программы по педагогическим специальностям на основе нового стандарта обновления содержания среднего образования.

Разработка и трансляция образовательных программ, соответствующих международным и профессиональным стандартам в системе ТиПО, будут осуществлены НАО "Холдинг "Кэсіпқор".

Обучающимся будет представлена возможность развивать предпринимательские навыки за счет внедрения в учебных заведениях ТиПО курсов "Основы предпринимательской деятельности".

К 2020 году доля специальностей ТиПО, обеспеченных образовательными программами, разработанными на основе профессиональных стандартов, достигнет 58 %.

Также обеспечение качества подготовки кадров будут осуществляться через укомплектование библиотек колледжей современной учебной литературой и УМК. В этих целях будет переведена и адаптирована зарубежная учебная литература.

В колледжах будет осуществляться подготовка квалифицированных кадров для высокотехнологичных отраслей экономики по направлениям прикладного бакалавриата. Прикладной бакалавриат будет направлен на конкретную квалификацию с увеличением практико-ориентированной части образовательной программы.

Для развития партнерства по подготовке кадров будет продолжена работа по внедрению дуального обучения в учебных заведениях ТиПО. Основные функции участников дуального обучения (учебного заведения, предприятий, обучаемого, наставника, МИО и другие) будут урегулированы правилами организации дуального обучения. Будет усилена работа по взаимодействию Национального,

региональных и отраслевых советов по развитию ТиПО, укреплена связь с Национальной палатой предпринимателей в части привлечения предприятий для дуального обучения. Предоставление мест для прохождения практики и содействия трудоустройства выпускников будет осуществляться на основе заключенных меморандумов, соглашений между учебными заведениями и предприятиями.

В результате к 2020 году доля колледжей, внедривших основные принципы дуального обучения, достигнет до 80 %.

4. Укрепление духовно-нравственных ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел" и культуры здорового образа жизни.

Продолжится совершенствование нормативного правового обеспечения государственной молодежной политики.

Реализация Концепции молодежной политики сыграет важную роль в воспитании у молодежи казахстанского патриотизма.

В воспитательный процесс в организациях ТиПО будут внедрены ценности Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел".

В организациях ТиПО будет продолжена работа по созданию комитетов по делам молодежи, который будет интегрировать студентов в общественную деятельность, развитию патриотизма, социальной ответственности, пропаганде здорового образа жизни, развитию самоуправления.

Студенты колледжей будут активно вовлекаться в волонтерскую деятельность. Ежегодно будут проводиться мероприятия по развитию патриотического воспитания, укреплению казахстанской идентичности и единства.

Будет введен курс "Казахстанская идентичность" в учебный процесс организаций ТиПО через факультативные занятия.

В учебных заведениях ТиПО будут функционировать школы волонтеров для оказания помощи детским домам, онкологическим больницам и домам инвалидов, ветеранам Великой отечественной войны, подготовки к крупным международным мероприятиям. Также будет проведен конкурс "Лучший Волонтер". Студенты учебных заведений ТиПО будут активно участвовать в деятельности трудовых отрядов "Жасыл ел".

К 2020 году доля студентов, вовлеченных в общественно-полезную деятельность (волонтерство и другие), составит 60 %.

В числе первоочередных задач по формированию здорового образа жизни в молодежной среде будет усилена государственная поддержка, укреплена и развита сеть кружков по физической культуре, в том числе спортивные секции, что даст возможность снижения количества правонарушений среди молодежи.

К 2020 году доля студентов, охваченных спортивными секциями, составит 70 %.

Будет проводиться работа по пропаганде здорового и качественного питания, формированию у обучающихся культуры питания, в том числе посредством потребления ими натуральных и свежих продуктов.

5. Усовершенствование менеджмента и мониторинга развития ТиПО.

Продолжится трансляция опыта НАО "Холдинг "Кәсіпқор" на всю систему ТиПО.

Будет усилена деятельность попечительских и региональных советов.

Руководители организаций ТиПО будут проходить курсы повышения квалификации, в том числе за счет внебюджетных средств.

Будут проведены конкурсы с участием опытных и молодых инженерно-

педагогических работников, также республиканский конкурс "Лучший педагог".

Высшее и послевузовское образование

Цели: обеспечение отраслей экономики конкурентоспособными кадрами с высшим и послевузовским образованием, интеграция образования, науки и инноваций.

Целевые индикаторы:

1) доля выпускников вузов, обучившихся по государственному образовательному заказу, трудоустроенных в первый год после окончания вуза по специальности;

2) количество вузов Казахстана, отмеченных в рейтинге QS-WUR

	2017 год	2019 год
топ-200	0	2
топ-300	2	2
топ-500	2	3
топ-701+	7	9

Задачи:

1. Обеспечить качественную подготовку конкурентоспособных кадров.

Формирование государственного образовательного заказа на подготовку кадров с высшим и послевузовским образованием будет осуществляться в соответствии с потребностями рынка труда. С 2017 года объем государственного образовательного заказа будет определяться отраслевыми объединениями работодателей на основе потребностей государственных и отраслевых программ, в том числе карт индустриализации, размещения производительных сил, программы развития регионов до 2020 года, схемы специализации регионов по оптимальному использованию сельскохозяйственных угодий для производства конкретных видов сельскохозяйственной продукции и другие. Это позволит обеспечить востребованность выпускников вузов, следовательно, все отрасли экономики будут обеспечены квалифицированными кадрами.

Подготовка высококвалифицированных кадров и развитие инновационной деятельности в 11 базовых вузах предусматривают размещение государственного образовательного заказа в профильную магистратуру с учетом потребностей

приоритетных направлений и предприятий ГПИИР, создание современной образовательной среды как средствами внедрения инновационных технологий обучения и разработки новых практикоориентированных образовательных программ с зарубежными вузами-партнерами, так и оснащения лаборатории современным оборудованием, которое будет поддержано с помощью механизмов ГЧП и лизинга.

При 11 базовых вузах будут функционировать 48 новые лаборатории по приоритетным направлениям ГПИИР, укомплектованные современным оборудованием.

Совместно с зарубежными партнерами и работодателями будут разрабатываться образовательные программы по приоритетным отраслям ГПИИР в соответствии с отраслевыми квалификационными рамками и профессиональными стандартами.

ППС 11 базовых вузов будут проходить повышение квалификации и стажировки по приоритетным направлениям индустриально-инновационного развития страны, в том числе на предприятиях ГПИИР. В дальнейшем опыт базовых вузов, осуществляющих подготовку кадров для предприятий ГПИИР, будет распространен на все остальные вузы страны.

С 2016 года в вузах будут:

- 1) разрабатываться образовательные программы совместно с ведущими зарубежными вузами-партнерами;
- 2) проводиться на конкурсной основе научные исследования в приоритетных отраслях экономики для создания высокотехнологичных и наукоемких производств;
- 3) осуществляться кооперация с университетами-партнерами и зарубежными научными центрами.

В целях выявления удовлетворенности работодателей уровнем готовности выпускников к работе в рамках ГПИИР с 2017 года будут проводиться социологические исследования (опросы, анкетирование, интервью и др.).

В объеме государственного образовательного заказа на подготовку кадров увеличится доля магистратуры и докторантуры, в том числе для Назарбаев Университета. В целях обеспечения обновляющихся образовательных программ среднего образования будет увеличен государственный образовательный заказ на педагогические специальности на подготовку учителей в магистратуре.

В рамках модернизации педагогического образования будет разработан механизм внедрения новых критериев поступления на педагогические специальности, в частности, при поступлении в вузы на педагогические специальности будет введен специальный экзамен на определение склонностей абитуриентов к педагогической деятельности. В целях развития профессиональных навыков будущих учителей в 2019 году будет проработан вопрос введения педагогической интернатуры.

В рамках совершенствования правил приема в вузы в 2017 году будет проработан вопрос включения SAT, ACT тесты в альтернативный перечень процедур зачисления в вуз наравне с ЕНТ, участием в предметных олимпиадах.

Будет совершенствоваться механизм приема и подготовки кадров в бакалавриате, магистратуре и докторантуре с рыночным регулированием объема государственного образовательного заказа в вузах независимо от формы собственности. С 2017 года будет проработан вопрос перехода на кредитно-подушевое финансирование высшего образования с выработкой предложений по финансированию государственного образовательного заказа с учетом осваиваемого объема академических кредитов с вовлечением работодателей.

Прием в магистратуру и докторантуру будет осуществляться при наличии

стажа практической работы для магистратуры – не менее 1 года, докторантуры – не менее 3 лет, на основе сертификатов IELTS, TOEFL, DELF, DALF, TestDaF, DSD II (с 2018 года), с предоставлением права выбора претендентом высшего учебного заведения (с 2019 года), а также усилятся требования к уровню научной компоненты программ послевузовского образования (с 2017 года). Подготовка кадров в докторантуре с 2017 года будет осуществляться в партнерстве государства и работодателей.

В целях насыщения кадрами производства и предприятия трудodefицитных регионов будет продолжена реализация социального проекта "Мәңгілік ел жастары – индустрияға". Ежегодно будет предусмотрен государственный образовательный заказ для вузов трудodefицитных регионов на подготовку кадров из числа молодежи трудоизбыточных регионов с последующим их трудоустройством по месту обучения.

Для трудоустройства выпускников вузов, обучившихся по государственному образовательному заказу, ежегодно будет разрабатываться Дорожная карта совместно с министерствами здравоохранения и социального развития, культуры и спорта, сельского хозяйства и МИО. Это подразумевает координирование действий заинтересованных государственных и МИО в обеспечении местами трудоустройства выпускников вузов, в том числе в сельской местности, с учетом потребностей рынка труда.

Будет проработан вопрос по отработке выпускников Назарбаев Университета на территории Республики Казахстан.

Важными элементами данной задачи станут разработка модели конкурентоспособности национальных вузов (с 2016 года), усовершенствование правил приема в вузы для иностранных граждан на платной основе (с 2017 года), дальнейшее развитие академической мобильности, в том числе за счет прибытия иностранных студентов, а также разработка и внедрение образовательных программ на английском языке (2016–2019 годах), проведение постоянных форумов высшего образования совместно с зарубежными странами и вузами-партнерами.

Будет продолжена работа по созданию равных условий и безбарьерного доступа для студентов с особыми образовательными потребностями (пандусы, подъемники, лифты, а также обеспечение информационными и библиотечными ресурсами и другие). Это также предусматривает дальнейшее расширение технологий дистанционного образования, открытие массовых онлайн курсов, разработку специальных образовательных программ и учебно-методических материалов, а также переподготовку ППС вузов для работы со студентами с особыми образовательными потребностями.

К 2020 году доля вузов, создавших равные условия и безбарьерный доступ для студентов данной категории, составит 100 %.

В 2017–2018 годах будет создана Единая информационная система образования и науки посредством привлечения инвестиций из внебюджетных источников, в том числе с применением механизмов ГЧП.

2. Модернизировать содержание высшего и послевузовского образования в контексте мировых тенденций.

Уполномоченные государственные органы и объединения работодателей соответствующих сфер деятельности продолжат работу по разработке и пересмотру отраслевых рамок квалификаций. На их основе объединениями работодателей будут разрабатываться профессиональные стандарты и утверждаться НПП. В соответствии с этим вузы будут разрабатывать образовательные программы на основе профессиональных стандартов. К 2019 году

45 % образовательных программ высшего и послевузовского образования будут основаны на квалификационных компетенциях профессиональных стандартов.

Необходимым условием востребованности выпускников вузов являются их компетенции, удовлетворяющие ожидания работодателей. Поэтому в образовательные программы бакалавриата будут включены новые дисциплины, отражающие инновационные технологии производства и дающие квалификации, пользующиеся спросом на рынке труда. Образовательные программы будут иметь практикоориентированный характер с привитием управленческих навыков.

В целях подготовки кадров для инновационной экономики в содержание образовательных программ бакалавриата будет имплементировано предпринимательское образование, что подразумевает включение дисциплин (модулей), дающих предпринимательские компетенции студентам вузов. Будут организованы курсы повышения квалификации ППС по развитию навыков предпринимательства и предпринимательского мышления.

В соответствии с проектом модернизации педагогического образования будет разработан профессиональный стандарт педагога, согласно которому будет обновлено содержание педагогического образования и укреплен материально-техническая база вузов, осуществляющих подготовку педагогических кадров при прохождении международной аккредитации. Это подразумевает разработку 47 новых образовательных программ бакалавриата и магистратуры по педагогическим специальностям, в том числе на английском языке.

Начиная с 2017 года будет разрабатываться совместно с работодателями механизм независимой сертификации специалистов с высшим образованием. До 2019 года также будут проработаны вопросы независимой сертификации педагогических кадров и по ведению требований сдачи студентами педагогических специальностей TOEFL, IELTS, DELF, DALF, TestDaF, DSD II.

Будет продолжена подготовка специалистов в Назарбаев Университете в соответствии с международными стандартами.

Будет выстроена качественная система подготовки и повышения квалификации преподавателей. Для достижения мирового уровня обучение на педагогических специальностях будет вестись отечественными и иностранными специалистами на основе лучших международных стандартов в области менеджмента и в сфере подготовки педагогов.

Структура высшего и послевузовского образования будет приведена в соответствие с Международной стандартной классификацией образования ЮНЕСКО 2013:

- 1) 6-й уровень (МСКО 6) – бакалавриат и его эквивалент;
- 2) 7-й уровень (МСКО 7) – магистратура и ее эквивалент;
- 3) 8-й уровень (МСКО 8) – докторантура и ее эквивалент.

На послевузовском уровне по опыту международной практики будут внедряться постдокторские программы, направленные на развитие научной карьеры ученых страны.

Будет продолжена деятельность вузов по международной аккредитации образовательных программ в национальных или в зарубежных агентствах, являющихся полноправными членами международных европейских сетей по обеспечению качества образования и внесенных в реестр уполномоченного органа в области образования.

Будут обеспечены реализация казахстанской высшей школой, как полноправного участника европейского пространства высшего образования, обязательных, рекомендательных и факультативных параметров Болонского процесса, приоритетных направлений развития высшего образования, в том числе

дальнейшая имплементация кредитной системы обучения по типу ECTS, академической и кредитной мобильности, а также вовлеченность студентов в формирование образовательных программ.

Продолжит развитие академическая мобильность, в том числе за счет прибытия иностранных студентов на обучение в казахстанских вузах. К 2020 году доля иностранных студентов в системе высшего образования, в том числе обучающихся на коммерческой основе, достигнет 5 %.

Повышение качества и конкурентоспособности отечественных программ будет обеспечиваться за счет расширения двудипломного образования казахстанских вузов совместно с ведущими зарубежными вузами-партнерами.

С 2017 года будет осуществлен полный переход от государственной аттестации вузов к аккредитации. Это предусматривает создание эффективной системы обеспечения качества образования, включающей как внутреннее обеспечение качества, так и внешнее обеспечение качества. Будут выработаны механизмы оценки внутреннего обеспечения качества и повысится ответственность вузов за эффективное его функционирование.

В рамках расширения академической самостоятельности будет увеличен компонент по выбору в бакалавриате до 75 %, в магистратуре – до 85 %, в докторантуре – до 95 %. Это предусматривает самостоятельность вузов в формировании образовательных программ, в том числе по циклу общеобразовательных дисциплин, разработке интегрированных модулей или программ дисциплин.

В рамках подготовки кадров для предприятий ГПИИР образовательные программы, в том числе на английском языке, будут разрабатываться базовыми вузами в соответствии с отраслевыми рамками квалификации и профессиональными стандартами совместно с зарубежными вузами-партнерами и работодателями.

В целях реализации данных образовательных программ, приближенных к производству реального сектора экономики, в базовых вузах будут созданы 48 новые лаборатории по приоритетным направлениям ГПИИР, укомплектованные современным оборудованием. Также ежегодно будут проходить повышение квалификации ППС базовых вузов по приоритетным направлениям ГПИИР.

Для создания высокотехнологичных и наукоемких производств в рамках ГПИИР базовыми вузами на конкурсной основе будут проводиться научные исследования, в том числе совместно с зарубежными вузами-партнерами и научными центрами.

Впервые казахстанские школьники примут участие в международном исследовании ICILS.

3. Создать условия для коммерциализации результатов научных исследований и технологий.

Создание условий для коммерциализации результатов научных исследований предусматривает наличие соответствующей инфраструктуры, поэтому в вузах будут созданы офисы коммерциализации, технопарки, бизнес-инкубаторы и другие инновационные структуры.

Результативность деятельности этих структур будет определяться посредством проведения мониторинга и оценки эффективности их функционирования.

Будет разработан механизм коммерциализации научных проектов вузов в рамках грантового финансирования, ГЧП.

В целях повышения ответственности в оценочном показателе KPI (на английском – Key Performance Indicators) ректора будет учитываться наличие инновационных структур в вузе.

Базовые вузы ГПИИР будут участвовать в реализации финансируемых научных проектов путем заключения трехсторонних соглашений между вузом, научной организацией и бизнесом. Будет повышено качество программ обучения и обеспечено более тесное взаимодействие с производством.

К разработке новых образовательных программ и преподаванию в базовых вузах ГПИИР будут привлечены опытные специалисты с производства.

Для повышения комплексности и практической результативности фундаментальных и прикладных исследований будет эффективно использован научный потенциал вузов.

В дальнейшем положительный опыт базовых вузов ГПИИР будет распространен на другие вузы страны.

4. Вовлечь обучающихся вузов в укрепление духовно-нравственных ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел" и культуры здорового образа жизни.

Проведение воспитательной работы в вузах будет осуществляться на основе ценностей казахстанской идентичности и единства, духовно-нравственных ценностей Общенациональной патриотической идеи "Мәңгілік Ел", формирования культуры здорового образа жизни, привлечения обучающихся к различным социальным акциям.

Реализация студенческих инициатив, мероприятий по патриотическому воспитанию будет продолжена в рамках Концепции государственной молодежной политики Республики Казахстан "Казахстан 2020: путь в будущее" и плана мероприятий по реализации второго этапа Концепции на 2016-2020 годы.

Позитивное развитие студентов вузов предусматривает комплекс мер, включающих вовлечение студентов в общественную жизнь, развитие жизненно важных навыков, необходимых для перехода от обучения к продуктивной занятости, воспитание толерантности, умения жить в социуме в согласии в условиях межконфессионального и этнического разнообразия.

На основе международного опыта в вузах страны будет внедряться студенческое самоуправление, студенты будут активно вовлекаться в академическую и исследовательскую деятельность, возрастет их роль в органах коллегиального управления вузом.

Для развития активной гражданской позиции студенты вузов будут активно вовлекаться к подготовке крупных международных мероприятий. Получит развитие дебатное движение среди студентов вузов. Для поддержки творческой молодежи ежегодно будет проводиться фестиваль молодежного творчества "Студенческая весна".

Укрепление культуры здорового образа жизни будет обеспечиваться за счет массового вовлечения студентов в спортивные мероприятия.

Спортивные клубы вузов получают институциональный статус, в том числе за счет ГЧП.

В рамках Национальной студенческой лиги будут развиваться массовые, игровые и популярные среди молодежи виды спорта во взаимодействии со спортивными федерациями.

Будет разработан план мероприятий на 2016 - 2020 годы по поэтапной модернизации спортивных залов в организациях образования, оснащению спортивным инвентарем, в том числе в рамках ГЧП, реализации мероприятий по развитию студенческих лиг по массовым видам спорта. Возрастет роль спортивных клубов вузов в культивировании здорового образа жизни среди студенческой молодежи.

Будут приняты меры по формированию у студентов культуры питания, в том

числе посредством пропаганды сбалансированного здорового питания и обеспечения потребления ими натуральных и свежих продуктов.

5. Усовершенствовать менеджмент и мониторинг развития высшего и послевузовского образования.

Получит дальнейшее совершенствование менеджмент в образовании, включая институциональный уровень. Это предусматривает проведение мер по увеличению количества вузов с корпоративными принципами управления (наблюдательные или попечительские советы, советы директоров), привлечение зарубежных специалистов в топ-менеджмент вузов, прохождение руководящим составом всех гражданских вузов независимо от формы собственности курсов повышения квалификации по современному менеджменту в высшем образовании, в том числе за счет внебюджетных средств.

Будет внедрен принцип открытости и подотчетности обществу, который будет реализоваться через ежегодную отчетность ректоров перед общественностью. Оценка деятельности ректоров будет осуществляться через ключевые показатели эффективности КРІ.

Будут предусмотрены меры по повышению ответственности вузов, включая социальную, перед обществом за качество образования. Будет разработана методика оценки эффективности затрат, результативности деятельности вузов в условиях самостоятельности.

Продолжится поэтапное внедрение опыта Назарбаев Университета в вопросах академической и управленческой самостоятельности в гражданских вузах. Вузами, внедряющими опыт Назарбаев Университета, с 2016 года будет разработана соответствующая Дорожная карта. Администрация и преподаватели вузов будут обучены для работы в условиях академической и управленческой самостоятельности через соответствующие курсы повышения квалификации, в том числе за счет внебюджетных средств. В 2017 году базовым вузам, осуществляющим подготовку кадров для ГПИИР, будет предоставлена самостоятельность на основе конкретных программ развития (корпоративная, академическая и финансовая политика).

В последующем положительный опыт будет транслироваться на другие вузы.

Будут внедрены принципы корпоративного управления через поэтапное расширение академической, управленческой и финансовой самостоятельности вузов, а также разработан механизм формирования эндаумент-фонда вузов.

Будут проработаны вопросы поэтапного предоставления академической свободы вузам, в первую очередь, прошедшим международную аккредитацию.

Будет осуществляться трансформация вузов в некоммерческие организации, предусматривающие создание корпоративных органов управления. Будут проработаны вопросы по созданию некоммерческих акционерных обществ со 100 % участием государства на базе государственных и национальных вузов. Будут выработаны предложения по трансформации частных вузов в иные организационно-правовые формы. Переход на новую организационно-правовую форму будет предусматривать создание наблюдательных советов, эндаумент-фондов, ежегодную публичную отчетность и аудит финансовой деятельности. После изменения организационно-правовой формы вузов будут проработаны вопросы предоставления финансовой самостоятельности с внедрением единой прозрачной бухгалтерии.

Всеми заинтересованными сторонами будет проводится информационная кампания по вопросам перехода к новой организационно-правовой форме уже начиная с 2016 года.

Начиная с 2017 года, ежегодно будут выделяться гранты на подготовительное отделение в вузах для повышения уровня языковой подготовки.

С 2017 по 2020 годы будет осуществляться прием по государственному образовательному заказу в профильную магистратуру (500 мест) и бакалавриат (900 грантов) для обучения на английском языке. Также 500 учителей и ППС будут обучены по программе "Болашак". Будут приняты дополнительные меры по повышению квалификации ППС на языковых курсах, дистанционному обучению английскому языку, адаптации зарубежных учебников и УМК на английском языке для вузов и др.

С 2017 – 2018 года в базовых вузах, осуществляющих подготовку кадров для предприятий ГПИИР, по 6 специальностям будет осуществлен переход на англоязычное обучение с разработкой образовательных программ, учебников и УМК на английском языке для вузов. К 2021 году будет достигнуто знание бакалаврами английского языка на уровне C2. В последующем изучение профильных дисциплин в магистратуре будет преимущественно на английском языке.

Наука

Цели: обеспечение реального вклада науки для ускоренной диверсификации и устойчивого развития экономики страны.

Целевые индикаторы:

- 1) доля затрат на опытно-конструкторские разработки в общем объеме финансирования НИОКР;
- 2) доля коммерциализированных проектов в общем количестве прикладных научно-исследовательских работ.

Задачи:

1. Увеличение вклада науки в развитие экономики страны.

В целях стимулирования коммерческого использования результатов научной и (или) научно-технической деятельности и увеличения доли финансирования субъектами частного предпринимательства научно-исследовательских, опытно-конструкторских и внедренческих работ принят Закон, содержащий механизмы финансирования работ по внедрению инноваций в производство. В Законе закреплены государственная поддержка процесса коммерциализации результатов научной и (или) научно-технической деятельности (далее – РННТД) и меры стимулирования коммерциализации РННТД.

Важной задачей является стимулирование вклада частного капитала в НИОКР. Будут увеличены расходы на опытно-конструкторские разработки в общем объеме финансирования.

Будут внедряться новые подходы грантового и программно-целевого финансирования научных программ, направленных на решение стратегически важных государственных задач, на нужды ГПИИР и коммерциализацию результатов научных исследований посредством софинансирования со стороны бизнеса.

К 2019 году 90% научных проектов, администрируемых МОН РК, будут реализовываться только на условиях софинансирования.

Будет реализован проект Всемирного банка "Стимулирование продуктивных инноваций".

Будет предусмотрена консолидация цикла коммерциализации технологий с целью содействия развитию стартап-компаний путем выделения грантов для научных групп, создания консорциумов производственного сектора и социальных инноваций, формирования венчурных фондов, развития брокерской деятельности, создания офисов технологического ускорения за рубежом и повышения потенциала

офисов трансферта технологий.

Будут проводиться конкурсы в рамках грантового финансирования на коммерциализацию и поддержку развития стартапов с участием бизнеса, в том числе с привлечением Фонда науки.

В целях повышения результативности научных проектов и научно-технических программ будут установлены требования по обязательному получению патентов в ходе реализации научно-исследовательских работ.

Будут созданы офисы коммерциализации при 11 базовых вузах, осуществляющих подготовку кадров с учетом потребностей приоритетных направлений и предприятий ГПИИР.

С целью выхода казахстанской науки на мировой уровень исследований и разработок будут развиваться международные партнерские научно-технические связи с иностранными государствами на основе соглашений о научно-техническом сотрудничестве, в том числе через механизмы ГЧП.

Необходимо активизировать участие казахстанских ученых в международных научно-исследовательских проектах, в том числе с Международным научно-техническим центром, Горизонт-2020 и т.д.

2. Укрепление научного потенциала и статуса ученого.

В целях улучшения квалифицированного потенциала научных кадров будут:

1) внедрены нормативные правовые основы деятельности исследовательских университетов в соответствии Законом Республики Казахстан "О науке";

2) внесены изменения в нормативные правовые акты в сфере образования и науки по совершенствованию целевой подготовки докторов PhD для отраслевых научных организаций;

3) внедрены механизмы по использованию научного потенциала и материально-технической базы НИИ и научных центров для повышения качества подготовки докторантов и магистрантов в ведущих вузах страны;

4) на постоянной основе привлекаться инженеры с производства, молодые специалисты, магистранты и докторанты к научно-исследовательским проектам.

В целях обеспечения условий для коммерциализации результатов научной и (или) научно-технической деятельности будут созданы внедренческие подразделения в бизнес-структурах.

Будет продолжена работа по стимулированию публикационной активности казахстанских ученых в международных журналах с высоким импакт-фактором путем использования различных механизмов, в том числе предоставления доступа к международным базам научно-технической информации.

Необходимо активизировать работу по включению казахстанских научных журналов в международные базы научно-технической информации.

Продуктивность работы ученого будет оцениваться индексом Хирша (h-индекс), основанным на количестве публикаций и цитирований этих публикаций.

Будет продолжена работа по привлечению ученых-казахстанцев из-за рубежа к проведению исследований и научной деятельности в Казахстане.

3. Модернизация инфраструктуры науки.

Для проведения совместных научно-исследовательских проектов и опытно-конструкторских работ, а также их дальнейшей коммерциализации, как основы формирования наукоемкой экономики будут внедрены два инновационных кластера: "Астана Бизнес Кампус" Назарбаев Университета и "Парк инновационных технологий".

Также для развития инновации, трансферта передовых технологий и реализации конкретных научно-производственных проектов в инновационный кластер "Парк инновационных технологий" будут привлекаться ведущие научные

центры и вузы как Казахстана, так и зарубежных стран.

С целью объединения зарубежных и казахстанских компаний, наукоемкого малого и среднего бизнеса, венчурных фондов, ученых, бизнесменов, финансистов и студентов для генерации инноваций, и повышения конкурентоспособности казахстанского бизнеса в "Астана Бизнес Кампус" Назарбаев Университета будут размещены научные центры и лаборатории.

В ходе реализации проекта Всемирного банка "Стимулирование продуктивных инноваций" будут созданы офисы коммерциализации технологий, инновационная обсерватория.

Будут проведены модернизация научно-инновационной структуры научно-исследовательских институтов и вузов, международная аккредитация научных лабораторий по стандартам GLP.

4. Усовершенствование менеджмента и мониторинга развития науки.

В целях совершенствования управления активами будет создана эффективная система управления научными организациями подведомственных МОН РК, в том числе путем внедрения принципов корпоративного управления.

Будет восстановлена практика публичных отчетов руководителей научных организаций.

Будут развиваться инновационные консорциумы среди НИИ, проектных и конструкторских бюро, лабораторий инженерного профиля, направленных на долгосрочную совместную работу по обеспечению качественных услуг.

В рамках интеграции науки и образования будут проведены оптимизация и реструктуризация научных организаций, в том числе через механизмы ГЧП.

Будет усовершенствована система мониторинга хода реализации и оценки результативности проводимых научных, научно-технических и инновационных проектов и программ.

Будут внедрена система рейтинговой оценки научно-исследовательской деятельности научных организаций ученых, разработана методика оценки эффективности деятельности руководителей научных организаций.

В рамках внедрения новых механизмов на проведение исследований в социально-гуманитарной сфере будет реализована "Гуманитарная платформа "Мәңгілік Ел".

Темы и задания научно-технических программ в рамках новых подходов программно-целевого финансирования будут формироваться с учетом предложений МИО.

6. Необходимые ресурсы

В 2016 - 2019 годах планируется поэтапное увеличение бюджетных расходов на образование, обеспечение роста их доли в валовом внутреннем продукте до среднего уровня развитых стран к 2020 году.

1. Предполагаемые финансовые затраты (капитальные и текущие)

Для успешной реализации Программы будут консолидированы финансовые ресурсы в рамках поддержанных средств на развитие ИКТ и электронного обучения, строительство школ взамен 3-х сменных и аварийных, строительство профильных школ, привлечение в ведущие вузы зарубежных ученых и консультантов, государственный образовательный заказ по приему в магистратуру и докторантуру, разработка инновационных проектов и так далее.

млрд. тенге

По годам	Всего	Республиканский бюджет	Местный бюджет	Другие источники
2016 г.	390,2	322,3	67,9	
2017 г.	326,1	261,8	60,9	3,4
2018 г.	357,3	284,6	61,8	10,9
2019 г.	349,8	284,3	61,8	3,7
Итого:	1423,4	1153,0	252,4	18,0

Объемы финансирования Программы на 2016 – 2019 годы будут уточняться при утверждении республиканского и местного бюджетов на соответствующие финансовые годы в соответствии с законодательством Республики Казахстан. Мероприятия, реализуемые МИО, будут выполнены в пределах предусмотренных в местных бюджетах средств на плановый период.

ПРИЛОЖЕНИЕ
к Указу Президента
Республики Казахстан
от 1 марта 2016 года № 205

Перечень утративших силу некоторых указов Президента Республики Казахстан

1. Указ Президента Республики Казахстан от 7 декабря 2010 года № 1118 "Об утверждении Государственной программы развития образования Республики Казахстан на 2011 – 2020 годы" (САПП Республики Казахстан, 2011 г., № 5, ст. 49).

2. Пункт 8 изменений и дополнений, которые вносятся в некоторые указы Президента Республики Казахстан, утвержденных Указом Президента Республики Казахстан от 27 августа 2012 года № 371 "О внесении изменений и дополнений в некоторые указы Президента Республики Казахстан" (САПП Республики Казахстан, 2012 г., № 68, ст. 976).

3. Указ Президента Республики Казахстан от 2 ноября 2012 года № 423 "О внесении изменений и дополнений в Указ Президента Республики Казахстан от 7 декабря 2010 года № 1118 "Об утверждении Государственной программы развития образования Республики Казахстан на 2011 - 2020 годы" (САПП Республики Казахстан, 2012 г., № 77-78, ст. 1130).

4. Указ Президента Республики Казахстан от 12 августа 2014 года № 893 "О внесении изменений и дополнений в Указ Президента Республики Казахстан от 7 декабря 2010 года № 1118 "Об утверждении Государственной программы развития образования Республики Казахстан на 2011 - 2020 годы" (САПП Республики Казахстан, 2014 г., № 51, ст. 511).